

Bulletin slovenskej advokácie

**Zodpovednosť
advokáta
za škodu**

**Zákonné
vecné bremená**
v kontexte ochrany
vlastníctva nehnuteľností

**Obzretie sa
za 17. ročníkom
Slovenských
dní práva**

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 2 Je dôležité, aby advokátskych koncipientov vychovávali advokáti, ktorí sú im vzorom
- 3 Slovenská advokátska komora bude spolupracovať s Justičnou akadémiou SR

DISKUSIA

- 4 Ešte raz k vyčísleniu civilných trov

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Zodpovednosť advokáta za škodu. 1. časť
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 22 Zákonné vecné bremená v kontexte ochrany vlastníctva nehnuteľností
JUDr. Adrián Graban

JUDIKATÚRA

- 30 Pojem elektronický podpis,
právna účinnosť elektronického podpisu

ADVOKÁCIA

SAK

- 34 Obzretie sa za 17. ročníkom Slovenských dní práva
 - 36 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
 - 36 Pýta(j)te sa predsedníctva
 - 38 Povinnosť advokáta bezodkladne sa vyjadriť na žiadosť komory k obsahu sťažnosti alebo iného podania
- ### ZAHRANIČIE
- 40 Povinnosť advokáta postupovať svedomito pri ochrane práv a záujmov klienta
 - 42 *Bulletin advokacie prináša...*

ZAUJÍMAVOSTI

- 44 Povoľňové exponovanie sa advokátov v ČSR
JUDr. Rudolf Manik

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

Dňa 1. 9. 2011 nadobudol účinnosť zákon 262/2011 Z. z., ktorým zákonodarca novelizoval Trestný poriadok. Nič prekvapujúce, pretože od prijatia rekodifikovaného Trestného poriadku zákonom 301/2005 Z. z. bol tento počas šiestich rokov menený a doplnený novelami už 21-krát napriek tvrdeniu, že nutnosť prijatia nového Trestného poriadku je vynútená potrebou na dlhší čas stabilizovať úpravu trestného konania. V realite dennej praxe neustále zisťujeme, že opak je pravdou. Neodpustím si poznámku, že za 16 rokov od zmeny spoločenských pomerov v novembri 1989 až do prijatia nového Trestného poriadku v r. 2005 sa starý Trestný poriadok novelizoval tiež 21-krát, pričom bolo nevyhnutné reagovať na zmenu spoločenského systému a začleňovanie sa SR do európskeho právneho systému pri potieraní kriminality.

Novela je však pre advokáciu mimoriadne významná, pretože rieši dlhodobé problémy platenia odmien a nákladov obhajcom ex offio. Túto páľčivú problematiku, existenčne sa dotýkajúcu veľkého počtu našich kolegyň a kolegov, zástupcovia SAK na stretnutiach s predstaviteľmi ministerstva spravodlivosti trvale prezentovali ako ťažiskovú a na jej vyriešenie ponúkli konštruktívne návrhy nielen ako vyplatiť dlh štátu, ale najmä systém, aby tieto vôbec nevznikli. Každá novonastupujúca vláda v počiatočnej etape svojho vládnutia pod tlakom advokátov a širšej verejnosti rozhodla dlh voči obhajcom vyplatiť zvalujúc vinu na predchádzajúcu vládu. Na prijatie systémových opatrení, aby dlh štátu vôbec nevznikal, žiadna doteraz nepristúpila.

Historicky po prvý raz problém rieši novela ust. § 553 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorej **o návrhu obhajcu, v ktorom vyúčtoval nárok na odmenu a náhradu nákladov „orgán činný v trestnom konaní alebo súd rozhodne do 30 dní od jeho podania. Priznanú odmenu a náhradu hotových výdavkov orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyplatí najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia“**. Hoci ide o poriadkové procesné lehoty, za nesplnenie ktorých zákon výslovne neuvádza žiadne sankcie, je evidentné, že ich nedodržanie zakladá možnosť obhajcu podať návrh na disciplinárne konanie príslušného orgánu činného v trestnom konaní alebo sudcu.

Verím, že dôraznosť Slovenskej advokátskej komory a ústretovosť Ministerstva spravodlivosti SR pri príprave a prerokovaní návrhu a jeho schválení v parlamente novou zákonnou úpravou ust. § 553 Trestného poriadku odstránili do budúcnosti večný problém platieb ex offio v trestných veciach.

doc. JUDr. Jozef Olej, CSc.
podpredseda P SAK

K fotografii na obálke

17. ročník Slovenských dní práva sa uskutočnil 6. a 7. októbra v Bratislave. Viac na s. 34.

ROZHOVOR

Je dôležité, aby advokátskych koncipientov vychovávali advokáti, ktorí sú im vzorom

*Pokračujeme v cykle rozhovorov s členmi predsedníctva Slovenskej advokátskej komory. Tentoraz na naše otázky odpovedá **Mgr. Ivan Fiačan, PhD.**, člen skúšobného senátu. V rámci činnosti predsedníctva komory mu bola zverená agenda započítavania inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta a dohľad nad agendou súdnych konaní, ktorých účastníkom je Slovenská advokátska komora.*

■ Aký bol Váš osobný dôvod pre angažovanie sa v oblasti advokátskej samosprávy?

Práca advokáta ma naplňa. Cítil som však, že okrem bežných advokátskych „zručností“ by som chcel viac poznať činnosť a chod Slovenskej advokátskej komory. Nemalou mierou k tomu prispela skutočnosť, že v advokátskej kancelárii už dlhé roky spolupracujem s JUDr. Miroslavom Lehotským, bývalým dlhoročným členom predsedníctva, ktorý ma sám svojimi aktivitami podnietil k práci pre komoru, najprv ako člena skúšobného senátu na advokátskych skúškach. Dovoľte mi poďakovať mu touto cestou. Stále je mojím vzorom, nielen ako advokát, ale aj ako aktívny člen orgánov komory.

■ Čo pre Vás znamená členstvo v predsedníctve Slovenskej advokátskej komory?

Myslím si, že v predsedníctve sa zišli advokáti, ktorí majú eminentný záujem o pozitívne zmeny s cieľom pozdvihnúť komoru na vyššiu úroveň. Možnosť pracovať v takomto aktívnom kolektíve prináša aj môj osobný a profesionálny rast. Každým dňom nadobúdam nové poznatky nielen z chodu a riadenia komory ako samosprávneho orgánu s jeho špecifickými potrebami, ale aj z pozitívneho práva, najmä v súvislosti so snahou našej stavovskej organizácie v čo najväčšej miere sa podieľať na legislatívnej činnosti, predovšetkým v oblastiach, ktoré sa advokátov priamo dotýkajú. V predsedníctve v súčasnosti rezonujú najmä prípravy novely zákona o advokácii, ktorá sa bytostne dotýka celej advokátskej obce.

■ V čom vidíte najvýraznejšie nedostatky, pokiaľ ide o činnosť orgánov SAK? Aké sú Vaše individuálne predstavy o zlepšení činnosti SAK?

V činnosti orgánov komory nevidím zásadnejšie nedostatky. Podľa môjho názoru sa nám podarilo všetky činnosti nastaviť tak, aby boli nielen hospodárne, ale aby boli v prvom rade a v maximálnej možnej miere na prospech advokátov. Spomeniem predovšetkým komfort advokátov vo vzťahu ku komore. Azda by bolo vhodné zjednodušiť disciplinárne konania a zásadnejším spôsobom prezentovať disciplinárnu rozhodovacia činnosť a rozhodnutia vo vzťahu k širšej advokátskej verejnosti, najmä ako prevenciu pred praktikami niektorých kolegov. Určité problémy vidím aj v rozhodovaní komory v statusových veciach, čo však súvisí s nejednoznačnou a nedostatočnou právnou úpravou v tejto oblasti.

■ Ako advokát pôsobíte v Liptovskom Mikuláši. Aký je Váš názor na angažovanosť advokátov, resp. ich záujem o činnosť SAK na regionálnej úrovni?

Záujem advokátov o činnosť komory v mojom okolí, ale vo všeobecnosti aj v iných regiónoch je nízky. Uvedený fakt sa v praxi premieta nielen do počtu kolegov, ktorí sa zúčastňujú

na konferenciách advokátov a na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou, ale ovplyvňuje aj aktivitu advokátov v súvislosti s legislatívnou činnosťou komory pri úprave jej interných predpisov. Mám pocit, že veľa kolegov vníma komoru len ako „úrad“, ktorý im vydá „licenciu“; tým pre nich vzťah k stavovskej organizácii končí. Vôbec nevnímajú všetky potrebné činnosti komory, ktoré si majú možnosť sami spravovať. Takýto postoj má podľa môjho názoru korene v nedostatočnej výchove a vzdelávaní mladej generácie, a to už od momentu zápisu do zoznamu advokátskych koncipientov. Je nesmierne dôležité, aby advokátskych koncipientov a začínajúcich advokátov vychovávali advokáti, ktorí sa im venujú a ktorí sú im vzorom. V opačnom prípade nastane situácia, s ktorou sa často v praxi stretávam – mnohí mladí kolegovia nemajú základné advokátske návyky, a to nielen na súdnych pojednávaníach, ale aj vo vzťahu k vlastnému klientovi, proti strane alebo iným advokátom.

Kolegom je nepochybné známy inštitút regionálnych zástupcov. Ideou jeho zriadenia bola snaha zlepšiť komunikáciu advokátov s komorou prostredníctvom regionálnych zástupcov, ktorých bližšie poznajú. Regionálna činnosť má stále isté rezervy, dúfam, že aj v tejto sfére budeme svedkami progresu.

■ Považujete vo všeobecnosti aktivitu SAK za dostatočne „blízke“ jednotlivým advokátom?

Som si istý, že predsedníctvo komory zvolené na konferencii v roku 2010 vyvíja maximálne úsilie len a len na prospech advokátskeho stavu. Ak sa objavujú kritické hlasy, súvisia s vyššie uvedeným, t. j. s absolútnym nepochopením úloh a činnosti komory.

■ Domnievate sa, že predsedníctvu SAK sa podarí splniť úlohy, ktoré si pôvodne na začiatku funkčného obdobia predsavzalo?

Som o tom presvedčený. Moje presvedčenie pramení zo zrealizovaných aktivít smerom do vnútra advokátskej obce aj smerom navonok vo vzťahu k verejnosti, zo zachovania korektnej úrovne rokovaní s ministerstvom spravodlivosti a z aktívnej spolupráce s ministerstvom, ktorá priniesla ovocie v podobe vymenovania zástupcov komory za členov pracovných skupín ministerky spravodlivosti. Prieběžné úspechy v podobe vyplácania dlhov advokátom z titulu trov obhajoby *ex officio* a zakomponovania systému tohto vyplácania do Trestného poriadku sú výsledkom aktívnej práce predsedu, všetkých členov predsedníctva komory a tajomníka.

V predchádzajúcej replike sme hovorili o kritike. Ubezpečujem Vás, že predsedníctvo komory je otvorené konštruktívnej kritike a podnetným návrhom, ako veci ďalej zlepšovať. Ani jeden z členov predsedníctva nemá ambíciu byť ostrovom samým pre seba. Fungujeme ako kolektívny orgán, ktorý má pri výkone svojich aktivít v prvom rade na zreteli advokáciu, zachovanie jej nezávislého statusu a prospech členov komory.

Slovenská advokátska komora bude spolupracovať s Justičnou akadémiou SR

Predseda Slovenskej advokátskej komory JUDr. Tomáš Borec (na fotografii vľavo) a riaditeľ Justičnej akadémie SR JUDr. Peter Hulla podpísali dňa 18. októbra 2011 v Bratislave dohodu o spolupráci oboch inštitúcií.

Spolupráca sa bude týkať najmä organizovania a zabezpečovania vzdelávania taktiež doškolovania právnickej a justičnej obce v Justičnej akadémii SR ako aj rozvíjania spoločných aktivít, ktorými budú naplňovať svoje celospoločenské úlohy.

V rámci podpísanej dohody bude Slovenská advokátska komora a Justičná akadémia organizovať spoločné vzdelávacie a školiace programy zamerané na oblasť prípravného vzdelávania, jazykového vzdelávania a kultivácie osobnosti právnických profesií. Obidve inštitúcie sa tiež zamerajú na vyhodnotenie novej spolupráce v oblasti grantovej podpory spoločných projektov financovaných Európskou úniou.

–ks–

Foto Katarína Strížová

DISKUSIA

Ešte raz k vyčísleniu civilných trov

Svoje námety na nové témy, krátke glosy, prípadne stručné a heslovité poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**.
Vaše podnety publikačne spracuje JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

V predchádzajúcom čísle Bulletinu slovenskej advokácie bol v rámci tejto rubriky uverejnený redakčný príspevok venovaný otázkam vyčíslenia trov v občianskom súdnom konaní podľa § 151 ods. 1 OSP (*K niektorým otázkam vyčíslenia civilných trov*, BSA č. 9/2011, s. 6-7). Z následných bezprostredných reakcií niektorých advokátov je zrejmé, že daná téma v oblasti právnej praxe pomerne intenzívne rezonuje a vyvoláva určité interpretačné nejasnosti.

Popri dvoch typických prípadoch z predchádzajúceho príspevku, kedy

- a) prvostupňový súd nepriznal advokátom zastúpenému účastníkovi konania náhradu trov právneho zastúpenia z dôvodu ich oneskoreného vyčíslenia po zrušení a vrátení vecí (iba v časti náhrady trov), pretože zastával názor, že trovy konania bol účastník povinný vyčísliť do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý vo veci samej prvostupňový rozsudok potvrdil;
- b) odvolací súd zmenil výrok súdu prvého stupňa, ktorý žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, a uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania, avšak iba vo výške sumy, ktorá bola vyčíslená pri podaní pôvodného návrhu na vydanie platobného rozkazu; ďalšie trovy žalobcu považoval za vyčíslené po uplynutí zákonnej lehoty, ktorej začiatok spájal s vyhlásením prvostupňového rozsudku napriek tomu, že týmto rozhodnutím súd žalobcovi náhradu trov konania nepriznal (bližšie k obidvom prípadom BSA č. 9/2011),

možno v civilnom procese zaznamenať aj iné prejavy dezinterpretácie začiatku plynutia procesnej lehoty troch pracovných dní na vyčíslenie trov podľa § 151 ods. 1 OSP. Konkrétne prípady poukazujú na neopodstatnené (aj keď zriedkavé) požiadavky súdov na vyčíslenie trov do troch pracovných dní aj v prípade plného procesného neúspechu účastníka a priznania náhrady trov konania protistrane, pretože aj takýmto rozhodnutím „sa konanie končí v zmysle

prvej vety § 151 ods. 1 OSP“ a v prípade zmeny meritórneho výroku odvolacím súdom „mali byť trovy vyčíslené už na prvom stupni“.

V osobitnom prípade dokonca odvolací súd pri zmene rozsudku súdu prvého stupňa nepriznal žalobcovi plnú náhradu trov prvostupňového konania (§ 224 ods. 2 OSP) z dôvodu, že si ich napriek zjavnému čiastočnému procesnému neúspechu nevyčísliť v plnej výške. Žalobca bol na okresnom súde procesne úspešný približne na úrovni 70 % uplatneného nároku, v dôsledku čoho súd vyhlásil rozhodnutie, ktorým náhradu trov pomerne rozdelil v zmysle § 142 ods. 2 OSP. Žalobca, zastúpený advokátom, riadne a včas vyčísliť trovy konania na úrovni zodpovedajúcej jeho procesnému úspechu (t. j. 40 %) a takto vyčíslená suma trov konania mu bola aj rozhodnutím súdu prvého stupňa priznaná. Jeho následnému odvolaniu vo veci samej krajský súd vyhovel a zamietavý výrok okresného súdu zmenil v prospech odvolateľa, na základe čoho dosiahol žalobca konečný procesný úspech 100 %. Vzápätí do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyčísliť trovy prvostupňového aj odvolacieho konania. Odvolací súd mu priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania, avšak – ako už bolo uvedené – pokiaľ ide o trovy prvostupňového konania, ich náhradu *ad absurdum* priznal iba na pôvodnej úrovni 40 %. Vytkol pritom žalobcovi, že aj pri čiastočnom procesnom neúspechu na súde prvého stupňa bol povinný vyčísliť trovy v plnej výške už po vyhlásení tohto rozhodnutia, bez ohľadu na jeho následnú zmenu rozhodnutím súdu odvolacieho. Pôvodné vyčíslenie trov konania na súde prvého stupňa považoval krajský súd za jediné relevantné a ich náhradu žalobcovi priznal v takto krátenej výške.

Za danej situácie smerujú legitímne očakávania mnohých advokátov k Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a k jeho judikatúre. Okolnosti však procesne „komplikuje“ ustanovenie § 239 ods. 3 OSP, ktoré vylučuje možnosť napadnúť dovolaním uznesenie o trovách konania (bez ohľadu na to, či ide o samostatné uznesenie alebo je výrok súčasťou rozsud-

ku). Prípustné je iba dovolanie z dôvodov podľa § 237 OSP (R 117/1999) a do úvahy prichádza ešte mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky v zmysle § 243e a nasl. OSP. Aj z týchto dôvodov je judikatúra Najvyššieho súdu SR v otázkach trov konania a ich náhrady pomerne málopočetná.

V rámci aktuálnej rozhodovacej praxe možno poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 11. 2009, sp. zn. 1 M Cdo 11/2009, v nasledujúcej právnej veci: v konaní plne úspešnému žalovanému, ktorý bol riadne zastúpený advokátom, súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 150 ods. 1 OSP). Vzhľadom na tento výrok advokát v mene svojho klienta trovy konania pred súdom prvého stupňa nevyčíslil. Proti rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie, a to v časti výroku o trovách konania. Súčasťou odvolania bolo aj samotné vyčíslenie trov konania. Odvolací súd rozhodnutie v napadnutej časti potvrdil, avšak z iných právnych dôvodov. Dospel k záveru, že aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 OSP súdom prvého stupňa nebola dôvodná a žalovaný mal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Výrok samotný ale odvolací súd vyhodnotil ako vecne správny, pretože žalovaný si trovy po vyhlásení rozsudku (napriek výroku o nepriznaní ich náhrady – pozn. autora) nevyčíslil v lehote troch pracovných dní.

Na základe podnetu žalovaného podal proti uvedenému uzneseniu krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Okrem iného odôvodnil mimoriadne dovolanie tým, že „Zo zápisnice o pojednávaní (...), na ktorom bol vyhlásený rozsudok vyplýva, že žalovanému nebola priznaná náhrada trov konania. Nebol teda daný dôvod a nemalo žiadny právny význam, aby si žalovaný, ktorému nebola priznaná náhrada trov konania, tieto v zákonom stanovenej trojdňovej lehote vyčíslil.“

Najvyšší súd SR mimoriadnemu dovolaniu vyhovel, napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „Povinnosť účastníka vyčísliť trovy konania v zákonnej trojdňovej lehote od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, je spojená s prisudzujúcim výrokom. Pokiaľ súd účastníkovi náhradu trov konania neprizná, nemá právny význam, aby si účastník tieto trovy konania vyčíslil. Účastníkovi, ktorému súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal, vznikne nárok na náhradu trov prvostupňového konania až zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, obsahujúcim prisudzujúci výrok“. (mutatis mutandis NS SR sp. zn. 1 M Cdo 10/2008 – nepublikované). Tento záver plne korešponduje s argumentáciou obsiahnutou v predchádzajúcom príspevku (BSA 9/2011) a zdôrazňuje simplexný gramatický výklad ustanovenia druhej vety § 151 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa povinnosť vyčísliť trovy konania vzťahuje iba na účastníka, ktorému sa náhrada trov v konkrétnom prípade prisudzuje.

Samotné opomenutie včasného vyčíslenia trov konania podľa § 151 ods. 1 OSP, pokiaľ k nemu reálne dôjde, je sankcionované tým, že súd účastníkovi prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia,

avšak s výnimkou trov právneho zastúpenia. Ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade nie je viazaný ani rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania (§ 151 ods. 2 OSP).

Vo vzťahu k advokátom je osobitne nevyhnutné poukázať aj na ustanovenie § 24 ods. 6 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov, podľa ktorého nemôže advokát požadovať ani prijať odmenu od klienta za právne služby v konaní pred súdom, ak nevykonal úkon potrebný k priznaniu náhrady trov konania.

Advokátski koncipienti hľadajú zamestnanie

Mgr. Marek Očkay

Bratislava

tel.: +421 904 447070

marek.ockay@gmail.com

Absolvent magisterského štúdia práva na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity (2011).

Pracoval ako advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii GRISČIK&PARTNERS s. r. o., Bratislava, kde sa zameriaval na štyri kľúčové oblasti: vymáhanie pohľadávok, zmluvné právo, konkurzné konanie a verejné obstarávanie. Napriek praktickým skúsenostiam z menovaných oblastí sa však posledné roky výrazne zaujíma o právo duševného vlastníctva, čo využil vo svojej diplomovej práci s názvom „Zodpovednosť poskytovateľa pripojenia a užívateľa za porušovanie autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom“.

Ďalšie praktické skúsenosti nadobudol ako odborný asistent Senior Marketing Managera v rámci projektu prípravy vstupu dvoch renomovaných škandinávskych odevných značiek na slovenský trh. Popri štúdiu sa venoval formalizácií vedeckých, odborných a záverečných prác pre fyzické osoby podľa ISO noriem.

Ovláda anglický jazyk – aktívne (slovom aj písmom so všeobecnou právnickou terminológiou), český jazyk – aktívne (slovom aj písmom), francúzsky jazyk – pasívne, nemecký jazyk – pasívne.

Mgr. Kamila Gálová

tel.: 0903 643456

kamila.gallova@gmail.com

Absolventka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, má prax v advokátskej kancelárii v trvaní 6 mesiacov. Ovláda nemecký jazyk na mierne pokročilej úrovni a má vodičský preukaz skupiny B. Hľadá prácu advokátskej koncipientky v kancelárii v Bratislave, Trnave alebo v okolí týchto miest.

Zodpovednosť advokáta za škodu

1. časť

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Zodpovednosť advokáta v najširšom zmysle slova je zodpovednosťou etickou aj právnou, je zodpovednosťou voči klientovi, súdu, inému štátnemu orgánu, právnickej profesii, advokátskej komore, kolegom, koncipientom, verejnosti, voči sebe samému. Právna a etická zodpovednosť je zodpovednosťou za nezávislosť (advokátskeho stavu i za seba samého), za odbornú starostlivosť, za kompetentnosť, za čestnosť a dobromyseľnosť, za oddanosť, za slušnosť a zdvorilosť, za mlčanlivosť ale aj za spravodlivosť.¹

Advokát pri výkone advokácie môže vstúpiť do zodpovednostných vzťahov rôzneho druhu. Právna zodpovednosť advokáta môže byť občianskoprávna, obchodnoprávna, trestnoprávna

(napr. trestný čin pohrdania súdom), pracovnoprávna (napr. voči koncipientom), ale aj disciplinárna.

*Civilnoprávna zodpovednosť advokáta za škodu je predovšetkým **zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie**. Táto zodpovednosť je definovaná vecne, časovo i osobne. Z hľadiska vecného ide o zodpovednosť za konanie, či opomenutie advokáta v súvislosti s výkonom advokácie. Z hľadiska časového ide o zodpovednosť za škodu spôsobenú konaním, či opomenutím advokáta v časovom úseku, v ktorom je podľa zákona o advokácii povinný klientovi právne služby poskytovať. Z hľadiska osobného ide o škodu spôsobenú klientovi (nie inej osobe). Ide o **zodpovednosť záväzkovú**. Záväzkovou zodpovednosťou je aj zodpovednosť **za škodu spôsobenú na veciach prevzatých od klienta alebo pre klienta**. Advokát môže však byť povinným subjektom aj **zodpovednosti mimozáväzkovej** (najmä za škodu spôsobenú jeho konaním, či opomenutím, ku ktorému dôjde **vo vzťahu k jeho bývalému klientovi v čase po zániku mandátneho vzťahu alebo vo vzťahu k osobe, ktorej právnu pomoc priamo neposkytol** – napr. druhá zmluvná strana zmluvy vypracovanej advokátom pre jeho klienta).*

¹ K tomu viac napr.:

JABLONKA, B.: **Etická a právna zodpovednosť advokáta v slovenskom právnom poriadku**.

BSA č. 5 – 6/2003, s. 46 a nasl.;

RUDY, M.: **Etická a právna zodpovednosť advokáta v slovenskom právnom poriadku**. BSA č. 3/2003, s. 10 a nasl.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Právnickú fakultu UPJŠ v Košiciach ukončil v roku 1995, v roku 1999 získal titul JUDr., od roku 1995 študoval na doktorandskom štúdiu v odbore trestné právo na Právnickej

fakulte UK v Bratislave, kde mu bol v roku 2000 udelený titul PhD.

Od roku 2000 vykonáva advokátsku prax v Košiciach, v roku 2001 založil vlastnú advokátsku kanceláriu.

Je členom Tlačovej rady SR, pôsobí ako externý súdny poradca Ústavného súdu SR. V júni 2010 bol zvolený za člena predsedníctva SAK, je podpredsedom redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie a predsedom Komisie pre dejiny advokácie SAK.

Publikuje od roku 1996, v roku 2001 získal cenu Nominant ceny Karola Planka, v roku 2006 Cenu Karola Planka. Je autorom monografií a viac ako 60 odborných článkov uverejnených v Justičnej revue, Bulletine slovenskej advokácie a Právnom obzore z oblasti občianskeho práva hmotného i procesného, ústavného práva, trestného práva a obchodného práva. Je členom Amnesty International, Spoločnosti pro historii advokacie so sídlom v Prahe.

II. Z histórie právnej úpravy zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi do 31. decembra 1948 upravoval **zák. čl. XXXIV/1874 advokátsky poriadok** v § 71, podľa ktorého bol „advokát povinný úplne nahradiť všetku škodu, ktorú svojou činnosťou alebo nedbalosťou v úradnom konaní spôsobil inému, či už úmyselne alebo z nedbalosti, ak to nie je možné zákonnými opravnými prostriedkami napraviť. (...) Ani plná náhrada škody neoslobodí advokáta od disciplinárneho alebo trestnoprávneho konania, ktoré sa má vykonať podľa ustanovení tohto zákona“. Išlo o **zodpovednosť za zavinenie**, pre jej vznik sa vyžadoval úmysel alebo nedbanlivosť (§ 71, prvá veta). Advokát bol zodpovedný za škodu vždy, ak „pokračoval vedome proti právu“. ² Žalobe o náhradu škody nemuselo predchádzať disciplinárne konanie proti advokátovi. ³ Súd konajúci o náhrade škody posudzoval protiprávnosť konania advokáta samostatne, nebol viazaný disciplinárnym rozhodnutím advokátskej komory, ⁴ ani rozsudkom v trestnom konaní. ⁵ Priamo v advokátskom poriadku (§ 72) bolo upravené aj premlčanie nároku na náhradu škody: „Nárok na náhradu škody s výnimkou zločinu v úrade, ⁶ sa premlčí, ak nárok nebol uplatnený (...) do dvoch rokov od času, kedy sa poškodený o škodu dozvedel“. Disciplinárne konanie proti advokátovi neprerušovalo plynutie premlčacej lehoty ⁷ a táto lehota sa nepočítala už dňom, keď sa strana dozvedela, že advokát porušil svoje povinnosti ⁸ (ale dňom, keď sa dozvedela o škode). Za škodu zodpovedal klientovi aj substitút. ⁹

Podľa **Rakúskeho advokátskeho poriadku** z roku 1868 (účinný v Čechách do 31. 12. 1948) a ABGB advokát zodpovedal svojmu klientovi vo **zvýšenej miere** ¹⁰ (§ 10, 11) v súlade s §§ 1299 – 1300 ABGB vzťahujúcich sa na zodpovednosť „odborníkov“ (nazývaných aj „znalcami“), medzi ktorých patrili okrem lekárov, či notárov aj advokáti: „Kto sa verejne priznáva k úradu, umeniu (v zmysle artes liberales – pozn.), živnosti alebo remeslu, alebo kto, hoci nie je nútený, dobrovoľne prevezme konanie, ktoré vyžaduje zvláštne umelecké znalosti alebo neobyčajnú starostlivosť, potvrdzuje tým, že túto potrebnú starostlivosť a nevyhnutné, nie obyčajné, znalosti, má a preto musí zodpovedať za ich nedostatok. Ak však vedel ten, kto mu vec zveril o jeho neskúsenosti, alebo ak to mohol vedieť pri obvyklej pozornosti, je aj on zároveň vinný nedbanlivosťou“. Bolo judikované, že takto advokát zodpovedal, ak dal vykonať exekúciu napriek tomu, že vymáhaný dlh bol predtým už zaplatený; ¹¹ v prípade, ak jeho podanie nemalo náležitosti, ak to viedlo k jeho zamietnutiu; ¹² ak vydal peniaze z úschovy pred splnením dojednaných podmienok; ¹³ za oneskorené podanie odvolania, avšak iba v prípade, že ak by bolo podané včas, malo by za pravidelného chodu vecí úspech, hoci nemožno vyžadovať na to presný dôkaz. ¹⁴ Advokát spoluzodpovedal podľa judikatúry za vykonanie protiprávneho príkazu klienta. ¹⁵ Ak konal advokát v mene klienta po zániku plnomocenstva, zodpovedal ako konateľ bez príkazu. ¹⁶ Ak vystupoval pri dojednávaní dohody síce formálne ako zástupca len jednej zo strán, v skutočnosti však ako poradca obidvoch strán, zodpovedal obidvom stranám. ¹⁷ Podľa § 1300, prvá veta ABGB „Znalec je aj vtedy zodpovedný, ak dá z nedbanlivosti škodlivú radu za odmenu vo veciach svojho umenia alebo znalosti“. Nedbanlivostné poskytnutie vadnej rady ¹⁸ za odplatu zakladalo zodpovednosť advokáta, ak sa klient radou aj skutočne riadil a v príčinnej súvislosti s tým mu vznikla škoda. Advokát zodpovedal vtedy, ak išlo o zrejme pochybenie proti predpisom, o ktorých je možné predpokladať, že museli byť advokátovi známe, ¹⁹ nezodpovedal však za nesprávny názor o (v praxi) spornom výklade (určitého) ustanovenia. ²⁰

Zákon č. 322/1948 Zb. o advokácii (účinný 1. 1. 1949 – 31. 12. 1951) bližšie ustanovenia o zodpovednosti za škodu neobsahoval. Jeho prioritou bolo poštátnenie advokácie. Podmienky zodpovednosti sa riadili všeobecnou úpravou zodpovednosti za škodu uhorského obyčajového práva až do nadobudnutia účinnosti občianskeho zákonníka z roku 1950. Zodpovednosť za škodu spôsobenú činnosťou/nečinnosťou advokáta bola naďalej **zodpovednosťou za zavinenie**.

Podľa § 7 **zák. č. 114/1951 Zb. o advokácii** účinného od 1. 1. 1952 do 18. 7. 1963 „za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnej pomoci zodpovedajú advokát alebo iný člen pracovného kolektívu, ktorý škodu **zavinil**, a advokátska poradňa rukou spoločnou a nerozdielnou“. Zodpovednosť advokáta bola **zodpovednosťou za zavinenie** podľa § 337 a nasl. zák. č. 141/1950 Zb. občiansky zákonník. Podľa § 337 „Kto úmyselne alebo z nedbanlivosti poškodí iného porušením záväzku alebo inej právnej povinnosti, je povinný škodu nahradiť“. Zákon o advokácii riešil iba

2 NS RČS, č. 2130 Úr. sb.,
rozhodnutie zo 7. 6. 1935,
sp. zn. Rv III 248/34

3 Curia, č. 2664/1884

4 NS RČS, č. 633 Úr. Sb.

5 NS RČS, č. 633 Úr. Sb.

6 Zák. čl. V/1878 trestný
zákoník o zločinoch a pre-
činoch; zločin porušenia
povinnosti právnych
zástupcov (§§ 482 – 483);
prečin zakázaného vyjave-
nia cudzieho tajomstva
(§§ 328 – 329).

7 NS RČS, č. 633 Úr. Sb.

8 NS RČS, č. 2562 Úr. Sb.

9 NS RČS, č. 2136 Úr. Sb.,
rozhodnutie z 12. 6. 1935.
sp. zn. Rv IV 347/34

10 K tomu viac: ROUČEK, F.
– SEDLÁČEK, J.: **Komentár
k československému vše-
obecnému zákonníku
občianskemu a občianske
právo platné na Slovensku
a Podkarpatskej Rusi**.
Praha, Linhart, 1937,
Diel. V., s. 769 – 784.

11 Gl. U. N. F., č. 478

12 Vážny, č. 4516

13 Vážny, č. 8150

14 Vážny, č. 10.883,
Vážny, 8902

15 Gl. U., č. 15.793

16 Gl. U. N. F., č. 7130

17 Vážny, č. 10.565

18 Napr. rada, aby klient plnil
dlh do úschovy súdu, hoci
správne mal plniť priamo
veriteľovi.

19 Gl. U. N. F., č. 7130

20 Vážny, č. 11.231

otázku, kto je zodpovedným subjektom – zodpovednosť advokáta bola priama a prvoradá, zodpovednosť advokátskej poradne odvodená. Obsah a rozsah náhrady škody sa riadili všeobecnými predpismi 16. hlavy občianskeho zákonníka z roku 1950. Vyskytol sa aj názor, že klientovi zodpovedala iba advokátska poradňa a advokát potom zodpovedal za zavinenú škodu len advokátskej poradni.²¹

Tento názor sa premietol do novej právnej úpravy. Podľa § 23 ods. 1 **zákona č. 57/1963 Zb. o advokácii** účinného od 19. 7. 1963 do 31. 12. 1975 „*Za škodu spôsobenú advokátom alebo iným pracovníkom advokácie pri poskytovaní právnej pomoci zodpovedá združenie*“ a podľa § 23 ods. 2 „*za škodu spôsobenú združeniu zodpovedá advokát podľa predpisov upravujúcich náhradu škody spôsobenej pracovníkom porušením povinností z pracovného pomeru*“. Tým došlo k definitívnemu prelomeniu princípu priamej zodpovednosti advokáta. Podmienky zodpovednosti stanovoval následne novoprijatý občiansky zákonník (zák. č. 40/1964 Zb.). Zodpovednosť za škodu spôsobenú klientovi advokátskou organizáciou sa posudzovala podľa § 421 (podľa § 421 ods. 1 OZ „*Organizácia zodpovedá občanovi za škodu, ktorú mu spôsobila porušením právnej povinnosti*“) a §§ 438 a nasl. OZ. Škoda musela byť spôsobená v rámci plnenia úloh advokátskej organizácie tými, ktorí úlohy plnili. Organizácia sa mohla zo zodpovednosti vyviníť podľa § 421 ods. 3 OZ „*ak preukáže, že škode nemohla zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od nej požadovať*“. Otázka, či škoda vôbec vznikla a v akej výške, sa posudzovala tiež podľa občianskeho zákonníka, rovnako ako aj prípadné spoluzavinenie klienta.²² V konkrétnej veci bolo judikované, že záver o **príčinnej súvislosti** možno urobiť len vtedy, ak nebyť premĺčania mohol klient právo v pôvodnom konaní úspešne uplatniť, za predpokladu, že toto právo skutočne existovalo (posudzovalo sa ako predbežná otázka). Združenie zodpovedalo za škodu len v takom rozsahu, v akom by klientovi patrilo plnenie v pôvodnom konaní.²³ Zodpovednosť advokátskeho združenia bola založená na princípe **prezumaného zavinenia**. Vychádzalo sa z toho, že advokátska organizácia už z povahy veci môže skôr preukázať existenciu okolností, ktoré svedčia o vynaložení požadovanej miery jej úsilia pre zabránenie škody, ako poškodený okolnosti svedčiace o zavinení organizácie (§ 421 ods. 3 OZ). Mieru úsilia, ktorú je možné od organizácie požadovať sa posudzuje z objektívneho hľadiska, vzniknutá škoda je výsledkom prekážok, ktoré boli pre organizáciu – objektívne posudzované – za danej situácie neprekonaateľné.²⁴ Právna pomoc advokátskej organizácie bola chápaná ako osobitná služba (§ 321 a nasl. OZ), v prípade **vadného poskytnutia právnej pomoci** nastupovala zodpovednosť za vady.²⁵

Zmenu nepriniesol ani **zákon SNR č. 133/1975 Zb. o advokácii** (účinný 1. 1. 1976 – 30. 6. 1990), podľa § 12 „*Za škodu spôsobenú advokátom pri poskytovaní právnej pomoci zodpovedá krajské združenie advokátov, ktorého je advokát členom*“. Za škodu spôsobenú klientovi teda naďalej nezodpovedal advokát, ale združenie, medzi advokátom a združením potom nastupoval náhradový vzťah podľa pracovnoprávných predpisov (§ 172 zákonníka práce).

Odlisnú konštrukciu zodpovednosti advokáta²⁶ ako zodpovednosti **objektívnej** priniesol od 1. 7. 1990 účinný **zákon č. 132/1990 Zb. o advokácii**. Podľa § 21 ods. 1 „*advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie; zodpovednosť advokáta sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú jeho koncipientom alebo jeho pracovníkom*“, pričom „*advokát sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať*“ (§ 21 ods. 4). Zároveň bolo výslovne upravené, že „*koncipient a iný pracovník advokáta nezodpovedajú klientovi za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnej pomoci*“ (§ 21 ods. 2) ako aj to, že „*voči klientovi zodpovedá každý advokát samostatne s výnimkou prípadov, keď ide o spoločného klienta niekoľkých advokátov*“ (§ 21 ods. 3). Táto úprava bola účinná do 31. 12. 2003. Obdobné princípy boli zavedené aj pre zodpovednosť komerčných právnikov.²⁷

III.

Platná právna úprava zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie

Podľa § 26 ods. 1 **zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii** v platnom znení²⁸ (ďalej len „ZoA“) „*advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie; zod-*

21 BUREŠ, K.: **Zodpovednosť advokáta za právny názor**. Zprávy advokacie, 1 – 2/1962, s. 13.

22 PLUNDR, O. – HLAVSA, P.: **Organizácia justície a prokuratúry**. Panorama, Praha, 1980, s. 127.

23 R 13/86, NS ČSR, sp. zn. 1 Cz 17/84, rozsudok z 29. 6. 1984

24 ČEŠKA, Z. – KABÁT, J. – ONDŘEJ, J. – ŠVESTKA, J.: **Občiansky zákonník. Komentár, Diel II**. Panorama, Praha, 1987, s. 479 – 483

25 ČEŠKA, Z. – KABÁT, J. – ONDŘEJ, J. – ŠVESTKA, J.: **Občiansky zákonník. Komentár, Diel II**. Panorama, Praha, 1987, s. 257 – 266.

26 Čo má za následok selektívnu aplikovateľnosť judikatúry a záverov právnej vedy k právnej úprave účinnej pred 30. 6. 1990.

27 Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch účinného od 1. 6. 1991 do 31. 12. 2003: „*Komerčný právnik zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci. Za škodu spôsobenú klientovi zodpovedá aj vtedy, ak bola škoda spôsobená v súvislosti s poskytnutím právnej pomoci jeho zástupcom alebo jeho pracovníkom; zodpovednosť týchto osôb podľa občianskoprávných alebo pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá*“. Podľa § 18 ods. 2 „*Komerčný právnik sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať*“.

28 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení zák. č. 8/2005 Z. z., zák. č. 327/2005 Z. z., zák. č. 331/2007 Z. z.,

- zák. č. 297/2008 Z. z.,
zák. č. 451/2008 Z. z.,
zák. č. 304/2009 Z. z.,
zák. č. 136/2010 Z. z.
- 29 ČEŠKA, Z. – KABÁT, J. –
ONDŘEJ, J. – ŠVESTKA, J.:
**Občiansky zákonník. Ko-
mentár, Diel II.** Panorama,
Praha, 1987, s. 479 – 483
- 30 HALOUZKA, V.: **Úvaha
nad právnym vzťahom
z poskytovania právnej
pomoci.** Buletin advokácie,
č. 1/1984, s. 44 – 47.
- 31 RUŽIAK, G.: **Vzťahy advo-
kátskej organizácie pri
zastupovaní v civilnom
konaní.** Zprávy advokácie
č. 5/1965, s. 160 a nasl.
- 32 Vyskytuje sa i názor, že mô-
že ísť aj o zmluvu o dielo
podľa občianskeho zákon-
níka (PAPEŽ, V. – KOVÁŘO-
VÁ, D. – PREMUS, R. a kol.:
**Predpisy o odmeňovaní
advokátov. Komentár.**
ČAK, 2006 a ZOULÍK, F.:
**K otázke premlčania náro-
ku na odmenu advokáta
za poskytnuté právne služ-
by.** BA č. 2/2002, s. 23),
príp. obchodného zákonní-
ka (PAPEŽ, V. – KOVÁŘO-
VÁ, D. – PREMUS, R. a kol.:
**Predpisy o odmeňovaní ad-
vokátov. Komentár.** ČAK,
2006), resp., že o zmluvu
o dielo podľa obchodného
zákonníka ísť nemôže, pre-
tože nejde o dielo hmotnej
povahy (ZOULÍK, F.: **K otáz-
ke premlčania nároku
na odmenu advokáta za
poskytnuté právne služby.**
BA č. 2/2002, s. 23).
Jablónka zastáva názor, že
ide buď o zmluvu mandát-
nu podľa § 566 a nasl. ObZ
alebo príkaznú podľa § 724
a nasl. OZ. In.: JABLONKA,
B.: **Etická a právna zodpo-
vednosť advokáta v slo-
venskom právnom poriad-
ku.** BSA č. 5 – 6/2003, s. 47.
- 33 Ako aj v prípadoch, ak je
klientom advokáta štát, sa-
mosprávna územná jednot-
ka alebo právnická osoba

povednosť advokáta sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú jeho koncipientom alebo jeho zamestnancom, ak advokát vykonáva advokáciu ako spoločník spoločnosti podľa tohto zákona, povinnosť podľa tohto ustanovenia sa vzťahuje iba na túto spoločnosť“. Podľa § 26 ods. 2 „koncipient a iný zamestnanec advokáta nezodpovedajú klientovi za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnych služieb. Ich pracovnoprávna zodpovednosť voči advokátovi nie je tým dotknutá“. Podľa § 26 ods. 3 „každý advokát samostatne zodpovedá voči klientovi za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnych služieb okrem prípadov, ak ide o spoločného klienta niekoľkých advokátov. Voči svojim zamestnancom a iným osobám zodpovedajú advokáti spoločníci spoločne a nerozdielne“. Podľa § 26 ods. 4 „ak tento zákon neustanovuje inak, advokát sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať“. Ustanovenia § 26 ods. 1 – 3 ZoA neboli dotknuté od ich prijatia žiadnou zmenou. Ustanovenie § 26 ods. 4 ZoA účinné do 31. 8. 2009 neobsahovalo slová na začiatku tohto ustanovenia „ak tento zákon neustanovuje inak“, ktoré doň boli doplnené zák. č. 304/2009 Z. z. Zmena bola vysvetlená v dôvodovej správe tým, že „súvisí s úpravou zodpovednosti advokáta pri autorizácii (§ 1a)“. Stručná dôvodová správa k zákonu o advokácii ustanoveniu § 26 veľkú pozornosť nevenovala. Okrem zopakovania znenia ustanovenia obsahovala iba konštatovanie, že „úprava zodpovednosti sa použije i na verejnú obchodnú spoločnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným“.

Na riešenie otázok zodpovednosti advokáta za škodu nedopadajú však len ustanovenia zákona o advokácii, ale aj ustanovenia iných právnych noriem, ktorými sa riadi právny vzťah medzi advokátom a klientom a z nich najmä ustanovenia vzťahujúce sa na zodpovednostné vzťahy, ale aj premlčanie.

IV.

Povaha právneho vzťahu advokát – klient a pramene jeho právnej úpravy

V období účinnosti zák. č. 133/1975 Zb. o advokácii platilo, že občiansky zákonník (§ 421 ods. 1 OZ) upravoval prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú (advokátskou) organizáciou občanovi, neupravoval však zodpovednosť za škodu, ktorú spôsobila (advokátska) socialistická organizácia inej socialistickej organizácii (§ 145 a nasl. HZ).²⁹ Zmluva (o právnej pomoci) medzi advokátskou organizáciou a klientom bola totiž buď zmluvou občiansko-právnou (podľa 9. hlavy IV. časti OZ „Právna pomoc advokátskej organizácie) alebo hospodársko-právnou (podľa § 354 HZ,³⁰ resp. § 352 HZ³¹). Rozhodujúca bola charakteristika osoby klienta (občan – socialistická organizácia).

Podľa dnes účinnej právnej úpravy sa právny vzťah medzi advokátom a klientom založený zmluvou o poskytovaní právnych služieb uzatvorenou podľa zákona o advokácii subsidiárne riadi ustanoveniami o zmluve príkaznej (§ 724 a nasl. OZ) alebo o zmluve mandátnej (§ 566 ObZ).³² V prípade, ak predmetom poskytnutia právnej služby je právna pomoc vo veci, ktorá je uzatváraná advokátom s podnikateľom ako klientom a súčasne sa týka s príhľadnutím na všetky okolnosti (predmetu) klientovej podnikateľskej činnosti (§ 261 ods. 1 ObZ), riadi sa ustanoveniami obchodného zákonníka (rozhodujúca je povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu).³³ Tomu nasvedčuje aj judikatúra.³⁴ Preto sa napríklad aj nárok advokáta na odmenu za poskytnuté právne služby premlčuje v trojročnej premlčacej lehote, ak ide o zmluvu príkaznú (§ 101 OZ), ale v štvorročnej premlčacej lehote, ak ide o zmluvu mandátnu (§ 397 ObZ).³⁵

Ustanovenia občianskeho zákonníka o **príkaznej zmluve** ukladajú príkazníkovi konať pri plnení príkazu podľa svojich schopností a znalostí. Všeobecne upravujú zodpovednosť príkazníka za škodu v prípade, **ak sa príkazník odchýlil od príkazových pokynov**, hoci to nebolo nevyhnutné v záujme príkazcu a mohol včas dostať jeho súhlas (§ 725 OZ) a stanovujú pre prípad, ak **príkazník zveril vykonanie príkazu inému**, hoci príkazca to nedovolil alebo ak tento nebol nevyhnutne potrebný, zodpovednosť za škodu príkazcu rovnako akoby vykonával príkaz sám (§ 726 veta pred bodkočiarkou OZ). V prípade, ak príkazca dovolil, aby si príkazník ustanovil zástupcu, alebo ak bol tento nevyhnutne potrebný, zodpovedá príkazník iba za zavinenie pri voľbe zástupcu (§ 726 veta za bodkočiarkou OZ).

Na obsah zmluvy o právnej službe uzatváraanej advokátom s klientom, ktorý je spotrebiteľom³⁶ sa vzťahujú aj **ustanovenia občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách** (§ 52 a nasl.). Advokát spĺňa definíciu dodávateľa³⁷ (§ 52 ods. 3 OZ). To platí aj napriek tomu, že z § 2 písm. i/ zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v platnom znení vyplýva, že službou na účely tohto zákona nie je činnosť advokátov. Táto definícia služby je aplikovateľná len na účely zákona o ochrane spotrebiteľa. Aj preto sú v zákone o advokácii zaradené osobitné ustanovenia o právach klienta, ktorý je spotrebiteľom právnej služby (napr. § 18 ods. 3 ZoA).

Ustanovenia obchodného zákonníka o **mandátnej zmluve** ukladajú mandatárovi postupovať **s odbornou starostlivosťou** (§ 567 ods. 1 ObZ), upravujú zodpovednosť za škodu, ktorú spôsobí mandatár mandantovi v prípade, ak zmluva určuje, že je povinný záležitosť zariadiť osobne, tým, že mandatár túto povinnosť poruší (§ 568 ods. 1 ObZ) ako aj **zodpovednosť mandátára za škodu na veciach prevzatých od mandanta na zariadenie záležitostí a na veciach prevzatých pri zariaďovaní záležitosti od tretích osôb**, avšak umožňujú mandatárovi tejto zodpovednosti sa zbaviť (liberácia), ak túto škodu nemohol odvrátiť ani pri vynaložení odbornej starostlivosti (§ 570 ObZ).

Jednotlivé povinnosti uložené týmito ustanoveniami sú vo vzťahu k povinnostiam uloženým advokátovi zákonom o advokácii v pomere všeobecného k špeciálnemu.

Občiansky a obchodný zákonník upravujú však aj súvisiace otázky, pričom táto úprava môže mať dopad na zodpovednostný vzťah advokáta. V **občianskom zákonníku** ide o úpravu zodpovednosti za škodu § 415 – 449a OZ, spoluzavinenia poškodeného, spôsobu a rozsahu náhrady škody ako aj premlčania (§ 100 – 114 OZ). Občiansky zákonník upravuje aj osobitnú zodpovednosť za poškodenie, stratu alebo zničenie vecí prevzatých od iného, ktoré majú byť predmetom jeho záväzku ako aj možnosť liberácie z tejto zodpovednosti (§ 421 OZ). **Obchodný zákonník** upravuje spoluspôsobenie škody poškodeným (§ 376, § 382, § 384 – § 385 ObZ), spôsob a rozsah náhrady škody (§ 378 – 381 ObZ) a premlčanie (§ 387 – 408 ObZ).

V. Všeobecne o podmienkach vzniku zodpovednosti za škodu

a.) Zodpovednosť záväzková a mimozáväzková

Zodpovednosť záväzková je povinnosť náhrady škody vzniknutej ako dôsledok porušenia záväzku, zodpovednosť medzi individuálne určenými subjektami, medzi ktorými je záväzkový vzťah (založený zmluvou). **Mimozáväzková zodpovednosť** je náhrada škody vzniknutej porušením inej právnej povinnosti medzi osobami, medzi ktorými nie je žiaden iný právny vzťah (nie je medzi nimi uzatvorená zmluva, resp. uzatvorená zmluva je neplatná).

Základom pyramídy noriem o zodpovednosti za škodu sú všeobecné ustanovenia v občianskom zákonníku. Prednosť pred nimi majú zvláštne úpravy v občianskom zákonníku. Na ďalšom stupni špeciality stoja všeobecné ustanovenia obchodného zákonníka. Nejednoznačné je, či má prednosť všeobecná úprava v obchodnom zákonníku alebo osobitná úprava v občianskom zákonníku.³⁸ Pre záväzkovú zodpovednosť advokáta má však vždy prednosť jej úprava v zákone o advokácii.

Zodpovednosť za škodu upravená v § 373 a nasl. ObZ je zodpovednosťou **záväzkovou**. To, v ktorých prípadoch sa aj **mimozáväzková zodpovednosť** riadi týmito ustanoveniami vyplýva z § 757 ObZ, podľa ktorého „pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností **ustanovených týmto zákonom** platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl.“. To znamená, že ustanoveniami § 373 a nasl. ObZ (a teda obchodným zákonníkom) sa riadi (okrem zodpovednosti záväzkovej z obchodnoprávnej zmluvy) iba mimozáväzková zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti ustanovenej v obchodnom zákonníku. Mimozáväzková zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti ustanovenej inou normou, než normou obchodného zákonníka, sa riadi občianskym zákonníkom.

zriadená zákonom ako verejnoprávna inštitúcia a predmet poskytovania právnej služby by sa týkal zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky (§ 261 ods. 2 prvá veta ObZ) a v prípadoch, že klientom advokáta je štátna organizácia, ktorá nie je podnikateľom a predmetom poskytovania právnej služby je uspokojovanie verejných potrieb (§ 261 ods. 2 druhá veta ObZ).

34 *Hoci zákon o advokácii používa na označenie zmluvy uzatváraanej medzi advokátom a klientom označenie „zmluva o poskytnutí právnych služieb“, nejedná sa o samostatný zmluvný typ; ak je jej predmetom zastupovanie klienta najmä v konaní pred súdmi a inými orgánmi a nejde o vec obchodnú, podlieha režimu zmluvy príkaznej s modifikáciami stanovenými zákonom o advokácii (NS ČR, sp. zn. 33 Cdo 4121/2007, rozsudok z 25. 2. 2010); V prípade, ak medzi advokátom a klientom bola uzatvorená zmluva o právnej pomoci na dobu neurčitú s výpovednou lehotou za dohodnutú paušálnu čiastku mesačne so splatnosťou každý mesiac a klient túto zmluvu vypovedal, potom zodpovedá ústne konformnému výkladu záver všeobecných súdov o tom, že takúto zmluvu treba posúdiť ako mandátnu zmluvu podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka, ak táto bola uzatvorená advokátom s podnikateľom, týka sa jeho podnikateľskej činnosti a predmetom záväzku advokáta bolo vykonávať nielen právne úkony menom mandanta na jeho účet, ale tiež uskutočňovať aj inú činnosť, napr. spisovanie zmlúv, či vykonávanie právnych porád za odplatu (ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 792/2002, uznesenie z 5. 8. 2004).*

- 35 Zhodne napr. PAPEŽ, V. – KOVÁŘOVÁ, D. – PREMUS, R. a kol.: **Predpisy o odmeňovaní advokátov. Komentár.** ČAK, 2006, s. 11 a ZOULÍK, F.: **K otázke premlčania nároku na odmenu advokáta za poskytnuté právne služby.** BA č. 2/2002, s. 23 (toto dielo však poukazuje vo vzťahu k premlčaniu náhrady nákladov, ktoré vynaložil advokát vo veci klienta, že tento nárok má osobitnú povahu, pretože ide z hľadiska hmotného práva o plnenie za iného podľa § 454 OZ, teda nárok z bezdôvodného obohatenia).
- 36 Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatvorení a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti.
- 37 Dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatvorení a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.
- 38 PELIKÁNOVÁ, I.: **Komentár k obchodnému zákonníku. 3. diel.** Linde, Praha, 1996, s. 822 – 823.
- 39 Predpoklady vzniku zodpovednosti spracované podľa ČEŠKA, Z. – KABÁT, J. – ONDŘEJ, J. – ŠVESTKA, J.: **Občiansky zákonník. Komentár, Diel II.** Panorama, Praha, 1987, s. 472 a nasl.
- 40 KIRSTOVÁ, K. – VOJČÍK, P.: **Občianske právo hmotné. Druhý diel.** Echo servis, Košice, 1993, s. 141 – 142.
- 41 HOLUB, M. a kol.: **Zodpovednosť za škodu v práve občianskom, pracovnom, obchodnom a správnom.** Linde, Praha, 2003, s. 331. Vyskytuje sa ale aj názor, že predvídateľnosť škody nemožno považovať za samostatný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu,

Advokát môže byť **subjektom záväzkovej zodpovednosti** iba v prípade, ak existuje platný záväzkový vzťah medzi ním a klientom založený zmluvou o poskytovaní právnych služieb. V takom prípade sa zodpovednosť advokáta posudzuje podľa § 26 ZoA. Otázky neupravené zákonom o advokácii sa riadia obchodným alebo občianskym zákonníkom podľa toho, či medzi advokátom a klientom ide o vzťah mandátny alebo príkazný. Táto zodpovednosť advokáta je **objektívna**.

Vo všetkých ostatných prípadoch zodpovednostných vzťahov, do ktorých advokát v súvislosti s „poskytovaním právnych služieb“ môže vstúpiť, ide o **zodpovednosť mimozáväzkovú**. Takto advokát zodpovedá inej osobe, ako klientovi; za konanie, ku ktorému došlo po zániku jeho povinností zo zmluvy o právnej službe; či v prípade, ak je zmluva o poskytovaní právnych služieb neplatná. Zodpovednosť za škodu sa v takýchto prípadoch neriadi § 26 ZoA, ale s ohľadom na uvedené sa riadi (aj v otázke predpokladov zodpovednosti) vždy **ustanoveniami občianskeho zákonníka** upravujúcimi zodpovednosť za škodu a preto aj inými ustanoveniami občianskeho zákonníka. V týchto prípadoch sa aplikujú ustanovenia o všeobecnej zodpovednosti, pokiaľ nejde o prípad, na ktorý by sa mohla vzťahovať osobitná zodpovednosť (napr. zodpovednosť za prevzatú vec podľa § 421 OZ, alebo zodpovednosť z konania bez príkazu a pod.). V prípade všeobecnej zodpovednosti ide o zodpovednosť budovanú **na princípe prezumovaného zavinenia** (zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti).

Tieto závery sú mimoriadne významné na posúdenie predpokladov vzniku zodpovednosti, možnosť liberácie (exkulpácie) a dĺžku premlčacích lehôt.

b) Občianskoprávna zodpovednosť a obchodnoprávna zodpovednosť

Občianskoprávna zodpovednosť je **zodpovednosť založená na princípe zavinenia** alebo **zodpovednosť objektívna**.

Predpokladmi vzniku **zodpovednosti založenej na princípe zavinenia** je 1. porušenie právnej povinnosti (existencia protiprávneho úkonu); 2. vznik škody; 3. existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody; 4. zavinenie (vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti), ktoré je prezumované. Škodca pre exkulpáciu preukazuje okolnosti, z ktorých je možné spoľahlivo usudzovať, že škode nebolo možné zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré od neho bolo (objektívne) možné za daných okolností prípadu požadovať (t. j. škodu nezavinil).

V prípade **objektívnej zodpovednosti** predpokladmi jej vzniku je iba 1. určitá právne kvalifikovaná udalosť (hoci existenciu protiprávneho úkonu nie je možné vylúčiť ani v týchto prípadoch); 2. vznik škody; 3. existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody. Pri objektívnej zodpovednosti zákon pripúšťa možnosť zbaviť sa zodpovednosti z určitých presne stanovených dôvodov (liberácia).³⁹ O prvom predpoklade sa hovorí aj ako o udalosti, či správaní, ktoré vyvoláva škodu – *protiprávny stav*.⁴⁰

Obchodnoprávna zodpovednosť je vždy **zodpovednosťou objektívnou**. Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa (§ 373 a nasl.) obchodného zákonníka (záväzková a v prípade porušenia povinnosti stanovenej obchodným zákonníkom aj mimozáväzková) predpokladá (1) porušenie právnej povinnosti, (2) neexistenciu okolností vylučujúcich zodpovednosť, (3) vznik majetkovej škody, (4) príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody, (5) predvídateľnosť škody.⁴¹ Porušenie právnej povinnosti (protiprávne konanie) je porušením právnej povinnosti z platnej zmluvy alebo uloženej normou obchodného práva. Zavinenie nie je predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu podľa obchodného práva. Liberačným dôvodom (§ 374 ObZ) môže byť iba taká okolnosť, ktorá bráni splneniu povinnosti, nastala nezávisle od vôle škodcu, o ktorej nemožno rozumne predpokladať, že by škodca túto prekážku alebo následok odvrátil alebo prekonal a o ktorej nemožno rozumne predpokladať, že by v čase vzniku záväzku túto okolnosť škodca predvídal.

VI. Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie sa riadi okrem ustanovení zákona o advokácii subsidiárne v prípadoch, ak základy vzťahu advokáta a klienta sú upravené obchodným zákonníkom aj ustanoveniami obchodného zákonníka o náhrade škody, resp. aj napr. o premlčaní⁴² a v prípadoch, ak ide o právny vzťah občiansko-právny, ustanoveniami občianskeho zákonníka o náhrade škody, či premlčaní.⁴³

1. Konštrukcia a predpoklady zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie podľa platnej právnej úpravy

Podľa § 26 ods. 1 ZoA a § 26 ods. 4 ZoA **advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie, pričom, ak tento zákon neustanovuje inak, advokát sa zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať.**

Subjekty zodpovednosti

Ustanovenie § 26 ZoA definuje subjekt, ktorý za škodu zodpovedá (a stanovuje subjekty, ktoré, naopak, za škodu klientovi nezodpovedajú), označuje poškodeného a stanovuje, že sa vzťahuje iba na prípady vzniku škody klientovi v súvislosti s výkonom advokácie.

Subjekt zodpovedný za škodu (škodca) je *advokát alebo spoločnosť podľa zákona o advokácii.*

Advokátom je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov vedenom SAK (§ 2 ods. 1 ZoA). Aj **advokát, ktorý má pozastavený výkon advokácie** zodpovedá za škodu, ku ktorej došlo (jeho konaním alebo opomenutím) v čase pozastavenia výkonu advokácie podľa § 26 ZoA. Vyplýva to z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. c/ ZoA, podľa ktorého „*Pozastavením výkonu advokácie nie je dotknutá zodpovednosť advokáta za škodu (§ 26) vrátane zodpovednosti za disciplinárne previnenie, ku ktorému došlo v čase pozastavenia výkonu advokácie*“. V období pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je totiž oprávnený poskytovať právne služby podľa zákona o advokácii (§ 9 ods. 1 písm. a/ ZoA) a ak by ich napriek tomu poskytol a spôsobil pritom škodu, niet dôvodu, aby v dôsledku pozastavenia výkonu advokácie sa jeho „klient“ dostal voči nemu do nevýhodnejšieho postavenia. To všetko napriek tomu, že advokát v tomto čase nie je povinný byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu podľa § 27 ods. 1 ZoA (§ 9 ods. 1 písm. d/ ZoA). V prípade pozastavenia výkonu advokácie ide o prekážku vo výkone advokácie, ktorá môže vyvolať potrebu ustanovenia zástupcu (§ 17 ods. 1 ZoA), na ktorého však neprechádza zodpovednosť za škodu (§ 17 ods. 3 prvá veta ZoA). Subjektom tejto zodpovednosti nemôže byť advokát vymazaný zo zoznamu advokátov vo vzťahu ku konaniu, ku ktorému došlo po jeho výmaze zo zoznamu.

Spoločnosťou v zmysle § 26 ods. 1 ZoA je verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným (§ 12 ods. 1 písm. c/ – e/ ZoA), zapísaná v príslušnom zozname SAK, v mene a na účet ktorej vykonáva advokát advokáciu (§ 14 ods. 2, § 15 ods. 2 ZoA) ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti alebo konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným. Subjektom zodpovednosti sú iba tieto spoločnosti – § 14 ods. 8, § 15 ods. 8 ZoA, ale najmä § 26 ods. 1 ZoA veta za bodkočiarkou, podľa ktorej „*ak advokát vykonáva advokáciu ako spoločník spoločnosti podľa tohto zákona, povinnosť podľa tohto ustanovenia (§ 26 ZoA – pozn.) sa vzťahuje iba na túto spoločnosť*“. Takýto advokát za škodu sám nezodpovedá.

Advokát zodpovedá za škodu klientovi v súvislosti s výkonom advokácie, ak túto škodu spôsobí samotný advokát, ale aj ak ju spôsobí iná osoba a to **koncipient advokáta** alebo **iný zamestnanec advokáta**. Advokát môže poveriť koncipienta (a obdobne aj odborného zamestnanca) vykonaním len takého úkonu, ktorý je primeraný jeho odborným schopnostiam a dĺžke praxe

ale iba za podmienku týkajúcu sa rozsahu náhrady škody (PELIKÁNOVÁ, I.: **Komentár k obchodnému zákonníku. 3. diel.** Linde, Praha, 1996, s. 833).

42 Napríklad: Krajský súd v Brne, sp. zn. 35/33 Cm 233/2004, rozsudok z 19. 10. 2006: *Ak advokát poskytoval právnu pomoc podnikateľovi v súvislosti s jeho nárokmi z odstúpenia od kúpnej zmluvy o dodávke strojného zariadenia určeného pre jeho podnikateľskú činnosť, zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi sa riadi ustanovením § 22 zák. č. 128/1990 Sb. o advokácii, pričom premlčanie nároku na náhradu škody spôsobenej advokátom klientovi sa riadi ustanoveniami obchodného zákonníka o premlčaní.*

43 Opačný záver, t. j., že zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie sa riadi okrem ustanovení zákona o advokácii subsidiárne vždy iba občianskym zákonníkom, bez ohľadu na to, či advokát poskytuje právne služby podnikateľovi v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, alebo inej osobe, sa odvíja od § 757 ObZ.

44 BUCHTA, Z.: **K zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú z neznalosti.** Právní rozhledy, č. 2/2008, s. 58

45 Takmer doslovne zhodne je upravená zodpovednosť advokáta v § 24 českého zák. č. 85/1996 Sb. o advokácii, podľa ktorého: „(1) Advokát odpovídá klientovi za škodu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie (...); (2) Vykonává-li advokát advokacii ve společnosti nebo v zahraniční společnosti,

odpovída klientovi za škodu podľa odstavce 1 tato spoločnosť alebo zahraničná spoločnosť;

(3) Za škodu spôsobenou v súvislosti s výkonom advokácie zamestnaným advokátom odpovída klientovi zamestnávateľ advokáta, a to i v prípade uvedenom v § 15b.

(4) Advokát alebo spoločnosť alebo zahraničná spoločnosť se zodpovednosti podľa odstavcov 1 až 3 zprístupí, prokázá-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na nich požadovat“.

46 Zhodne v otázke, že ide o zodpovednosť objektívnu bez ohľadu na zavinenie napríklad: NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2507/2005, rozsudok z 23. 8. 2007, in.: BA č. 5/2009, s. 35, SR č. 2/2008, s. 55 a nasl.; NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 1862/2001, rozsudok z 26. 2. 2003, in: BA č. 4/2008, s. 44 a nasl., In.: VOJTEK, P: **Prehľad judikatúry vo veciach náhrady škody**. ASPI, Praha 2006; NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2520/2006, rozsudok z 22. 5. 2008; NS SR, sp. zn. 3 MCdo 18/2009, uznesenie z 21. 10. 2010.

47 RUDY, M.: **Etická a právna zodpovednosť advokáta v slovenskom právnom poriadku**. BSA 3/2003, s. 16.

48 Doslova zhodne NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2520/2006, rozsudok z 22. 5. 2008: „Zodpovednosť za škodu spôsobenú advokátom v súvislosti s výkonom advokácie je založená na súčasnom splnení predpokladov, ktorými sú výkon advokácie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi výkonom advokácie a vznikom škody“, obdobne aj NS SR, sp. zn. 3 MCdo 18/2009, uznesenie z 21. 10. 2010: „Zodpovednosť advokáta za škodu

(§ 31 ods. 4 Advokátskeho poriadku schváleného Konferenciou advokátov 19. júna 2010 – ďalej len „AP“). Koncipient alebo iný zamestnanec advokáta (alebo spoločnosti) za škodu klientovi nezodpovedá (§ 26 ods. 2 ZoA).

Žiadne ustanovenie zákona o advokácii však nestanovuje, že by klientovi iného advokáta nezodpovedal za škodu aj **substitút** – iný advokát, ktorého advokát použil (hoci takémuto klientovi nepochybne vždy zodpovedá (aj) ním splnomocnený advokát).

Z ustanovenia § 26 ods. 3 ZoA vyplýva, že advokát zodpovedá za škodu klientovi pri poskytovaní právnych služieb vždy **samostatne** okrem prípadu, ak ide o spoločného klienta niekoľkých advokátov, v takom prípade **advokáti zodpovedajú spoločne**.

Klientom (poškodeným) je osoba, ktorá advokáta požiadala o poskytnutie právnej služby (§ 1 ods. 2 zákona o advokácii) a advokát prejavil vôľu právnou službu jej poskytnúť, čím došlo k uzatvoreniu platnej zmluvy o poskytnutí právnej služby, resp. povinnosť poskytnúť právnou službu vznikla advokátovi na základe vykonateľného rozhodnutia štátneho orgánu. Iná osoba než klient sa nemôže domáhať náhrady škody od advokáta podľa § 26 ZoA (môže sa domáhať náhrady škody podľa občianskeho zákonníka).

Predpoklady vzniku zodpovednosti

Ustanovenie § 26 ZoA výslovne nestanovuje predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, iba všeobecne deklaruje právnou zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi. Vyplýva z neho iba to, že zákonodarca považoval z nejakého dôvodu za potrebné vydeliť určitý segment právnej zodpovednosti za škodu a tento segment samostatne reglementovať na princípe prísnej (objektívnej) zodpovednosti.⁴⁴

Slovenská (a pri rovnakej dikcii⁴⁵ právnej úpravy aj česká) rozhodovacia prax konštatuje, že platná právna úprava zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie (na rozdiel od minulosti) je koncipovaná ako **zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie**, t. j. **zodpovednosť objektívna**, ktorej sa nemožno zbaviť.

Predpokladom vzniku zodpovednosti teda nie je zavinenie advokáta. Zavinenie advokáta sa neskúma a **nepriehádza do úvahy ani jeho vyvinenie tým, že by preukázal, že škodu nezavinil** (jediný liberačný dôvod pre advokáta je uvedený v § 26 ods. 4 zákona o advokácii).⁴⁶ Táto zodpovednosť je širšia, než zodpovednosť za odbornú starostlivosť.⁴⁷ Predpokladom vzniku zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie nie je ani protiprávnosť jeho konania (hoci ani to nemožno vylúčiť), ale iba existencia protiprávneho stavu – činnosť súvisiaca s výkonom advokácie, ktorá vyvolala škodu.

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení (iba) troch predpokladov: činnosť súvisiaca s výkonom advokácie (a), vznik škody (b) a príčinná súvislosť medzi činnosťou advokáta súvisiacou s výkonom advokácie a vznikom škody (c).⁴⁸ Ich splnenie preukazuje v konaní žalobca.⁴⁹

a) Činnosť súvisiaca s výkonom advokácie

Ustanovenie § 26 ZoA používa pojem škody spôsobenej „**v súvislosti s výkonom advokácie**“. Podľa § 1 ods. 2 ZoA **výkonom advokácie** je „zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „**právne služby**“). Výkonom advokácie je teda poskytovanie právnych služieb klientovi, odborná činnosť advokáta vykonávaná so súhlasom klienta, v jeho záujme, na základe jeho žiadosti, podľa jeho pokynov a v jeho prospech. Tieto definičné kritériá musia spĺňať aj „ďalšie formy právneho poradenstva“.

Hoci predpokladom vzniku zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie nie je protiprávnosť jeho konania, ale iba existencia protiprávneho stavu, ktorý nastal v súvislosti s výkonom advokácie, je zrejmé, že tento protiprávny stav nepochybne nastane vždy, ak advokát postupuje **protiprávne** (advokát je osobne zodpovedný za škodu spôsobenú, keď pokračoval proti právu⁵⁰). Môže však byť naplnený za určitých okolností aj v prípade, ak povinnosti uložené mu právnou normou advokát neporušil, nastal však protiprávny stav.

Protiprávne postupuje advokát pri výkone advokácie, ak poskytne právnu službu v rozpore s objektívnym právom, teda poruší (hoci nezavinene) niektorú právnu povinnosť, ktorá mu je uložená niektorou právnou normou (nie len zákonom o advokácii alebo ustanovením iného všeobecne záväzného právneho predpisu, ale aj vnútorného predpisu vydaného SAK na základe zákonného splnomocnenia⁵¹).

Bolo judikované, že „porušenie právnej povinnosti pri výkone advokácie spočíva v existencii takého úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. Jednou z povinností advokáta je aj jeho povinnosť svedomito chrániť práva a oprávnené záujmy klienta. **Svedomitým nie je taký výkon advokácie, ktorý nesie znaky lahostajnosti, nedostatočného záujmu o klienta a jeho vec, resp. ktorý nezohľadňuje reálny stav veci alebo tento stav nedoceňuje.**⁵² Ako vyplýva z rozhodnutia súdu v konkrétnej veci,⁵³ to, či výkon advokácie advokátom bol riadnym výkonom je potrebné vždy posudzovať (pozn. aj) z hľadiska ustanovenia zákona o advokácii, podľa ktorého advokát je povinný chrániť práva a oprávnené záujmy zastupovaného, konať pri tom svedomito, dôsledne využívať všetky zákonné prostriedky a uplatňovať, čo podľa svojho presvedčenia a príkazu klienta pokladá za prospešné. V tejto veci bola zamietnutá žaloba klienta o náhradu škody proti advokátovi, ktorý podal pri jeho zastupovaní dovolanie, ktoré dovolací súd odmietol ako oneskorené. Hoci bolo preukázané, že dovolanie bolo podané oneskorene, t.j. advokát postupoval protiprávne, žalobu klienta zamietli, pretože klient nepreukázal, že by v prípade včasného podania dovolania, mal pred dovolacím súdom úspech – žalobca v konaní preukázal iba protiprávne konanie žalovaného, keď podal oneskorene dovolanie; nepreukázal však ďalšie predpoklady zodpovednosti (vznik škody a príčinnú súvislosť).

Typickými protiprávnymi konaniami, resp. opomenutiami advokáta je zmeškanie lehoty (na podanie riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku); porušenie povinnosti mlčanlivosti; neodstránenie väd podania vedúce k zastaveniu konania; oneskorené podanie žaloby, ktoré viedlo k jej zamietnutiu pre premlčanie, ku ktorému došlo po prevzatí zastupovania a pred podaním žaloby; nepodanie žaloby proti pasívne legitimovanému subjektu alebo naopak podanie žaloby proti pasívne nelegitimovanému subjektu; neoznámenie doručenia exekučného titulu; omeškanie s podaním žaloby o určenie výživného plnoletej osoby od udelenia plnomocenstva, pretože toto je možné priznať až od podania žaloby; uplatnenie nároku ako deleného, hoci mal byť uplatnený solidárne, v dôsledku čoho pri úspechu iba voči jednému žalovanému nie je dosiahnutá celková uplatnená výška v dôsledku limitu v žalobe. Protiprávnym a zodpovednosť za škodu zakladajúcim, je aj také konanie advokáta, ktorý vybavený všeobecnou plnou mocou od klienta pri dojednávaní vyrovnania s klientovými dlžníkmi, svojvoľne odpustil dlžníkom časti ich dlhu a na úkor klienta uzatvoril vyrovanie, pričom v takom prípade advokát zodpovedá klientovi až do výšky svojvoľne odpustených dlhov a pohľadávok vyrovanie ktorých dohodol advokát na úkor klienta.⁵⁴

Nejednoznačné sú prípady, keď napriek tomu, že advokát nepostupuje protiprávne, nastupuje zodpovednosť za **protiprávny stav**, ktorý nastal v súvislosti s výkonom advokácie. Typickým príkladom je problém zodpovednosti advokáta za právny názor.

Prípacom, v ktorom nebolo porušenie povinnosti advokáta celkom zrejmé bol aj prípad riešený súdom, v ktorom klient ako žalobca tvrdil, že advokát, ktorý ho zastupoval v konaní pred súdom, mu spôsobil škodu tým, že po tom, čo advokát ospravedlnil svoju neúčast na pojednávaní a požiadal o jeho odročenie, oznámil telefonicky klientovi (ktorý termín tohto pojednávania vzal na vedomie na pojednávaní predchádzajúcom), že toto pojednávanie sa nebude konať. Pojednávanie však napriek očakávaniu advokáta odročené nebolo, v dôsledku oznámenia advokáta sa ho nezúčastnil ani klient. Na pojednávaní boli vypočutí svedkovia, na základe výpovede ktorých bola klientova žaloba zamietnutá. Klient tvrdil, že ak by mu advokát neoznámil, že pojednávanie sa nebude konať, zúčastnil by sa ho, mohol by svedkom klásť otázky, spochybniť ich výpoveď alebo ju vyvrátiť. Hoci súd žalobu proti advokátovi zamietol najmä s odôvodnením, že klient nepreukázal svoje tvrdenie o tom, že advokát mu telefonicky oznámil, že pojednávanie sa nebude konať a preto, že znovu vypočutí rovnakí svedkovia vypovedali zhodne a ich výpoveď nebola spochybnená, diskutabilnou ostala aj samotná protiprávnosť konania advokáta pri výkone advokácie. Dovolací súd skonštatoval, že v prípade, ak nebolo preukázané tvrdené konanie advokáta, ktoré malo zakladať nárok na náhradu škody a preukázaný nebol ani vznik škody (majetkovej ujmy), nemôže byť daná zodpovednosť žalovaného a to bez ohľadu na to, či jeho zodpo-

spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch predpokladov: činnosť súvisiaca s výkonom advokácie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi činnosťou advokáta súvisiacou s výkonom advokácie a vznikom škody“.

49 NS SR, sp. zn. 3 MCdo 18/2009, uznesenie z 21. 10. 2010: *Splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti (činnosť súvisiaca s výkonom advokácie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi činnosťou advokáta súvisiacou s výkonom advokácie a vznikom škody) musí byť v konaní jednoznačne preukázané; dôkaznú povinnosť má v tomto smere poškodený.*

50 NS RČS, č. 2130 Úr. sb., rozhodnutie z 7. 6. 1935, sp. zn. Rv III 248/34

51 Zhodne: BUCHTA, Z.: **K zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú z neznalosti.** Právni rozhledy, č. 2/2008, s. 59, JABLONKA, B.: **Etická a právna zodpovednosť advokáta v slovenskom právnom poriadku.** BSA č. 5 – 6/2003, s. 58.

52 Najvyšší súd SR, sp. zn. 4 Cdo 161/2009, uznesenie z 25. 11. 2010

53 Krajský súd v Prešove, sp. zn. 2 Co 312/03, rozsudok z 10. 12. 2003

54 Curia 10. 5. 1895, č.1348

55 Uznesenie NS ČR
z 12. 10. 2004,
sp. zn. 25 Cdo 1365/2004

56 Najvyšší soud ČR,
sp. zn. 23 Cdo 3087/2007,
uznesenie z 28. 5. 2007

57 Najvyšší soud ČR,
sp. zn. 33 Odo 461/2003,
rozsudok z 25. 11. 2004,
In.: VOJTEK, P: **Prehľad
judikatúry vo veciach
náhrady škody**. ASPI,
Praha 2006, s. 490

58 Curia, č. 2664/1884

59 NS RČS, č. 633 Úr. Sb

vednosť je posudzovaná ako objektívna zodpovednosť podľa zákona o advokácii alebo ako zodpovednosť za protiprávne zavinené konanie podľa § 420 OZ.⁵⁵

V inej veci súd najprv konštatoval, že jedným z predpokladov zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie klientovi je porušenie povinnosti advokáta spočívajúce v tom, že advokát vykonával advokáciu v rozpore s ustanovením zákona o advokácii (ukladajúceho mu povinnosť chrániť práva a oprávnené záujmy svojho klienta, konať pri tom čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky zákonné prostriedky a uplatňovať všetko, čo advokát podľa svojho presvedčenia a príkazu klienta pokladá za prospešné) a potom zdôraznil, že zodpovednosť advokáta nie je daná v každom prípade, keď účastník nebol v súdnom konaní úspešný, ale iba v prípade, ak tento neúspech v spore je dôsledkom porušenia uvedenej povinnosti. V danej veci bol výsledok sporu závislý na posúdení skutočnosti, či v zmysle § 436 a 437 ObZ bola zmluva, od ktorej klient odstúpil na základe odporúčenia advokáta advokátom spísaným odstúpením od zmluvy v rámci poskytovania právnej služby, porušená podstatným, či nepodstatným spôsobom. Stalo sa tak po tom, čo advokát odporučil klientovi od kúpnej zmluvy odstúpiť, pretože vyhodnotil, že zmluva bola porušená podstatným spôsobom (na dodanom zariadení boli opakovane odstraňované vady predávajúcim v rámci reklamácií a prejavili sa ďalšie vady). Súd využijúc ustanovenie § 345 ods. 2 ObZ (v pochybnostiach sa má za to, že porušenie zmluvy nie je podstatné), keďže neboli splnené podmienky podstatného porušenia kúpnej zmluvy, žalobu zamietol. Pred podaním žaloby si klient nechal spracovať znalecký posudok, z ktorého vyplynulo, že zariadenie je nefunkčné. Pokiaľ v takejto situácii súd posúdil odlišne než advokát skutkové okolnosti prípadu, nie je možné vyhodnotiť konanie advokáta ako porušenie citovanej povinnosti advokáta.⁵⁶

V inej veci bola advokátovi na účet pripísaná platba označená ako platba jeho klienta za právne služby. Ukázalo sa však, že advokátovi klient poukázal platbu z účtu tretej osoby bez jej vedomia na základe sfaľšovaného príkazu na úhradu. Tretia osoba žalovala advokáta o jej vrátenie. Súd žalobe vyhovel⁵⁷ s odôvodnením, že advokát sa prijatím takejto platby „bez dôvodne obohatil na úkor tejto tretej osoby bez ohľadu na to, že čiastku považoval za klientove plnenie odmeny za právne zastupovanie“.

Protiprávnosť konania advokáta v konkrétnej veci je niekedy konštatovaná aj v disciplinárnom konaní. Preto je potrebné skúmať aj **vzťah disciplinárneho konania a konania o náhrade škody proti advokátovi**. Je akceptované, že žalobe o náhradu škody proti advokátovi nemusí predchádzať disciplinárne konanie.⁵⁸ Zároveň platí, že **súd nie je viazaný závermi disciplinárneho konania proti advokátovi** vedeného SAK, čomu nasvedčuje nie len ustanovenie § 135 OSP, ale rovnako aj staršia judikatúra,⁵⁹ ktorá konštatovala, že *určenie majetkovej zodpovednosti advokáta nezávisí od určenia trestnej alebo disciplinárnej zodpovednosti v trestnom alebo disciplinárnom konaní* (v časti viazanosti odsudzujúcim trestným rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, citovaný judikát už zrejme nie je použiteľný s ohľadom na znenie § 135 ods. 1 OSP). *Súd rozhodujúci o majetkovej zodpovednosti advokáta, čo do určenia tejto zodpovednosti nie je viazaný disciplinárnym nálezom a vysloviť povinnosť nahradiť škodu môže len, keď sám súd určí previnenie advokáta*. Povinnosť súdu, aby sám ustálil zodpovednosť advokáta znamená, že v samostatnom dokazovaní v rámci konania o náhradu škody budú preukázané všetky predpoklady vzniku zodpovednosti advokáta za škodu.

Problémom je aj **otázka viazanosti súdu rozhodujúceho v konaní o náhrade škody proti advokátovi rozhodnutím súdu v konaní, v ktorom mala klientovi vzniknúť škoda**. Ide napríklad o situáciu, keď v základnom konaní bolo ako oneskorené právoplatne odmietnuté odvolanie klienta podané advokátom, hoci bolo zjavne podané včas (odvolací súd prehliadol v spise založené faxové odvolanie advokáta riadne doplnené písomným podaním, ktoré jediné považoval za odvolanie, klient počas odvolacieho konania vypovedal plnú moc advokátovi a dovolanie proti rozhodnutiu o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti nepodal). V takýchto prípadoch je zrejme potrebné prikloniť sa záveru, že **protiprávnosť konania advokáta je oprávnený posudzovať súd v konaní o náhrade škody samostatne** a teda, že si je sám nie len oprávnený ale aj povinný dokazovaním ustáliť odpoveď na otázku, či konanie advokáta bolo alebo nebolo protiprávne (v danom prípade o včasnosti podania odvolania advokátom).

Dôkazné bremeno v konaní o náhradu škody proti advokátovi o tom, že išlo o protiprávny stav, resp. protiprávne konanie advokáta, znáša žalobca (klient).

b) Vznik škody (a jej výška)

Bez preukázania vzniku škody na strane klienta nemôže byť daná ani zodpovednosť advokáta za škodu. Vznik škody preukazuje klient. Či škoda klientovi vznikla, sa v konaní o jej náhradu proti advokátovi musí riešiť ako *predbežná otázka*.

Škodou (aj pre účely § 26 ZoA) je majetková (hmotná) ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch. Okrem **skutočnej škody** je škodou, ktorá sa uhradza, aj **ušlý zisk** (to, čo mohol poškodený získať, nebyť škodovej udalosti).

Skutočnou škodou je napr. škoda spočívajúca v tom, že klient zaplatil súdny poplatok za podanie žaloby, prípadne, že musel nahradiť protistrane trovy konania, alebo suma proti klientovi uplatneného nároku protistranou, ktorú uhradil (o tieto sumy sa jeho majetok zmenšil). Ušlým ziskom môže byť napr. hodnota pohľadávky, ktorú klient stratil v súdnom konaní iba v dôsledku konania advokáta, za ktoré advokát zodpovedá. Pritom škoda v podobe ušlého zisku napr. pri zastupovaní advokátom pri neúspešnom vymáhaní pohľadávky klientovi vo výške súdom nepriznanej pohľadávky klientovi vzniká iba vtedy, **keď sa pohľadávka stane nevymáhateľnou a nie už len tým, že jeho žaloba je zamietnutá**.

V novej veci, v ktorej sa advokát zaviazal poskytnúť klientovi právnu pomoc spočívajúcu v jeho zastupovaní ako žalobcu pri súdnom vymáhaní pohľadávky, uzavrel advokát s klientovým dlžníkom namiesto súdneho vymáhania dohodu o urovaní, ktorou dlžníkovi fakticky odpustil časť dlhu. Táto suma bola predmetom konania o náhradu škody proti advokátovi. Súd žalobu klienta zamietol s odôvodnením, že klient poveril advokáta iba súdnym vymáhaním dlhu, udelil mu iba procesné plnomocenstvo a existencia dohody o plnomocenstve na uzatvorenie dohody o urovaní s dlžníkom preukázaná nebola. Advokát preto pri uzatváraní dohody o urovaní konal bez plnomocenstva a keďže jeho klient takúto dohodu ani dodatočne neschválil, nezaväzuje ho a preto **klient stále môže žiadať plnenie aj vo fakticky odpustenej časti od svojho dlžníka a preto mu konaním advokáta nevznikla škoda**. Klient v dovolaní tvrdil, že v prípadoch **prekročenia plnomocenstva** nemôže platiť vyššie uvedený názor, pretože potom by žiaden advokát nemohol spôsobiť klientovi škodu prekročením plnomocenstva, keďže úkon advokáta by klienta nezaväzoval a potom stráca akýkoľvek význam zodpovednosť advokáta za riadny výkon jeho činnosti v prospech klienta. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie klienta zamietol: „Medzi základné povinnosti advokáta nepochybne patrí, že sa pri výkone advokácie riadi pokynmi a príkazmi klienta. Ak advokát ako splnomocnenec prekročí svoje oprávnenie z plnomocenstva alebo ak koná za iného bez plnomocenstva, ide o konanie, ktorým porušuje svoju povinnosť splnomocnenca vyplývajúcu z dohody o plnomocenstve a súčasne tým porušuje aj povinnosť advokáta vyplývajúcu zo zákona o advokácii. V takom prípade nemožno vylúčiť vznik jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú splnomocniteľovi, avšak musia byť splnené aj ďalšie predpoklady jej vzniku, t. j. existencia škody a príčinná súvislosť (zodpovednosť splnomocnenca za prekročenie plnej moci, resp. za jej nedostatok vo vzťahu k osobe, s ktorou splnomocnenec konal, upravuje § 33 ods. 2 veta druhá OZ). Za škodu v podobe ušlého zisku možno považovať aj to, čo ušlo splnomocniteľovi nekonaním splnomocnenca v zmysle dohody o plnomocenstve, podľa ktorej bol povinný voči dlžníkovi splnomocniteľa vymáhať pohľadávku v súdnom konaní, avšak len za predpokladu, že v dôsledku tohto (ne)konania došlo k strate súdnej vymáhateľnosti pohľadávky (napr. k premlčaní práva pre jeho včasnú neuplatnenie a pod.). V takom prípade splnomocniteľovi škoda ako majetková ujma nevzniká tým, že splnomocnenec prekročil oprávnenie vyplývajúce z plnomocenstva (pretože týmto konaním nie je splnomocniteľ viazaný, ak ho neschválil), ale tým, že splnomocnenec nekonal v zmysle dohody o plnomocenstve s následkom straty vymáhateľnosti pohľadávky“.⁶⁰

Pri skúmaní zodpovednosti advokáta ako **predbežnej otázky** je potrebné postaviť aj **výšku skutočného nároku klienta**, pretože len v takom rozsahu advokát za škodu zodpovedá.⁶¹

Výške škody, ktorú je povinný advokát nahradiť sa venovalo aj iné rozhodnutie:⁶² „výška škody, ktorú mal spôsobiť advokát klientovi nemôže byť určená ako cena strojného zariadenia zaplatená klientom jeho dodávateľovi na základe kúpnej zmluvy, od ktorej klient odstúpil v zmysle podkladov spracovaných advokátom, hoci ako sa neskôr podľa rozhodnutia súdu ukázalo, pre to neboli splnené zákonné podmienky, pretože nejde o skutočnú škodu ani ušlý zisk, ktorú mohol advokát klientovi spôsobiť pri výkone advokácie, keďže úspešne sa domôcť vrátenia kúpnej ceny mohol klient od svojho dodávateľa iba vtedy, ak by klient zároveň vrátil dodávateľovi predmet zmluvy“.

60 Najvyšší súd SR, sp. zn. 4 Cdo 206/2007, rozsudok z 30. 4. 2009

61 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 1862/2001, rozsudok z 26. 2. 2003 (In.: BA č. 4/2008, s. 44 a nasl., In.: VOJTEK, P.: **Prehľad judikatúry vo veciach náhrady škody**. ASPI, Praha 2006)

62 Krajský súd v Brne, sp. zn. 35/33 Cm 233/2004, rozsudok z 19. 10. 2006

c) Príčinná súvislosť medzi činnosťou advokáta súvisiacou s výkonom advokácie a vznikom škody

Existencia príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou na strane klienta a konaním, či opomenutím advokáta môže byť daná iba vtedy, ak práve konanie, či opomenutie advokáta je tou okolnosťou, bez existencie ktorej by k vzniku škody nedošlo. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť advokáta za škodu nenastupuje, príčinou škody môže byť len tá okolnosť, bez existencie ktorej by ku škodnému následku nedošlo.⁶³

Vzťah príčinnej súvislosti medzi výkonom advokácie a škodou spôsobenou klientovi je daný vtedy, **ak je medzi výkonom advokácie a škodou klienta vzťah príčiny a následku**. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť advokáta nenastáva. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať od všeobecných súvislostí a skúmať, konkrétne ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný – nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako priama príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (porovnaj tiež rozsudok NS SR z 29. 3. 2007, sp. zn. 3 Cdo 32/2007).⁶⁴

Aj príčinnú súvislosť preukazuje žalujúci klient. Pokiaľ má škoda spočívať v ušlom zisku napr. v prípade, že bola zamietnutá žaloba klienta proti jeho dlžníkovi alebo naopak bol ako žalovaný v súdnom konaní zaviazaný na plnenie k čomu došlo v dôsledku pochybenia advokáta (napr. oneskorené odvolanie), musí klient v konaní preukázať, že nebyť tohto pochybenia advokáta, súd by jeho žalobe vyhovel, resp. žalobu proti nemu zamietol.

Súdna prax sa zhodla v závere,⁶⁵ že „príčinná súvislosť medzi pochybením advokáta, teda medzi tým, že (napr.) v rozpore s pokynom klienta nepodal odvolanie proti rozsudku, a vznikom škody, teda tým, že klientovi vznikla povinnosť zaplatiť protistrane sumu zodpovedajúcu žalovanej čiastke, je daná iba vtedy, ak by platilo, že nebyť opomenutia žalovaného spočívajúceho v nepodaní odvolania, by došlo k zamietnutiu žaloby proti jeho klientovi. **Pri posudzovaní zodpovednosti advokáta za vznik škody spôsobenej v súvislosti s výkonom advokácie súd ako predbežnú otázku skúma, či pri riadnom postupe advokáta by klient so svojím nárokom na súde uspel, poprípade v akom rozsahu**“. Pritom existenciu a premlčanie práva žalobcu (advokátovho klienta) na plnenie proti jeho dlžníkovi je treba riešiť ako predbežnú otázku **aj vtedy, ak o premlčanom nároku advokátovho klienta súdne konanie ani neprebehlo**.⁶⁶

V konkrétnej veci, v ktorej nebolo sporné, že advokát zastupujúci klienta ako žalovaného v konaní podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu, ktorým bolo žalobe proti klientovi vyhovené, oneskorene, sa advokát bránil tvrdením, že aj keby odvolanie včas podal, na výsledku konania by to nič nezmenilo. Klient ho žaloval o sumu, ktorú od neho vymohol exekútor na základe rozsudku, proti ktorému advokát nepodal odvolanie. „O vzťah príčinnej súvislosti sa jedná, ak vznikla škoda následkom výkonu advokácie, t. j. pokiaľ by nedošlo k pochybeniu advokáta, mohol klient právo úspešne uplatniť. **Vznik škody na strane klienta (ak bol v konaní, v ktorom mu mala byť advokátom spôsobená škoda, žalovaným) predpokladá, že jeho povinnosť na plnenie nebola daná, jeho námietky na súde neboli zohľadnené a tieto námietky už nemôže uplatniť** (napr. preto, že sú premlčané a v rámci exekučného konania bola pohľadávka vymožená). Otázkou dôvodnosti a existencie povinnosti klienta plniť svojmu veriteľovi i otázku opodstatnenosti jeho námietok proti pohľadávke možno riešiť v konaní o náhradu škody **ako otázku predbežnú**, bez toho, aby sa týmito námietkami zaoberal súd v pôvodnom konaní. Je totiž na žalujúcom klientovi, aby preukázal také skutkové okolnosti, ktoré dôvodnosť jeho námietok preukážu.⁶⁷

Obdobne aj iné rozhodnutie súdu: *Predpokladom vzniku nároku na náhradu škody je zistenie, že nebyť pochybenia advokáta, k uspokojeniu pohľadávky žalobcu jeho dlžníkom by došlo, teda že toto pochybenie advokáta je rozhodujúcou príčinou vzniknutej majetkovej ujmy*.⁶⁸ V tejto veci bol klient domáhajúci sa náhrady škody od advokáta, v pôvodnom konaní žalobcom a jeho

63 Krajský súd v Prešove,
sp. zn. 2 Co 313/03,
rozsudok z 10. 12. 2003

64 Najvyšší súd SR,
sp. zn. 3 MCdo 18/2009,
uznesenie z 21. 10. 2010

65 Zhodne napr.: R 13/86,
rozhodnutia NS ČR
sp. zn. 25 Cdo 886/2004
z 26. 1. 2005,
sp. zn. 25 Cdo 1862/2001
z 26. 2. 2003,
sp. zn. 25 Cdo 860/2002
z 20. 2. 2003;
Krajský súd v Ostrave,
sp. zn. 57 Co 702/2004,
rozsudok z 28. 2. 2005

66 Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 25 Cdo 860/2002,
rozsudok z 20. 2. 2003
(In.: VOJTEK, P: **Prehľad
judikatúry vo veciach ná-
hrady škody**. ASPI, Praha
2006, s. 485)

67 Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 25 Cdo 1515/2007,
rozsudok z 20. 6. 2007

68 Najvyšší súd ČR,
sp. zn. 25 Cdo 2520/2006,
rozsudok z 22. 5. 2008

žaloba bola zamietnutá z dôvodu, že pohľadávka, ktorú mal advokát uplatniť podľa zmluvy o právnej pomoci na základe udeleného plnomocenstva v súdnom konaní sa premlčala uplynutím trojročnej premlčacej lehoty po tom, čo bola zmluva o právnej pomoci uzavretá a plnomocenstvo advokátovi udelené a premlčacia doba uplynula pred tým, ako advokát doručil súdu žalobu. Klient žaloval advokáta o náhradu škody rovnajúcu sa sume premlčanej pohľadávky. Súd žalobu klienta proti advokátovi zamietol. Ako predbežnú otázku riešil, či by bol klient v základnom konaní úspešný, nebyť nekvalitnej právnej pomoci advokáta so záverom, že by tomu tak nebolo, pretože premlčacia lehota nemala byť v tomto prípade posudzovaná ako trojročná, ale ako dvojročná, v dôsledku čoho bola pohľadávka klienta proti jeho dlžníkovi premlčaná ešte prv ako udelil advokátovi plnomocenstvo. Inak povedané *pri skúmaní zodpovednosti advokáta záver o príčinnej súvislosti medzi pochybením advokáta a tým, že klient vo veci nebol úspešný, je možné urobiť iba v prípade, že právo klienta skutočne existovalo.*⁶⁹

Podobne, ak reštitučný nárok na vydanie pozemku nebol oprávnený, nevznikla klientovi škoda zodpovedajúca cene tohto pozemku tým, že advokát, ktorý ho zastupoval v konaní pred pozemkovým úradom, podal oneskorene výzvu na vydanie pozemku.⁷⁰

Súdna prax poukazuje však i na to, že v konaní o náhrade škody proti advokátovi na základe žaloby jeho klienta sa je nutné zaoberať ako predbežnou otázkou nie len úspešnosťou návrhu klienta v spore, o ktorom tvrdí, že mu v ňom postupom advokáta vznikla škoda ale aj tým, či škoda klientovi vznikla **práve len nekvalitným plnením povinností advokáta** ako jeho zástupcu pri vedení sporu, **alebo aj z iných dôvodov**, poprípade aj „**spoluzavinením**“ klienta.⁷¹

Všetky tieto citované súdne rozhodnutia v zásade nadväzujú na staršie rozhodnutie, hoci bolo vydané za účinnosti právnej úpravy založenej na iných princípoch.⁷² V tomto prípade advokátska organizácia, resp. advokát zastupujúci žalobcu nerozšíril žalobu o náhradu škody okrem iných žalovaných aj voči ďalšiemu žalovanému, ktorý žalobcovi za škodu skutočne zodpovedal. Onen ďalší (v tomto konaní nežalovaný) subjekt sa v nasledujúcom konaní žalobe ubránil námietkou premlčania. Protiprávnosť postupu advokáta videl súd v tom, že za využitie všetkých zákonom prípustných prostriedkov právnej pomoci treba považovať aj taký postup advokáta, pri ktorom upozorní zastúpeného na možnosti uplatnenia nároku na náhradu škody proti niekoľkým subjektom, hoci bude zodpovedať iba jeden z nich, ak zodpovednosť advokát nemôže zatiaľ spoľahlivo ustáliť. Po dohode s klientom mal advokát uplatniť právo proti všetkým do úvahy prichádzajúcim subjektom. **Príčinná súvislosť** by musela byť v tomto prípade daná medzi protiprávnym opomenutím advokáta, teda medzi tým, že právo na náhradu škody nebolo uplatnené proti zodpovednému subjektu včas, a vznikom škody, teda tým, že právo žalobkyne sa premlčalo. Záver o príčinnej súvislosti bolo možné urobiť len vtedy, ak nebyť premlčania mohla žalobkyňa právo na náhradu škody proti zhora uvedenej organizácii úspešne uplatniť, teda pokiaľ toto právo skutočne existovalo. V tejto veci bolo preto treba vyriešiť ako predbežnú otázku, či (ale aj v akom rozsahu) by žalovaná organizácia zodpovedala žalobkyni za škodu vzniknutú z dopravnej nehody. Len v takom rozsahu (aj z hľadiska zavinenia poškodeného) mohla za škodu uplatnenú v tejto veci zodpovedať žalovaná advokátska organizácia.

2. Liberácia zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie

Keďže zavinenie advokáta nie je podmienkou vzniku zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie, neskúma sa a **neprihádza do úvahy preto ani jeho vyvinenie (v zmysle § 420 ods. 3 OZ) tým, že by preukázal, že škodu nezavinil.** Jediným liberačným dôvodom je dôvod uvedený v § 26 ods. 4 ZoA,⁷³ na túto otázku sa nevzťahuje ani OZ ani ObZ.

Podľa § 26 ods. 4 ZoA „ak tento zákon neustanovuje inak, advokát sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať“.

Ani pri vynaložení všetkého úsilia nemohol advokát zabrániť napr. rozhodnutiu o ponechaní zmenkového platobného rozkazu v platnosti a vzniku zodpovednosti za škodu tým, že v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu nevzniesol námietku, že podpis vystaviteľa zmen-

69 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 1862/2001, rozsudok z 26. 2. 2003, In.: BA č. 4/2008, s. 44 a nasl., In.: VOJTEK, P: **Prehľad judikatúry vo veciach náhrady škody.** ASPI, Praha 2006

70 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 5/2002, uznesenie z 23. 4. 2003 (In.: VOJTEK, P: **Prehľad judikatúry vo veciach náhrady škody.** ASPI, Praha 2006, s. 486)

71 Krajský súd v Plzni, sp. zn. 11 Co 498/2001, uznesenie z 13. 6. 2003

72 R 13/86 (NS ČSR, sp. zn. 1 Cz 17/84, rozsudok z 29. 6. 1984)

73 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 2507/2005, rozsudok z 23. 8. 2007. In.: BA č. 5/2009, s. 35, SR č. 2/2008, s. 55 a nasl.

74 Tento príklad uvádza Jablonka. In.: JABLONKA, B.: **Etická a právna zodpovednosť advokáta v slovenskom právnom poriadku.** BSA č. 5 – 6/2003, s. 50.

ky je falošný, ak mu to klient neoznámil a sám klient si na to spomenul až po uplynutí lehoty pre podanie námietok.⁷⁴

Liberačným dôvodom je spravidla konanie, resp. opomenutie klienta, t. j. to, čo sa v prípadoch náhrady škody budovanej na princípe zavinenia nazýva „**spoluzavinenie**“ klienta. Ním môže byť najmä **neposkytnutie potrebnej súčinnosti** (včasnej, správnej a úplnej informácie a potrebných listín). Advokát nemôže zodpovedať za škodu, ak poskytoval právnu pomoc na základe **nepravdivých, nesprávnych, neúplných, či chýbajúcich informácií od klienta, resp. klientom nepredložených alebo predložených napr. falošných listín.** To platí aj preto, že advokát bez súhlasu klienta nemá právo preverovať pravdivosť alebo úplnosť skutkových informácií poskytnutých klientom (§ 5 ods. 3 AP).

Liberačným dôvodom môže byť aj to, že **klient dal preukázateľne advokátovi príkaz**, ako vo veci postupovať a napriek poučeniu advokátom trvá na tom, aby advokát postupoval podľa jeho pokynu.

3. Premlčanie

Premlčanie nároku klienta na náhradu škody spôsobenej advokátom v súvislosti s výkonom advokácie nie je upravené v zákone o advokácii. Na posúdenie dĺžky, začiatku plynutia premlčacej doby ako aj ostatné otázky spojené s premlčaním je potrebné použiť Občiansky zákonník alebo Obchodný zákonník v závislosti na tom, či právny vzťah medzi klientom a advokátom je vzťahom občianskoprávnym alebo obchodnoprávnym.

Podľa § 106 ods. 1 OZ *právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.* Podľa § 106 ods. 2 OZ *najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí ak ide o škodu na zdraví.* V § 106 ods. 3 OZ je osobitne upravené premlčanie v prípadoch práva na náhradu škody spôsobenú niektorým trestným činom korupcie.

Podľa § 397 ObZ *ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.* Podľa § 398 ObZ *pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu, končí sa však najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.* Vzhľadom na to, že pre vznik zodpovednosti advokáta sa nevyžaduje porušenie povinnosti advokátom, nemusí sa s ohľadom na okolnosti uplatniť ustanovenie § 393 ods. 1 ObZ, podľa ktorého *pri právach vzniknutých z porušenia povinnosti začína premlčacia doba plynúť dňom, keď bola povinnosť porušená, ak nie je pre premlčanie niektorých týchto práv ustanovená osobitná úprava.* V obchodnoprávných vzťahoch navyše platí aj absolútne obmedzenie premlčacej doby (§ 408 ObZ).

Subjektívna premlčacia doba pre premlčanie práva klienta na náhradu škody proti advokátovi spôsobenej v súvislosti s poskytovaním právnych služieb je v prípadoch príkaznej zmluvy dvojročná a v prípadoch mandátnej zmluvy štvorročná.

Začiatok plynutia premlčacej doby je potrebné stále určiť v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Subjektívna premlčacia doba začína plynúť v občianskoprávných vzťahoch *odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá* a obdobne v obchodnoprávných odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu. Už dávnejšie bolo judikované, že „premlčacia doba pri náhrade škody proti advokátovi nepočíta sa už dňom, keď sa strana dozvedela, že advokát porušil svoje povinnosti, ale až dňom keď sa dozvedela, že porušením advokátskych povinností vznikla jej určitá škoda“.⁷⁵

V konkrétnom prípade,⁷⁶ v ktorom advokát poskytoval právnu pomoc podnikateľovi v súvislosti s jeho nárokmi z obchodnoprávnej zmluvy, bolo súdom konštatované, že „premlčanie nároku na náhradu škody spôsobenej advokátom (takémuto) klientovi sa riadi ustanoveniami obchodného zákonníka o premlčaní“ a vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby, že „premlčacia lehota začala plynúť v deň nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bola žaloba klienta zamietnutá, pretože vtedy mohol klient po prvý raz s istotou vyčíslit škodu, ktorú mu advokát spôsobil a premlčacia doba je štvorročná“.

75 NS RČS, č. 2562 Úr. sb.

76 Krajský súd v Brne, sp. zn. 35/33 Cm 233/2004, rozsudok z 19. 10. 2006

Obdobne judikoval aj Najvyšší súd Českej republiky:⁷⁷ „Škoda spôsobená zastúpenému tým, že jeho advokát podal žalobu o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru po uplynutí lehoty stanovenej v zákonníku práce, vznikla dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola táto žaloba zamietnutá“.

To, že ustálenie začiatku plynutia premlčacej doby úzko súvisí s tým, aká škoda má byť nahradená, konštatoval NS ČR v inej veci:⁷⁸ „Pri riešení premlčania nároku na náhradu škody spôsobenej advokátom jeho klientovi je nevyhnutné predovšetkým vymedziť, aká ujma má byť nahradená. Začiatok objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby môže byť totiž rozdielny v závislosti na tom, za akú konkrétnu ujmu je náhrada požadovaná a ďalej aj na tom, ako k tejto ujme došlo, t. j. v čom spočíva pochybenie advokáta. **Objektívna premlčacia lehota** pre uplatnenie nároku klienta proti jeho advokátovi na náhradu škody vo výške čiastok, ktoré boli vyplatené tretej osobe podľa rozhodnutia súdu v dôsledku pochybenia advokáta pri zastupovaní klienta v konaní, začína plynúť dňom, kedy boli prisúdené čiastky klientom zaplatené“. V tomto prípade pochybenie advokáta zastupujúceho klienta ako žalovaného v spore malo spočívať v tom, že v konaní neuplatnil kompenzačnú námietku. Žalobca si proti jeho klientovi uplatnil nárok na doplatok ceny diela, klient mal nárok na zľavu z ceny diela v dôsledku jeho vád.

Možno teda sumarizovať, že **v prípade, ak má škoda, ktorú advokát spôsobil klientovi v konaní, v ktorom bol klient žalobcom a škoda spočíva v ušlom zisku rovnajúcom sa výške nepriznanej pohľadávky**, ktorá bola predmetom konania, začína premlčacia doba plynúť **právoplatnosťou zamietacieho rozsudku súdu. Ak škoda vznikla klientovi ako žalovanému v súdnom konaní a má predstavovať plnenie, ktoré musel zaplatiť svojej protistrane, prípadne trovy konania (skutočnú škodu)**, začína plynúť premlčacia doba až **dňom, keď klient protistrane podľa rozsudku plnil**.

Vo vzťahu k **spočívaniu premlčacej doby** je nesporné, že „disciplinárne konanie proti advokátovi – hoci bolo počaté na návrh poškodenej strany – nepretrhuje premlčaciu lehotu pre podanie žaloby o náhradu škody“.⁷⁹

4. Zodpovednosť advokáta – substitúta

Podľa § 20 ods. 3 AP „za riadne obstaranie substitúcie zodpovedá klientovi ním splnomocnený advokát. Splnomocnenému advokátovi zodpovedá za riadne obstaranie veci ním substitúciou poverený advokát“. Advokát splnomocnený klientom pritom zodpovedá nie len za konanie substitúta v hraniciach poverenia, ale aj **za exces substitúta z hraníc poverenia**.

Toto ustanovenie vychádza z potreby chrániť záujmy klienta a dosiahnuť, aby v dôsledku postupu ním splnomocneného advokáta spočívajúceho v zabezpečení poskytnutia právnej pomoci prostredníctvom substitúta, nedošlo k zhoršeniu jeho postavenia. Problém preto nespočíva v tom, či v prípade, ak poskytne klientovi právnu službu substitút, advokát, ktorý si substitúciu objednal za konanie kolegu klientovi nezodpovedá, ale, či popri poverujúcom advokátovi zodpovedá klientovi aj substitút.

Odpoveď poskytla už dávnejšie rozhodovacia prax:⁸⁰ „Strana poškodená opomenutím advokáta – substitúta, ktorého za seba ustanovil advokát ňou splnomocnený, môže sa domáhať škody aj priamo na substitútovi“.

Vzhľadom na pluralitu zodpovedných subjektov treba potom zodpovedať aj otázku „pomeru“ ich zodpovednosti klientovi. Vzhľadom na to, že zodpovednosť oboch advokátov je objektívna ako aj vzhľadom na to, že neexistuje osobitná úprava tejto otázky, treba uzavrieť, že ich zodpovednosť klientovi je **solidárna**.

Advokát nikdy nesmie poveriť substitúciou iného advokáta proti vôli klienta (§ 16 ods. 3 ZoA). Ak by tak napriek tomu urobil, jeho zodpovednosť nie je dotknutá a je navyše podčiarknutá aj ust. § 568 ods. 1 druhá veta ObZ, resp. § 726 OZ (následky dovolenia klientom takéhoto postupu – § 726 druhá veta za bodkočiarkou OZ – nemajú vplyv na prípady zodpovednosti advokáta, advokát zodpovedá v celom rozsahu, nie len za zavinenie pri voľbe osoby substitúta, pretože podľa zákona o advokácii zodpovedá objektívne).

Pre úplnosť v týchto súvislostiach treba poukázať aj na ustanovenie § 17 ods. 3 ZoA upravujúce **zodpovednosť zástupcu advokáta určeného komorou**: „Obsahom prechodu práv a povinností podľa ods. 2 nie je povinnosť zástupcu nahradiť škodu podľa § 26 ods. 1 ani

77 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 2232/2004, rozsudok z 26. 10. 2005. (In.: VOJTEK, P: **Prehľad judikatúry vo veciach náhrady škody**. ASPI, Praha 2006, s. 488)

78 Najvyšší súd ČR, sp. zn. 25 Cdo 2507/2005, rozsudok z 23. 8. 2007, In.: BA č. 5/2009, s. 35, SR č. 2/2008, s. 55 a nasl.

79 NS RČS, č. 633 Úr. Sb

80 NS RČS, č. 2136 Úr. sb., rozhodnutie z 12. 6. 1935, sp. zn. Rv IV 347/34

povinnosť vrátiť veci vrátane peňažných prostriedkov, ktoré poskytol klient zastúpenému, ak ich neodovzdal svojmu zástupcovi". Takýto zástupca nezodpovedá klientovi za škodu, ktorú klientovi spôsobil už prv advokát, inak však klientovi zodpovedá za vlastné konanie. ■

RESUMÉ

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú pri výkone advokácie

Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú pri výkone advokácie je dnes objektívnou zodpovednosťou. Jej súčasná právna úprava je výsledkom historického vývoja a je v súčasnosti na Slovensku dotvorená málo rozvinutou judikatúrou, čo je dôsledkom zásadnej zmeny právnej úpravy predpokladov jej vzniku prijatím prvého slobodného zákona o advokácii. Význam pre riešenie vznikajúcich otázok má aj právna povaha samotného vzťahu klient – advokát. Osobitným problémom je zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú právnym názorom. Zodpovednosť advokáta voči klientovi, prípadne iným osobám, môže byť však aj zodpovednosťou mimozmluvnou, založenou na čiastočne odlišných princípoch. Súčasťou zodpovednosti advokáta je aj zodpovednosť za veci prevzaté od klienta, alebo pre klienta. Znalosť problematiky zodpovednosti za škodu spôsobenej advokátom je pre advokáta nevyhnutnou nie len v prípade, ak je voči nemu uplatnená žalobou, ale aj preto, že umožňuje advokátovi vystríhať sa konania, ktoré by mohlo k vzniku tejto zodpovednosti viesť.

SUMMARY

Lawyers' Liability for Damage Caused in Connection with the Practice of Law

Lawyers' liability for damage caused in connection with the practice of law is nowadays strict liability. Legal rules currently applicable thereto have historical roots, and the existing Slovak case-law is still developing, so being because of a different regulation of this legal concept in laws applicable before the adoption of the Legal Profession Act, which after many years enabled the practice of law as a liberal profession. Legal essence of the client-lawyer relationship itself is also of a great importance for dealing with the issues arising. Lawyers' liability for damage caused by a wrongful legal opinion constitutes a separate problem. However, lawyers' liability to their clients or any other persons can also be non-contractual liability, which is based on (in part) different principles. Lawyers' liability also includes liability for any property received from the client or for the client. Knowledge of issues concerning liability for damage caused in connection with the practice of law is an absolute necessity not only in those cases where damages claims are brought against lawyers in court, but also due to the fact it prevents lawyers from taking any actions which might give rise to such liability.

ZUSAMENFASSUNG

Haftung des Rechtsanwaltes für den bei der Ausübung seines Anwaltsberufes verursachten Schaden

Die Haftung des Rechtsanwaltes für einen bei der Ausübung des Anwaltsberufes verursachten Schaden ist heutzutage eine objektive Haftung. Ihre derzeitige Rechtsregelung ist Ergebnis der historischen Entwicklung und ist derzeit in der Slowakei durch eine gering entwickelte Rechtsprechung gekennzeichnet, was eine Folgerung der grundlegenden Änderung der Rechtsregelung von Voraussetzungen für ihre Entstehung durch Verabschiedung des ersten freien Anwaltschaftsgesetzes, ist. Für die Lösung von auftretenden Fragen hat auch die rechtliche Beschaffenheit der Beziehung zwischen dem Kunden und dem Rechtsanwalt selbst ihre Bedeutung. Ein besonderes Problem ist die Haftung des Rechtsanwaltes für einen durch eine Rechtsansicht verursachten Schaden. Die Haftung des Rechtsanwaltes gegenüber seinem Kunden bzw. gegenüber anderen Personen kann jedoch auch eine außervertragliche Haftung sein, die teilweise auf den unterschiedlichen Grundsätzen gegründet ist. Der Bestandteil der Haftung des Rechtsanwaltes ist auch die Haftung für die vom Kunden oder für den Kunden übernommenen Sachen. Die Kenntnis der Problematik um die Haftung für einen vom Rechtsanwalt verursachten Schaden ist für den Rechtsanwalt unerlässlich nicht nur dann, wenn gegen ihn eine Klage eingebracht wurde, sondern auch deswegen, dass es dem Rechtsanwalt ermöglicht, solches Handeln zu meiden, das zum Eintreten dieser Haftung führen könnte.

Zákonné vecné bremená v kontexte ochrany vlastníctva nehnuteľností

JUDr. Adrián Graban

Problematika zákonných vecných bremien je pomerne málo diskutovanou témou v právnickej verejnosti, hoci právna úprava týchto vecných bremien prešla v posledných rokoch niekoľkými zmenami. Článok kladie dôraz na zákonné vecné bremená v energetike, no poukazuje aj na všeobecné súvislosti vecných bremien ako takých.

V kontexte uvedeného článku Ústavy SR sme sa zamerali na vzájomné súvislosti inštitucionálnych základov zákonných vecných bremien a ochrany vlastníctva nehnuteľností povinných subjektov. Článok 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv,¹ ako aj článok 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd² vymedzujú oprávnenia vlastníka vo vzťahu k predmetu vlastníctva ako „právo každej fyzickej alebo právnickej osoby pokojne užívať svoj majetok“, pričom poukazujú na to, že „nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva“. Uvedené ustanovenie však nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

JUDr. Adrián Graban

Autor je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (1998) a po skončení štúdia nastúpil ako pedagóg na tejto fa-

kulte na katedru občianskeho práva. Od roku 2002 je advokátom so sídlom v Košiciach, pričom sa zameriava najmä na občianske a obchodné právo.

ku na katedru občianskeho práva. Od roku 2002 je advokátom so sídlom v Košiciach, pričom sa zameriava najmä na občianske a obchodné právo.

Na prvý pohľad sa môže zdať, že ochrana vlastníckeho práva má v našom právnom poriadku jednoznačné vymedzenie a nie je ťažké určiť hranicu medzi právom vlastníka na jednej strane a inými oprávneniami tretích osôb na strane druhej. Opak je však pravdou.

Jednou z oblastí, ktorej je v dostupnej literatúre venovaná len nepatrná pozornosť, je problematika oprávnení k cudzím nehnuteľnostiam (zákonných vecných bremien) vzniknutým podľa skorších predpisov, akými sú napr. líniové stavby.³ Z Ústavy SR, Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že vybudovanie líniových stavieb na cudzích pozemkoch v zmysle jednotlivých energetických zákonov (na ktoré ďalej poukazujeme), ako aj výkon oprávnení vyplývajúcich z existencie a zabezpečenia prevádzky týchto líniových stavieb tiež znamená obmedzenie vlastníckeho práva k týmto pozemkom.

V zmysle § 151n Občianskeho zákonníka (z. č. 40/1964 Zb. ďalej aj „OZ“) **vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať.** Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe a môžu vzniknúť písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu a zo zákona. Zámerom tohto článku je venovať pozornosť problematike vecných bremien, ktoré vznikli v súvislosti s vedením **podzemného a nadzemného vedenia rozvodu elektriny a výkonom ďalších súvisiacich oprávnení**

1 Prijatá Generálnym zhromaždením OSN dňa 10. decembra 1948

2 Podpísaný 4. novembra 1950 v Ríme

3 Podľa § 139 ods. 3 Stavebného zákona sa **Líniovými stavbami** rozumejú ropovody, plynovody, produktovody, teplovody, diaľnice, cesty a miestne komunikácie, stavby dráh, **podzemné a nadzemné vedenia rozvodu elektriny**, vodovodné a kanalizačné rady, ochranné hrádze, plavebné a derivačné kanály, vedenia elektronickej komunikačnej siete, letiská a prístavy

4 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2005, sp. zn. 1 Cdo 190/2004

5 Rozhodnutie zo dňa 25. januára 2005 /Pl. ÚS 25/04, Sb. N.u. ÚS č. 36 Nález č. 14 s. 155, publikované v českej zbierke zákonov pod č. 134/2005 Sb.

v zmysle súčasnej právnej úpravy v zákone č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov, a teda vecných bremien vznikajúcich zo zákona.

Takéto „Vecné bremená“ vyplývajúce pôvodne z ustanovení zákona č. 79/1957 Zb., resp. v súčasnosti zo zákona č. 650/2004 Z. z. sú inštitútmi sui generis; nemožno im priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu.⁴ Ústavný súd ČR svojím rozhodnutím⁵ vyslovil názor, že vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim, ktorý upravujú predpisy verejného práva, na základe ktorých boli tieto vecné bremená zriadené. I keď majú nesporný verejnoprávny prvok, ktorý je daný spôsobom ich vzniku a účelom, ktorému slúžia, nemožno prehliadnúť ani ich súkromnoprávny prvok. **Režim zákonných vecných bremien nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou právnou úpravou. Nejde však o úpravu komplexnú, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy OZ o vecných bremenách.** V prípade, že špeciálne predpisy neobsahujú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou občianskoprávnou úpravou. Ústavný súd ČR v citovanom rozhodnutí stanovil, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ktoré vznikli pred účinnosťou zákona č. 458/2000 Zb. o podmienkach podnikania a výkonu štátnej správy v energetických odvetviach, zostávajú zachované. Ide o jeden z ďalších charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien, teda, že ich režim sa riadi vždy podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Na posúdenie, ktorá právna úprava je z časového hľadiska relevantná pre určenie obsahu a rozsahu oprávnení prevádzkovateľov sietí v energetike je vždy rozhodujúci deň právoplatnosti stavebného povolenia na konkrétnu stavbu. Na základe týchto dvoch rozhodnutí (viď poznámky 4 a 5) možno konštatovať, že v prípade zákonných vecných bremien ide o verejnoprávnu úpravu, ktorá je voči úprave vecných bremien v OZ špeciálna. Uplatňuje sa teda vzťah všeobecnej a špeciálnej normy – „*lex specialis derogat legi generali*“.

Podzemné a nadzemné vedenie rozvodu elektriny a výkon ďalších súvisiacich oprávnení upravuje v podmienkach SR ustanovenie § 10 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike (ďalej aj „Zákon o energetike“), ktorý vymedzuje súhrn oprávnení držiteľa povolenia alebo ním poverenej osoby, ku ktorým patrí aj výkon povolenej činnosti na elektroenergetických zariadeniach alebo na plynárenských zariadeniach nachádzajúcich sa na cudzích nehnuteľnostiach potrebných na zabezpečenie prevádzky sústavy alebo siete. V zmysle vyššie uvedeného zákona sa oprávnením rozumie také konanie, ktoré nespôsobí ujmu na právach a právom chránených záujmoch vlastníkov dotknutých nehnuteľností. V prípade, ak by takáto ujma hrozila, je oprávnená osoba povinná obmedziť ju na najmenšiu možnú mieru. Notifikačná povinnosť oprávnenej osoby pri vstupe na cudzie pozemky je limitovaná a táto povinnosť nevzniká v prípade vstupu na cudzie pozemky z dôvodu havárií a porúch na energetických zariadeniach, avšak v každom prípade ukončenie prác so sebou nesie povinnosť uviesť pozemky do pôvodného stavu, alebo uhradiť vlastníkovi pozemku spôsobenú škodu.

V § 10 ods. 1 Zákona o energetike sú pod písm. a) až písm. f) taxatívne vymedzené oprávnenia, ktoré **sú vecnými bremenami** spojenými s vlastníctvom dotknutej nehnuteľnosti a **sú spôsobilé na zápis do katastra nehnuteľností**.

Vyššie uvedené ustanovenia presne definujú **rozsah vecného bremena**. Medzi tieto oprávnenia na zápis do katastra **nepatrí „trpieť už zriadené elektrické vedenie“ alebo „trpieť vymedzené ochranné pásmo napr. geometrickým plánom“**, aj keď zo zákona je nesporné, že v plnom rozsahu aj tieto oprávnenia sú chránené zákonom, aj keď nie sú explicitne obsiahnuté v § 10 ods. 1 Zákona o energetike. Samotné oprávnenie vyplývajúce z vecného bremena podľa § 10 ods. 5 Zákona o energetike ešte neznamená, že vecné bremeno sa musí zobrazit v katastri nehnuteľností aj v súbore geodetických informácií zakreslením samotnej inžinierskej siete. **Môže sa vzťahovať na celý pozemok povinného, pretože zákonodarca síce vymedzil napr. vstup na cudzie pozemky** (aj do cudzích objektov a zariadení) na výkon povolenej činnosti alebo zriaďovanie elektrických vedení na cudzom pozemku mimo zastavaného územia, ale samotný rozsah „vstupu alebo zriaďovania“ môže byť v menšom alebo aj vo väčšom rozsahu (v porovnaní s rozlohou parcely), **podľa potreby na výkon povolenej činnosti**. Zákonodarca pojmovo vymedzuje len „cudzí pozemky“ a nie časť cudzích pozemkov, z čoho možno odvodit aj vyššie uvedenú úvahu.

Za zriadenie vecného bremena má povinná osoba nárok na **poskytnutie primeranej jednorazovej náhrady** podľa § 10 ods. 3 Zákona o energetike, ktorá sa určuje z výmery, v ktorej je

vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena. Ak sa držiteľ povolenia a vlastník nehnuteľnosti nedohodnú, náhrada sa určí znaleckým posudkom, pričom náklady na zaobstaranie a vyhotovenie znaleckého posudku znáša oprávnená osoba. Takúto náhradu si však povinná osoba môže uplatniť u oprávnenej osoby do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o tom dozvedela, najneskôr však do jedného roka od vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, v opačnom prípade toto právo zaniká. Nárok na náhradu škody tým nie je dotknutý, avšak na jeho uplatnenie sa vzťahujú rovnaké lehoty, ako v prípade uplatňovania jednorazovej náhrady.

Problematike jednorazovej náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena treba venovať pozornosť s poukazom na ustanovenie § 69 ods. 10 Zákona o energetike, ktorý všeobecne rieši otázku zákonných vecných bremien, ktoré vznikli pred účinnosťou súčasného platného zákona, keď uvádza, že takéto oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté.

Ak by právna úprava neobsahovala § 69 ods. 10 Zákona o energetike, oslabilo by to pozíciu prevádzkovateľa na zápis zákonných vecných bremien podľa doterajších právnych predpisov a posilnilo by to v súčasnej dobe postavenie vlastníka pozemku pri bránení iniciatívy k zápisu vecných bremien.

V zmysle súčasnej právnej úpravy podľa § 69 ods. 10 Zákona o energetike oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté.

V zmysle zákona č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvode a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon), najmä § 22 ods. 1, energetickým podnikom prislúchali oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam.

Podľa § 22 ods. 2 tohto zákona: „Za výkon oprávnení uvedených v predchádzajúcom ods. 1 nie sú energetické podniky povinné poskytovať náhradu. Ak je však vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti, ktorá nie je v štátnom socialistickom vlastníctve, zriadením vedenia podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľnosti, môže žiadať u orgánu, ktorý je podľa predpisov o povoľovaní stavieb kompetentný pre povolenie stavby energetického diela (ďalej len „povoľujúci orgán“), aby mu energetický podnik poskytol primeranú jednorazovú náhradu; žiadosť musí byť pod stratou nároku podaná do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky (užívania)“.

V zmysle § 22 ods. 5 zákona č. 79/1957 Zb., povinnosť trpieť výkon oprávnení uvedených v odseku 1 **viazla na predmetnej nehnuteľnosti ako vecné bremeno.**

Zákonom č. 70/1998 Z. z. o energetike, ktorý zrušil zákon č. 79/1957 Zb., uvedené **oprávnenia** (k cudzím nehnuteľnostiam), ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostali nedotknuté.

Zákon č. 70/1998 Z. z. priznával držiteľovi licencie pri plnení úloh podľa tohto zákona rovnako oprávnenia spojené licenciou, podobne, ako tomu bolo aj pri zákone č. 79/1957 Zb.

V zmysle zákona č. 70/1998 Z. z. držiteľ licencie pri výkone oprávnení konal vo verejnom záujme a bol povinný pri výkone oprávnení počínať si tak, aby nespôsobil ujmu na právach vlastníkov dotknutých nehnuteľností a ak sa jej nedalo vyhnúť, obmedziť ju na najmenšiu možnú mieru. Vstup na cudzie pozemky musel držiteľ licencie ich vlastníkovi oznámiť 15 dní vopred; to však neplatilo, ak išlo o vstup na cudzie pozemky z dôvodu havárií a porúch na energetických zariadeniach. Po skončení nevyhnutných pozemných prác bol držiteľ licencie povinný uviesť pozemky do predošlého stavu, alebo ak to nebolo možné, bol povinný uhradiť vlastníkovi pozemku spôsobenú škodu.

S poukázaním na skutočnosť, že vecné bremená vyplývajúce z jednotlivých energetických predpisov majú povahu inštitútov „*sui generis*“, ktorým nemožno priznať povahu súkromnoprávných opatrení, keďže ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu ustanovenie § 69 ods. 10 Zákona o energetike má význam pre ďalšiu existenciu, resp. pokračovanie v zápisoch vecných bremien podľa súčasnej platnej úpravy.

Správy katastra vykonávali zápis vecných bremien aj podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, s odvolaním sa na ustanovenie § 20 ods. 1 tohto zákona. Žiadateľ, v danom prípade vodárenská spoločnosť, analogicky argumentoval, že tento zápis vecných bremien vyplýva z ich zákona podobne, ako je to pri zákonných vecných bremenách podľa zákona o energetike. Opačný názor zaujala prokuratúra, ktorá hromadne podávala protesty prokurátora a následne správy katastra vykonávali výmaz už takto zapísaných bre-

mien. Prokuratúra odôvodnila svoj protest skutočnosťou, že za vecné bremená možno považovať len také verejné obmedzenia vlastníckeho práva, ktoré sú ako vecné bremená výslovne označené v príslušných zákonoch, ktoré ich kreujú. Z tohto dôvodu práva a povinnosti vyplývajúce zo znenia § 17 ods. 4, § 18 ods. 4 a § 20 zákona 442/2002 Z. z. nemajú charakter zákonného vecného bremena, a preto sa nezapisujú do katastra.

Z tohto záveru prokuratúry je zrejmé, že pokiaľ by v Zákone o energetike absentovalo ustanovenie o vecnom bremene, tak by to výrazne oslabilo postavenie energetických spoločností.

Ustanovenie § 69a ods. 3 Zákona o energetike uvádza, že **nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti nemožno priznať, ak lehota na uplatnenie nároku na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa doterajších predpisov uplynula.**

V súvislosti s vyššie citovaným ustanovením je potrebné preskúmať predchádzajúcu právnu úpravu vzťahujúcu sa na danú problematiku.

Zákon o energetike z r. 1998 riešil problematiku jednorazovej náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena tak, že **nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti si bolo možné uplatniť u držiteľa licencie do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o tom poškodený dozvedel, najneskôr však do jedného roka od núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, inak právo na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti zaniklo.** Táto úprava korešponduje s aktuálnym právnym stavom. Vystáva však otázka, čo v prípade, ak **došlo k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti zo strany vlastníka v čase účinnosti zákona č. 79/1957 Zb.**, ktorý garantoval energetickým podnikom oprávnenia, **príčom za výkon týchto oprávnení neboli energetické podniky povinné poskytovať náhradu.** Výnimku predstavoval len vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti, ktorá nebola v štátnom socialistickom vlastníctve, a ten bol zároveň zriadením vedenia podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľností, mohol tak žiadať u orgánu jednorazovú náhradu; žiadosť bolo potrebné podať do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky (užívania).

S prihliadnutím na historické aspekty, zákon č. 79/1957 Zb. umožňoval energetickým podnikom nepriznať vôbec náhradu za výkon ich oprávnení, alebo priznať jednorazovú náhradu. Zákon o energetike z r. 1998, podobne, aj v súčasnosti platný Zákon o energetike, priznáva vlastníkom pozemkov nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. **Poskytovanie náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti je potrebné považovať za možný spôsob usporiadania právnych pomerov aj k líniovým stavbám vybudovaným na cudzích pozemkoch.** Vecné bremená vyplývajúce z jednotlivých energetických predpisov majú povahu inštitútov „*sui generis*“, ktorým nemožno priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu. **Odôvodnenie existencie zákonných vecných bremien *sui generis* vyplývajúcich zo Zákona o energetike, najmä vecných bremien zavedených podľa zákona č. 79/1957 Zb., je v rozpore s filozofiou platnej právnej úpravy a ústavnej línie zakotvenej v článku 20 Ústavy SR.** Aj keď obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle Zákona o energetike, ako už bolo vyššie uvedené má charakter *sui generis*, nie je možné opomenúť základnú úpravu vecných bremien v OZ, ktorá upravuje fundamenty tohto inštitútu pre celý právny poriadok Slovenskej republiky.

Zriadenie vecného bremena zo zákona je možné chápať ako obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle § 128 ods. 2 OZ. **Neposkytnutie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva,** hoci zriadením vecného bremena *sui generis* v zmysle osobitného zákona, v rovnakom rozsahu ako v iných prípadoch obmedzenia vlastníckeho práva, **je v rozpore s princípmi materiálneho právneho štátu v zmysle článku 1 ods. 1 Ústavy SR.** Takýto stav je aj v rozpore s článkom 20 ods. 1 Ústavy SR, nakoľko vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Z uvedeného vyplýva, že ani pri obmedzení vlastníckeho práva nie je možné robiť rozdiely a náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle článku 20 ods. 4 Ústavy SR a § 128 ods. 2 OZ je možná, okrem iných podmienok, len za primeranú náhradu porovnateľnú vo všetkých druhovo rovnakých prípadoch obmedzenia vlastníckeho práva.

Na základe vyššie uvedených skutočností a tvrdení **je možné zaujať názor, že jedinou možnosťou prevádzkovateľov (vlastníkov) líniových stavieb, ktoré boli vybudované na cudzích**

6 Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 79/1957 Zb. boli energetické podniky oprávnené: „stavat' a prevádzkat' na cudzích nehnuteľnostiach v rozsahu vyplývajúcom z povolenej stavby elektrické vedenie, ako i malé stanice do rozlohy 30 m², s príslušenstvom (ďalej len „vedenie“), najmä zriaďovat' na nehnuteľnostiach podperné body, prepnúť nehnuteľnosti vodičmi a umiestňovat' v nich vedenie“ „vstupovat' a vchádzat' s vozidlami pri stavbe, prevádzke, opravách, zmenách alebo pri odstraňovaní vedenia na príchodové a príchodové cudzie nehnuteľnosti, ktoré sú vedením priamo dotknuté; odstraňovat' a okliesňovat' stromovité prekážajúce vedeniu“

pozemkoch, je usporiadať právne pomery k nim tak, že bude uzatvorená dohoda o určení výšky náhrady a spôsobe jej poskytnutia.

Bez ohľadu na vyššie uvedené skutočnosti však nič na veci nemení, že práve Zákon o energetike v zmysle ustanovenia § 10 umožňuje držiteľovi povolenia zapísať vecné bremená zákona.

V každom prípade má energetická spoločnosť ako žiadateľ – držiteľ oprávnenia oporu v zákone (bez ohľadu na to, kedy uvedené oprávnenia vznikli podľa starších právnych predpisov) a je zároveň jej povinnosťou tieto oprávnenia zapísať do katastra nehnuteľností ako zákonné vecné bremená, ak Zákon o energetike súčasne to umožňuje a katastrálny zákon to nevyklučuje.

Pokiaľ je právna úprava v súčasnej podobe, treba vyvinúť maximálne úsilie na to, aby sa využili ustanovenia jednak Zákona o energetike, ktoré upravujú, že ide o zákonné vecné bremená, ktoré sa zapisujú záznamom. Na záznam sa podľa katastrálneho zákona nevzťahujú všeobecné právne predpisy o správnom konaní (s výnimkou protestu prokurátora nie je možné podať žiadny riadny ani mimoriadny opravný prostriedok), záznam je právny úkon katastra, ktorý nie je spoplatnený podľa zákona o správnych poplatkoch a taktiež pri zázname sa nevyžaduje súčinnosť dotknutého vlastníka.⁷

Energetické stavby zahŕňajú celý rad elektrických rozvodov, regulačných zariadení a pod. K nim sa viaže zriadenie ochranných pásiem spolu s radom obmedzení vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sa energetické stavby nachádzajú. Mieru obmedzenia vlastníckeho práva a mieru využiteľnosti pozemku ovplyvňuje umiestnenie energetickej stavby. Väčšie obmedzenie je dané nadzemným umiestnením stavby a menšie, ak je stavba pod zemou.

Na určenie výšky náhrady pre vlastníka obmedzenej nehnuteľnosti je rozhodujúce zistenie ročného úžitku, ktoré sa viaže k tej časti pozemku, pri ktorej obmedzenie vlastníckeho práva vyplýva z popisu vecného bremena v zmluve, prípadne priamo v príslušnom zákone. Ak ide o stavebný pozemok, stanoví sa ročný úžitok vo výške obvyklého nájomného za porovnateľné pozemky. Pokiaľ toto obvyklé nájomné nemožno zistiť, použije sa simulované nájomné. Simulované nájomné možno určiť ako dané percento z ceny pozemku: a) v úrovni obvyklej ceny, b) uvedenej v cenovej mape obce, c) zistenej podľa cenového predpisu.

Percentuálny podiel z obvyklej ceny stavebného pozemku by mal zodpovedať uplatňovanému úročeniu vkladov v peňažných ústavoch. Pri poľnohospodárskej pôde sa stanoví ročný úžitok vo výške nájomného podľa zákona č. 229/1991 Zb. **o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej aj „zákon o pôde“).**

V súvislosti s energetickou stavbou pozemku môžu byť zriadené vecné bremená aj na iných pozemkoch ako tých, na ktorých sa nachádzajú energetické stavby a zariadenia. Môže ísť o povinnosť umožniť prístup cez priliehajúci pozemok za účelom opráv energetických vedení, pri haváriách a pod. Nejde o zriadenie trvalej cesty ani o pravidelne sa opakujúce užívanie. Nemožno preto objektívne vymedziť mieru obmedzenia vlastníckych práv vlastníka pozemku, v dôsledku čoho sa nevyužije výpočet podľa písmena a).

Na zistenie ceny vecného bremena je dôležité zhrnúť a vyhodnotiť vstupné podklady:

- a) *identifikácia nehnuteľností,*
- b) *identifikácia povinnej osoby,*
- c) *identifikácia oprávnenej osoby,*
- d) *druh vecného bremena,*
- e) *obsah vecného bremena,*
- f) *rozsah vecného bremena (treba stanoviť, aká veľká časť pozemku bude vecným bremenom vyvolaným vedením inžinierskej siete cez pozemok dotknutá),*
- g) *analýza listinných podkladov (poloha pozemku, charakteristika územia, záťaž, stavebné a regulačné podmienky, výsledok miestneho šetrenia, fotodokumentácia, atď.),*
- h) *zistiť ďalšie vecné bremená alebo iné obmedzenia,*
- i) *stanovenie výšky ročného,*
- j) *stanovenie výšky ročného úžitku,*
- k) *stanovenie druhu pozemku (nezávisle na druhu pozemku uvedenom v katastri nehnuteľností, je nutné pre účel odhadu trhovej ceny dotknutý pozemok považovať za stavebný pozemok; rovnako tak za stavebný pozemok okrem súčasne zastavaného územia obce považujeme aj pozemky, ktoré sú už určené územným plánom na zastavenie),*
- l) *stanovenie ceny pozemku. Je vhodnejšie presne stanoviť cenu pozemku, ktorá by viac reflektovala na trhové podmienky nielen okamžité, ale aj dlhodobejšej povahy; cenu stanovu-*

7 Samotný zápis vecného bremena, ktoré vzniklo podľa starších právnych predpisov je ekonomicky nenáročný, nie je spoplatnený podľa zákona o správnych poplatkoch – poznámka autora

8 Pozri Bradáč, A. a kol.:

Věcná břemena od A do Z,
Linde Praha, a.s., 2009,
s. 228-231

9 uznesenie ÚS SR
sp. zn. PL. ÚS 28/05
z 28. septembra 2005

jeme ako porovnávacie kritérium, či nie je výhodnejšie pre oprávneného pozemok odkúpiť, m) stanovenie úrokovej miery pre kapitalizáciu ročného úžitku,

n) stanovenie doby trvania vecného bremena spravidla 60 – 70 rokov,

o) koeficient znehodnotenia/zhodnotenia – je potrebné rovnako zväžiť, aké bude veľké znehodnotenie alebo zhodnotenie dotknutého pozemku, či vedenie inžinierskej siete a jej ochranné pásmo sa týka len okrajovo pozemku alebo či ním prechádza tak, že znehodnocuje jeho podstatnú časť, čo ho robí nepredajným, neprenajateľným,

p) tzv. hluché zvyšky pozemku – ide o časti pozemku, ktoré sa po prechode vedenia a jeho ochranného pásma stanú nevyužitelnými, v dôsledku čoho ich treba započítať do plochy vecného bremena.⁸

Aj keď obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle Zákona o energetike má charakter *sui generis*, nie je možné opomenúť základnú úpravu vecných bremien v OZ, ktorá upravuje základy tohto inštitútu pre celý právny poriadok SR.

Tým, že sa neposkytne náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva (čo možno vnímať ako zásah do ústavne chránených hodnôt), hoci zriadením vecného bremena *sui generis* v zmysle osobitného zákona, v rovnakom rozsahu ako v iných prípadoch obmedzenia vlastníckeho práva, je to v rozpore s princípmi materiálneho právneho štátu v zmysle článku 1 ods. 1 Ústavy SR. Takýto stav je aj v rozpore s článkom 20 ods. 1 Ústavy SR, nakoľko vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu (na posúdenie vhodnosti zásahu, potreby zásahu a proporcionality medzi zásahmi do ústavne chránených práv treba vykonať „test proporcionality“). Z uvedeného vyplýva, že pri obmedzení vlastníckeho práva nie je možné robiť rozdiely a náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle článku 20 ods. 4 Ústavy SR a § 128 ods. 2 OZ je možná, okrem iných podmienok, len za primeranú náhradu porovnateľnú vo všetkých druhovo rovnakých prípadoch obmedzenia vlastníckeho práva.

Ochrana vlastníckeho práva (v našom prípade vlastníkov pozemkov) je akcentovaná nielen v rámci slovenského právneho poriadku ako jedna zo základných ústavou chránených hodnôt, ale má dôležité miesto aj v európskom hodnotovom systéme. Akýkoľvek zásah, či už súkromnoprávny (napr. priamym výkonom práva zo strany prevádzkovateľa v dôsledku nesprávnej aplikácie práva) alebo verejnoprávny (napr. vydaním autoritatívnych rozhodnutí štátnych orgánov alebo prijatím právnych noriem, ktoré umožňujú súkromnoprávny zásah), bude podrobený kritike európskych orgánov ochrany práva.

Zásah do pokojného užívania majetku musí zachovávať spravodlivú rovnováhu medzi potrebami verejného záujmu a požiadavkami ochrany základných práv jednotlivca. Podmienky, za ktorých je náhrada poskytovaná, majú zásadný význam pre posúdenie, či namietané opatrenie rešpektuje požadovanú spravodlivú rovnováhu a najmä, či nekladie na niektorý subjekt neprimerané bremeno. V tejto súvislosti pozbavenie majetku bez poskytnutia náhrady v rozumnom pomere k tejto hodnote vo všeobecnosti predstavuje neprimeraný zásah, ktorý nemožno ospravedlniť z hľadiska čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Európskeho dohovoru. Tento článok však nezaručuje právo na úplnú náhradu za všetkých okolností, pretože legitímne ciele verejného záujmu môžu vyžadovať náhradu nižšiu, ako je plná trhovacia hodnota.

Pre komplexnejší pohľad na analyzovanú problematiku sme vybrali časť odôvodnenia z rozhodnutia Ústavného súdu SR⁹ týkajúceho sa náhrad za zákonné vecné bremená vzniknuté podľa starších predpisov, keďže aj citované rozhodnutie potvrdzuje správnosť záverov autora.

Ústavný súd SR zaujal stanovisko k nedostatku príčinnej súvislosti medzi namietanou protiústavnosťou právnej úpravy a prístupom zákonodarcu **k riešeniu otázky zaniknutých nárokov na primeranú jednorazovú náhradu za obmedzenie užívacieho práva vlastníkov nehnuteľností**. *Retroaktívne pôsobenie zákona v prospech fyzických osôb a právnických osôb, ktoré pre nich zakladá reštitučné nároky, je prípustné a za určitých historicko-politických okolností aj vhodné, ale nevyužitie takéhoto prístupu zákonodarcom alebo jeho využitie, ale nie v rozsahu predstáv dotknutých subjektov, nezakladá príčinnú súvislosť s namietanou protiústavnosťou právnej úpravy.*

Zákon č. 79/1957 Zb. teda neupravoval poskytnutie primeranej náhrady v každom prípade, ale len v prípade podstatného obmedzenia v užívaní nehnuteľnosti. (...) Vlastníci nehnuteľnosti v minulosti nie v každom prípade aj fakticky využívali svoje právo vec užívať (ius utendi et fruendi) v súlade s § 123 Občianskeho zákonníka, napr. preto, že ich vec držala socialistická organizácia. Tým však nespĺňali podmienku na poskytnutie náhrady podľa § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb.,

pretože neboli podstatne obmedzené v užívaní nehnuteľnosti. Aj obmedzenie na základe takéhoto zásahu do vlastníckych práv má pritom zostať nedotknuté.

Podľa názoru navrhovateľa,¹⁰ ustanovenie § 69 ods. 10 zák. č. 656/2004 Z. z. v praxi znamená, že **vlastníci nehnuteľností zastavaných energetickými stavbami pred 1. 1. 2004 sú povinní bez primeranej náhrady trpieť obmedzením vlastníckeho práva bez časového obmedzenia, a to aj keď v určitom období nemali právnou možnosť uplatniť nárok na náhradu** (ide o obdobie účinnosti prvého elektrizačného zákona č. 79/1957 Zb., účinného od 1. 1. 1958 do 1. 7. 1998), v dôsledku čoho ustanovenie § 69 ods. 10 zák. č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov nie je v súlade s článkom 20 ods. 4 Ústavy SR.

Ako už bolo vyššie uvedené, namietané ustanovenie je zaradené v štvrtej časti zákona o energetike obsahujúcej spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia. Ide o typické intertemporálne ustanovenie, ktorého obsahom je úprava režimu prechodného spolupôsobenia predchádzajúcich právnych predpisov (*legis prioris*) a v súčasnosti platného a účinného právneho predpisu (*lex posterior*) a jeho účelom je zachovanie oprávnení k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzení ich užívania, ktoré vznikli na základe právnych predpisov platných a účinných pred nadobudnutím účinnosti zákona o energetike, t. j. pred 1. januárom 2005.

Z obsahu § 69 ods. 10 zákona o energetike vyplýva iba to, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, ostávajú nedotknuté. Toto ustanovenie samo osebe nezakladá nárok na náhradu pri obmedzení vlastníkov nehnuteľností za výkon oprávnení energetických podnikov (resp. ďalších subjektov oprávnených z vecného bremena), ktoré im vznikli pred účinnosťou zákona o energetike, ale iba deklaruje zachovanie status quo ante v obmedzení užívacieho práva vlastníkov dotknutých nehnuteľnosťami.

Ústavný súd z argumentácie navrhovateľa vyvodzuje, že tento rozpor ustanovenia § 69 ods. 10 zákona o energetike s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR považuje práve zachovanie právneho stavu obsiahnutého v § 22 ods. 2 elektrizačného zákona, t. j. de facto namieta skutočnosť, že zákonodarca „neobnovil“ zaniknuté nároky na primeranú jednorazovú náhradu za obmedzenie užívacieho práva vlastníkov pozemkov. Ak by zákonodarca k takémuto riešeniu pristúpil, podľa názoru ústavného súdu by to znamenalo jeho retroaktívny zásah a svojou podstatou by predstavovalo (nový) reštitučný titul. Retroaktívne pôsobenie zákona v prospech fyzických osôb a právnických osôb, ktoré pre nich zakladá reštitučné nároky, je síce možné a za určitých historicko-politických okolností aj vhodné, ale zákonodarca „reštitučný“ prístup k právnej úprave danej otázky nezvolil.

Koncepcia energetických vecných bremien v ČR

Koncepcia energetického zákona v Českej republike je podobná slovenskej. Český energetický zákon č. 458/2000 Sb. v znení neskorších predpisov deklaruje, že oprávnenia autorizovaných osôb k cudzím pozemkom sú vecnými bremenami podľa občianskeho zákonníka, ale explicitnú povinnosť zapísať tieto vecné bremena do katastra nehnuteľností, na rozdiel od českého telekomunikačného zákona č. 195/2000 Sb. v znení neskorších predpisov neukladá.

Tu je teda zásadný rozdiel medzi českou právnou úpravou a slovenským zákonom o energetike, kde máme priamo v § 10 Zákona o energetike zakotvené zákonné vecné bremeno. Pri podobných líniových stavbách, ako sú vodovody a kanalizácie česká právna úprava pojem vecného bremena nepoužíva ani neukladá povinnosť k zápisu.

Ďalším podstatným rozdielom medzi českou a slovenskou právnou úpravou je ten, že v ustanovení § 98 ods. 14 zákon č. 458/2000 Sb. zakotvil povinnosť prevádzkovateľa, resp. výrobcu zabezpečiť premietnutie vecného bremena do katastra nehnuteľností energetických sietí a zariadení, ktoré boli dané do prevádzky a užívania pred účinnosťou tohto zákona, najneskôr do konca roka 2017. Podrobnosti mal stanoviť osobitný predpis, ktorým bola Vyhláška Českého úradu zeměměřického a katastrálního č. 190/1996 Sb. (v znení neskorších predpisov), ktorou sa provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění zákona č. 210/1993 Sb. a zákona č. 90/1996 Sb., a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění zákona č. 89/1996 Sb.¹¹

Podľa súčasného právneho stavu v ČR, v súvislosti s ust. § 98 ods. 14 energetického zákona v ČR, nebol zatiaľ prijatý žiadny právny predpis, ktorý by upravoval postup prevádzkovateľov

10 Návrh Krajského súdu v Prešove na začatie konania o súlade § 69 ods. 10 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky – poznámka autora

11 Vyhláška č. 190/1996 Sb. bola zrušená a nahradená Vyhláškou Českého úradu zeměměřického a katastrálního č. 26/2007 Sb., ktorou sa provádí zákon č. 265/1992 Sb. o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb. o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon) ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)

na spôsob zabezpečenia premietnutia vecného bremena do katastra nehnuteľností energetických sietí a zariadení v ČR.

Treba poukázať na fakt, že český zákon o energetike síce ukladá prevádzkovateľovi, resp. výrobcovi zabezpečiť premietnutie vecného bremena do katastra nehnuteľností energetických sietí a zariadení, ktoré boli dané do prevádzky a užívania pred účinnosťou tohto zákona, najneskôr do konca roka 2017, avšak právna norma vôbec neupravuje, čo sa stane s tými vecnými bremenami, ktoré prevádzkovateľ, resp. výrobca nezabezpečí ich premietnutie do katastra nehnuteľností. Nesplnením uvedenej povinnosti nezaniká toto právo na zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností, a to práve v dôsledku imperfektnosti tejto normy, ktorá neviaže v súčasnosti na nesplnenie tejto povinnosti žiadnu sankciu.

Z relevantných právnych predpisov v ČR, resp. ich posledných zmien nevyplýva úprava vo veci zabezpečenia evidencie vecných bremien v katastrí nehnuteľností k energetickým sieťam a zariadeniam.

Takýto predpis sa zrejme prijme v neskoršom období, buď vo forme zákona alebo vykonávacej vyhlášky alebo vo forme novely súčasne existujúcich predpisov v oblasti katastra nehnuteľností. ■

RESUMÉ

Zákonné vecné bremená v kontexte ochrany vlastníctva nehnuteľností

Článok sa zameriava najmä na vymedzenie vzájomných práv a povinností oprávneného i povinného subjektu z vecného bremena zriadeného podľa energetických predpisov, širšie súvislosti zápisov týchto vecných bremien do katastra nehnuteľností, ako aj náhrad za zriadenie takeého vecného bremena pri zvýraznení rozdielov predmetnej „energetickej“ právnej úpravy v rôznych časových obdobiach, pričom príspevok konfrontuje normatívnu úpravu s aplikačnou praxou.

SUMMARY

Statutory Easements in the Context of Protection of Ownership of Real Property

The article mainly focuses on the determination of mutual rights, duties and obligations of obligors and beneficiaries in terms of existing easements created under rules applicable to electric utilities, on a broader context of registration of these easements in land registries, as well on compensations for the creation of such easements, while highlighting differences among individual rules applicable to electric utilities at different times. The article confronts normative legal rules with the application practice.

ZUSAMMENFASSUNG

Gesetzliche Sachlasten im Kontext des Schutzes des Liegenschaftseigentums

Der Artikel konzentriert sich auf die Definition der gegenseitigen Rechte und Pflichten des berechtigten und des verpflichteten Subjektes betreffend die Sachlast, errichtet gemäß den energetischen Vorschriften, auf breitere Zusammenhänge bei der Einverleibung dieser Sachlasten ins Immobilienkataster sowie auf die Vergütung für die Errichtung einer solchen Sachlast und es werden dabei Differenzen der gegenständlichen „energetischen“ Rechtsregelung innerhalb von verschiedenen Zeitabschnitten verdeutlicht, wobei im Beitrag die normative Regelung mit der Anwendungspraxis konfrontiert wird.

Z ROZHODNUTIA NAJvyššieho súdu SR

**Pojem elektronický podpis,
právna účinnosť
elektronického podpisu**

V tejto novej rubrike budeme pravidelne uverejňovať rozhodnutia všeobecných súdov, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa advokátov, prípadne iné zaujímavé rozhodnutia z rôznych odvetví práva. Zároveň vás zdvorilo žiadame: Ak disponujete rozhodnutiami vhodnými na uverejnenie v Bulletine slovenskej advokácie, pošlite nám ich do redakcie a oboznámte s nimi kolegov – advokátov.

Pod pojmom elektronický podpis je nevyhnutné okrem zákonnej definície (§ 3, § 4 zákona č. 215/2002 Z. z.) zaradiť aj také formy elektronického podpisu, ktoré zákon nedefinuje, ako napr. jednoduché uvedenie mena a priezviska odosielateľa na záver e-mailovej komunikácie, alebo podpisový vzor, ktorý sa automaticky pripojí k odosielanej e-mailovej správe, alebo akékoľvek iné znaky a označenia, ktoré zmluvné alebo iné strany považujú za identifikačný kód, v súlade s ktorým sú schopné identifikovať odosielateľa.

Nemožno uprieť právnu účinnosť ani formám elektronického podpisu, ktoré zákon nedefinuje, ale ten, kto by ho chcel použiť na právne úkony, by musel dokazovať, že sú splnené náležitosti v zmysle § 40 ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka.

*(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky
sp. zn. 2 Sžo 505/2009 zo dňa 18. augusta 2010)*

Dotknuté ustanovenia:

- § 34, § 35 ods. 1, § 40 ods. 1, § 40 ods. 4, § 741i OZ
- § 3, § 4, § 5 zákona č. 215/2002 Z. z.
- § 19 ods. 4 zákona č. 634/1992 Zb.

Žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Slovenskej obchodnej inšpekcie, ústredný inšpektorát zo dňa 29. októbra 2007, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie v Nitre pre Nitriansky kraj zo dňa 11. júla 2007, ktorým bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 10 000 Sk za porušenie povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 19 ods. 4 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa¹ v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaneho, t. j., že žalobca nedodrжал lehotu 30 dní na vybavenie reklamácie.

V predmetnej veci sa spotrebiteľka dňa 4. júla 2006 sťažovala u žalobcu na meškanie spiatocného letu leteckej spoločnosti. Sťažnosť bola podaná elektronicky (mailovou poštou). Pracovníčka pobočky žalobcu v ten istý deň, ako jej bola doručená reklamácia spotrebiteľky, ju postúpila na leteckú spoločnosť; ďalšie riešenie reklamácie vybavovala táto letecká spoločnosť. Vybavenie reklamácie pobočka žalobcu u tejto spoločnosti urgovala, o čom bola informovaná aj spotrebiteľka. Listom zo dňa 16. októbra 2006 žalobca spotrebiteľke oznámil, že cestovná kancelária predávajúca letenky nie je subjektom zodpovedným za meškanie dopravného prostriedku, keď za uvedenú skutočnosť zodpovedá výlučne letecký prepravca, preto uplatňovanie akýchkoľvek nárokov voči žalobcovi je neodôvodnené. Inšpektorát Slovenskej obchodnej inš-

**1 § 19 ods. 4 zákona
č. 634/1992 Zb:**

„Predávajúci alebo ním poverený pracovník rozhodne o reklamácií ihneď, v zložitých prípadoch do troch pracovných dní. Do tejto lehoty sa nezapočítava čas potrebný na odborné posúdenie vady. Vybavenie reklamácie však nesmie trvať

viac ako 30 dní. Po uplynutí tejto lehoty má spotrebiteľ rovnaké práva, akoby išlo o chybu, ktorú nemožno odstrániť“.

2 § 250j ods. 1 OSP:

„Ak súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamietá“.

3 § 23 ods. 1, 2 správneho poriadku:

„(1) Účastníci konania a ich zástupcovia a zúčastnené osoby majú právo nazeráť do spisov, robiť si z nich výpisy, odpisy a dostať kópie spisov s výnimkou zápisnice o hlasovaní alebo dostať informáciu zo spisov s výnimkou zápisnic o hlasovaní iným spôsobom.

(2) Správny orgán môže povoliť nazrieť do spisov a urobiť si výpis, odpis, môže poskytnúť kópiu spisov alebo môže poskytnúť informáciu zo spisov iným spôsobom aj iným osobám, pokiaľ preukážu odôvodnenosť svojej požiadavky.

Správny orgán je povinný umožniť nazeráť do spisov verejnému ochrancovi práv v súvislosti s výkonom jeho pôsobnosti“.

4 § 23 ods. 1, 2 správneho poriadku:

„(1) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri

pekcie v Nitre pre Nitriansky kraj následne preskúmal na základe podnetu spotrebiteľky dodržiavanie povinností žalobcu vyplývajúcich zo zákona č. 634/1992 Zb. a rozhodnutím z 11. júla 2007 rozhodol o uložení peňažnej pokuty žalobcovi za nedodržanie zákonom stanovenej 30-dňovej lehoty na vybavenie reklamácie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 3 S 3/2008-22 zo dňa 29. septembra 2009 podľa ustanovenia § 250j ods. 1 OSP² žalobu žalobcu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že správny orgán neporušil ustanovenia § 23 ods. 1, ods. 2³ a § 47 ods. 1, ods. 3⁴ Správneho poriadku, pretože jeho rozhodnutie vychádzalo zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci a neporušil ani procesné práva účastníka konania. Podľa zistení krajského súdu bola dňa 4. júla 2007 cestovnej kancelárii žalobcu elektronickou poštou poslaná reklamácia od zákazníkov na leteckú spoločnosť. Žalobca nespochybňoval odosielateľa predmetnej reklamácie, reklamáciu riadne vybavoval a postúpil ju na vybavenie leteckej spoločnosti. Krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o náležitosti platného právneho úkonu, skutočnosti uvádzané v žalobe a namietajúce platnosť reklamácie podanej spotrebiteľkou elektronicky mailovou poštou, nie sú vzhľadom na povinnosť žalobcu podstatné a neboli dôvodom na to, aby žalobca v lehote maximálne do 30 dní nerozhodol, a to aj negatívnym spôsobom, tým, že by reklamáciu spotrebiteľa odmietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť. Poukázal na ust. § 34,⁵ § 35 ods. 1,⁶ § 40 ods. 1,⁷ ods. 4⁸ a § 741⁹ Občianskeho zákonníka týkajúcich sa formy právneho úkonu. Podľa žalobcu, keďže klientom podaná reklamácia neobsahovala zaručený elektronický podpis, je zrejmé, že nebola platne podaná, ide o absolútne neplatný právny úkon, z ktorého žalobcovi neplynú žiadne povinnosti v zmysle zákona č. 634/1992 Zb. Žalobca namietal aj porušenie ustanovenia § 33 ods. 2 Správneho poriadku,¹⁰ pretože mu správny orgán neumožnil pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s obsahom spisov.

Žalovaný navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Mal za preukázané, že žalobca porušil ustanovenie § 19 ods. 4 zákona č. 634/1992 Zb., keď v súvislosti s reklamáciou, ktorá mu bola doručená dňa 6. júla 2006, poslal odpoveď o vybavení reklamácie až dňa 16. októbra 2006. Podľa žalovaného bolo povinnosťou žalobcu reklamáciu vybaviť v lehote 30 dní a žalobcu nezbavuje zodpovednosti ani skutočnosť, že predmetná reklamácia bola uplatnená e-mailom bez zaručeného elektronického podpisu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil. K spornej otázke v predmetnej veci, teda či reklamácia bola podaná platne a či sa reklamačné konanie začalo, Najvyšší súd uviedol:

„Reklamácia musí obsahovať formálne a materiálne náležitosti. Materiálnymi náležitosťami reklamácie podľa § 741i Občianskeho zákonníka je uvedenie záväzkov, ktoré cestovná kancelária porušila. Formálnou náležitosťou je písomná forma, ktorá je zachovaná, ak je právny úkon (reklamácia) urobená telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila; písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom (§ 40 ods. 4 v spojení s § 741i ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podrobnosti o elektronickom podpise ustanovuje zákon č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ustanovenia § 5 ods. 1¹¹ v styku s orgánmi verejnej moci alebo orgánmi verejnej správy sa používa elektronický podpis alebo zaručený elektronický podpis. Ak sa v styku s orgánmi verejnej moci alebo orgánmi verejnej správy používa zaručený elektronický podpis, jeho kvalifikovaný certifikát musí byť vydaný akreditovanou certifikačnou autoritou“.

Najvyšší súd poukázal na to, že do zákona o elektronickom podpise bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/93/ES z 13. decembra 1999 o rámci spoločenstva pre elektronické podpisy. Podľa Najvyššieho súdu účelom zavedenia a používania elektronického podpisu je komunikácia medzi orgánmi verejnej správy na jednej strane a občanmi a hospodárskymi subjektmi na druhej strane. Smernica ani zákon o elektronickom podpise nevyklúčujú použitie elektronického podpisu aj medzi občanmi alebo hospodárskymi subjektmi, je už však na ich dohode, či takýto spôsob komunikácie budú používať.

V predmetnej právnej veci spotrebiteľka podala reklamáciu v pobočke žalobcu elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu s uvedením svojho mena a priezviska.

Podľa Najvyššieho súdu: „Pod pojmom elektronický podpis je nevyhnutné okrem zákonnej definície (§ 3,¹² § 4¹³ zákona č. 215/2002 Z. z.) zaradiť aj také formy elektronického podpisu, ktoré zákon nedefinuje, ako napr. jednoduché uvedenie mena a priezviska odosielateľa na záver e-mailovej komunikácie, alebo podpisový vzor, ktorý sa automaticky pripojí k odosielanej e-mailovej správe, alebo akékoľvek iné znaky a označenia, ktoré zmluvné alebo iné strany považujú za identifikačný kód, v súlade s ktorým sú schopné identifikovať odosielateľa. Predmetné druhy elektronických podpisov je nevyhnutné považovať za elektronický podpis v zmysle významu tohto pojmu. „Obyčajnému“ elektronickému podpisu nemožno síce podľa Smernice uprieť právnu účinnosť, ale ten, kto by ho chcel použiť na právne úkony, by musel dokazovať, že sú splnené náležitosti v zmysle § 40 ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka“.

Najvyšší súd konštatoval, že v predmetnej právnej veci bol na reklamácií použitý „obyčajný“ elektronický podpis (meno a priezvisko odosielateľa), ktorý žalobca pri doručení reklamácie akceptoval a nenamietal. Následné odmietanie akceptovania tohto podpisu, ktoré nastalo až po oznámení správneho orgánu o začatí správneho konania žalobcovi a prípadnom sankcionovaní zo strany žalovaného, považoval Najvyšší súd za účelné, v snahe vyhnúť sa postihu za nedodržanie povinnosti vybaviť reklamáciu klienta v zákonom stanovenej lehote. S ohľadom na uvedené Najvyšší súd považoval podanie reklamácie za platné, v zákonnej lehote, od ktorej podania začína plynúť 30-dňová lehota na vybavenie reklamácie v zmysle § 19 ods. 4 zákona č. 634/1992 Zb.

Podľa Najvyššieho súdu v danom prípade nebola dodržaná zákonná 30-dňová lehota na vybavenie reklamácie, sankcia bola žalobcovi uložená na dolnej hranici sadzby, zo strany správnych orgánov nedošlo k odňatiu práva žalobcu na vyjadrenie sa k zisteným nedostatkom a k podkladom rozhodnutia, pričom prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný správne vyhodnotili skutkový a právny stav a správne aplikovali príslušné ustanovenia zák. č. 634/1992 Zb. a rovnako postupoval i krajský súd, keď žalobu žalobcu ako nedôvodnú podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny potvrdil.

použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia“.

5 § 34 OZ:

„Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú“.

6 § 35 ods. 1 OZ:

„Prejav vôle sa môže urobiť konaním alebo opomenutím; môže sa stať výslovné alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejaviť“.

7 § 40 ods. 1 OZ:

„Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný“.

8 § 40 ods. 4 OZ:

„Písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom.“

9 § 741i OZ:

„(1) Cestovná kancelária zodpovedá objednávateľovi za porušenie záväzkov vyplývajúcich z uzatvorenej zmluvy bez ohľadu na to, či tieto záväzky má splniť cestovná kancelária, alebo iní dodávatelia služieb, ktoré sa poskytujú v rámci zájazdu. Objednávateľ uplatní právo na odstránenie chyby poskytnutej služby bezodkladne, a to u dodávateľa služby alebo u povereného zástupcu cestovnej kance-

lária. O uplatnení tohto práva je potrebné urobiť písomný záznam v spolupráci so zástupcom cestovnej kancelárie.

(2) Ak nesplní cestovná kancelária povinnosti vyplývajúce zo zmluvy alebo z tohto zákona riadne a včas, musí objednávateľ uplatniť svoje právo písomne v cestovnej kancelárii bezodkladne, najneskôr však do troch mesiacov od skončenia zájazdu, alebo v prípade, že sa zájazd neuskutočnil, odo dňa, keď sa mal zájazd skončiť podľa zmluvy, inak právo zaniká. Na uznanie nárokov pri chybné poskytnutej službe objednávateľ predloží písomný záznam urobený podľa odseku 1.

(3) Ak je uzatvorenie zmluvy sprostredkované inou cestovnou kanceláriou alebo cestovnou agentúrou, platia lehoty podľa odseku 2, ak si objednávateľ uplatnil svoje práva v sprostredkujúcej cestovnej kancelárii alebo v cestovnej agentúre“.

10 § 33 ods. 2 správneho poriadku:

„Správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie“.

11 § 5 ods. 1 zákona č. 215/2002 Z. z.

v znení účinnom do 31. 12. 2008:

„V styku s orgánmi verejnej moci alebo orgánmi verejnej správy sa používa elektronický podpis alebo zaručený elektronický podpis. Ak sa v styku s orgánmi verejnej moci alebo orgánmi verejnej správy používa zaručený elektronický podpis, jeho kvalifikovaný certifikát musí byť vydaný akreditovanou certifikačnou autoritou“.

12 § 3 zákona č. 215/2002 Z. z.

v znení účinnom do 31. 12. 2008:

„(1) Elektronický podpis je informácia pripojená alebo inak logicky spojená s elektronickým dokumentom, ktorá musí spĺňať tieto požiadavky:

- a) nemožno ju efektívne vyhotoviť bez znalosti súkromného kľúča a elektronického dokumentu,
- b) na základe znalosti tejto informácie a verejného kľúča patriaceho k súkromnému kľúču použitému pri jej vyhotovení možno overiť, že elektronický dokument, ku ktorému je pripojená alebo s ním inak logicky spojená, je zhodný s elektronickým dokumentom použitým na jej vyhotovenie.

(2) Podpisovateľ vyhotoví elektronický podpis elektronického dokumentu tak, že na základe svojho súkromného kľúča a elektronického dokumentu vyhotoví nový údaj, ktorý spĺňa podmienky podľa odseku 1“.

13 § 4 zákona č. 215/2002 Z. z.

v znení účinnom do 31. 12. 2008:

„(1) Zaručený elektronický podpis je elektronický podpis, ktorý musí spĺňať podmienky podľa § 3:

- a) je vyhotovený pomocou súkromného kľúča, ktorý je určený na vyhotovenie zaručeného elektronického podpisu,
- b) možno ho vyhotoviť len s použitím bezpečného zariadenia na vyhotovovanie elektronického podpisu podľa § 2 písm. h),
- c) spôsob jeho vyhotovovania umožňuje spoľahlivo určiť, ktorá fyzická osoba zaručený elektronický podpis vyhotovila,
- d) na verejný kľúč patriaci k súkromnému kľúču použitému na vyhotovenie zaručeného elektronického podpisu je vydaný kvalifikovaný certifikát.

(2) Zaručený elektronický podpis je platný, ak

- a) existuje kvalifikovaný certifikát verejného kľúča patriaceho k súkromnému kľúču použitému pri vyhotovení daného elektronického podpisu,
- b) je preukázateľné, že kvalifikovaný certifikát podľa písmena a) bol platný v čase vyhotovenia daného elektronického podpisu,
- c) elektronický dokument, ku ktorému je zaručený elektronický podpis pripojený alebo s ním inak logicky spojený, je zhodný s dokumentom použitým na jeho vyhotovenie, čo sa overilo použitím verejného kľúča uvedeného v kvalifikovanom certifikáte podľa písmena a).

(3) Podpisovateľ vyhotoví zaručený elektronický podpis elektronického dokumentu tak, že na základe svojho súkromného kľúča a daného elektronického dokumentu vyhotoví pomocou bezpečného zariadenia na vyhotovenie elektronického podpisu nový údaj, ktorý spĺňa podmienky podľa odseku 1.

(4) Formát a spôsob vyhotovovania zaručeného elektronického podpisu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

(5) Verejný kľúč patriaci k súkromnému kľúču určenému na vyhotovovanie zaručeného elektronického podpisu úradu je zverejnený spôsobom, ktorý ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

(6) Zaručený elektronický podpis úradu je platný, ak elektronický dokument, ku ktorému je zaručený elektronický podpis pripojený alebo s ním inak logicky spojený, je zhodný s dokumentom použitým na jeho vyhotovenie, čo sa overilo použitím verejného kľúča úradu zverejneného spôsobom podľa odseku 5“.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala:

Mgr. Zuzana Fabianová

advokátska koncipientka

Obzretie sa za 17. ročníkom Slovenských dní práva

Slovenská advokátska komora zorganizovala v spolupráci s Ústavnoprávnym výborom Národnej rady Slovenskej republiky už 17. ročník Slovenských dní práva. Komora nadviazala na tradíciu predošlých Slovenských dní obchodného a Slovenských dní trestného práva a rozhodla sa zlúčiť obe podujatia a vytvoriť platformu pre odbornú diskusiu na všetky otázky týkajúce sa celého práva. Odborná konferencia, ktorá je určená nielen pre advokátov a advokátskych koncipientov, ale aj pre iné právnické profesie, ako aj pre zástupcov orgánov samosprávy, podnikateľskej obce a bankový sektor sa tento rok konala 6. a 7. októbra 2011 v priestoroch historickej budovy Národnej rady SR na Župnom námestí. Mottom tohtoročnej konferencie bolo spojenie právnej témy so zameraním na riešenie problémov praxe a zavádzanie nových metód komunikácie súdov s účastníkmi konania.

Dvojdňová konferencia, na ktorej sa zúčastnilo vyše sto účastníkov z rôznych odvetví práva, bola rozdelená do troch odborných blokov. Konferenciu otvoril predseda Slovenskej advokátskej komory Tomáš Borec, ktorý sa vo svojom príhovore netajil tým, že očakáva nielen získanie nových poznatkov a prehĺbenie vedomostí po odbornej stránke, ale predovšetkým vytvorenie priestoru na diskusiu a námety na zlepšenie a zefektívnenie súdneho konania v kontexte informácií o príprave elektronizácie justície.

Úvodná časť konferencie bola zameraná na tri samostatné témy. **Trovám konania v rozhodnutiach dovolacieho súdu** sa podrobne venovala sudkyňa Najvyššieho súdu SR Soňa Mesiarkinová. **Ochraze spotrebiteľa z pohľadu podnikateľa** sa venoval Kristián Csach z Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach a s **Uzatváraním zmlúv podľa návrhu nového Českého občianskeho zákonníka** oboznámil prítomných Milan Hulmák z Právnickej fakulty Západočeskej univerzity v Plzni.

Jednou z nosných tém prvého dňa konferencie boli **Aktuálne problémy elektronizácie justície**, ku ktorej predniesla hlavný referát štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR Mária Kolíková. Poukázala na potrebu zvýšiť komfort občanov a podnikateľov pri komunikácii s verejnou správou a obmedziť zbytočnú byrokraciu. Ako uviedla: „*Elektronický súdny spis, elektronické doručovanie, Obchodný vestník a insolvenčný register na internete, zverejňovanie súdnych rozhodnutí, nahrávanie pojednávaní, prepis hovoreného slova napomôže zrýchleniu súdnych konaní, transparentnosti podnikateľského prostredia a vymožitelnosti práva vôbec.*“ Tému **Právnych súvislostí e-governmentu a e-justice v SR** sa venoval advokát Miroslav Chlípala, ktorý vo svojom vystúpení zdôraznil, že nevyhnutnou podmienkou a veľkou výzvou pre úspešné budovanie e-governmentu a e-justice je

Na podujatí sa zúčastnilo vyše sto právnikov. V prvom rade JUDr. Milan Hulmák z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ktorý sa vo svojom vystúpení venoval uzatváraniu zmlúv podľa českého Občianskeho zákonníka.

Zľava: JUDr. Radoslav Procházka, predseda Ústavnoprávneho výboru NR SR – spoluorganizátora podujatia, doc. JUDr. Kristián Csach z Právnickej fakulty UP JŠ v Košiciach, JUDr. Tomáš Borec, predseda SAK, Mgr. Juraj Veverka, člen predsedníctva SAK, moderátor podujatia, JUDr. Andrej Popovec, tajomník SAK.

Za spoluorganizátora podujatia sa prítomným prihovoriť JUDr. Radoslav Procházka

JUDr. Soňa Mesiarkinová, sudkyňa NS SR, vystúpila s prednáškou na tému Trovy konania v rozhodnutiach dovolacieho súdu

vytvorenie vhodného legislatívneho rámca na úrovni národnej legislatívy. Zdôraznil, že na takúto masívnu legislatívnu podporu treba vyčleniť potrebné financie.

Druhý deň konferencie tvorila ucelený blok prednášok **problematika nekalej súťaže**. Aktuálnosť tejto témy spočíva vo využívaní stále agresívnejších foriem súťaženia na trhu, zavádzaní spotrebiteľa klamlivou reklamou alebo podplácaním. „Za nekalú súťaž sa považuje konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi,“ vysvetľoval profesor Petr Hajn z Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Vo svojom príspevku upozornil práve na neurčitost pojmu *dobré mravy*: „Jednoducho povedané, čo v určitom období bolo považované za rozpor s dobrými mravmi hospodárskej súťaže, nemusí byť takto kvalifikované aj v súčasnosti.“ Problematike nemajetkovej ujmy v prípadoch ochrany pred nekalou súťažou sa zameraním sa na súdne rozhodnutia tak slovenské ako aj české sa vo svojom príspevku venoval Jozef Vozár z Ústavu štátu a práva SAV. Andrea Moravčíková, sudkyňa Krajského súdu v Trnave rozčlenila svoj príspevok do častí od nachádzania miestne a vecne príslušné

ho súdu, určenie rozhodného práva, cez procesné nástroje zabezpečenia práva nariadením predbežného opatrenia až k niekoľkým postrehom z procesno-právnych inštitútov aplikovateľných už priamo v konaní o nároku z nekalej súťaže. Na záver konferencie sa k téme Nekalá súťaž vyjadrila aj reprezentantka Protimonopolného úradu SR Silvia Šramelová. Upozornila na fakt, že v právnej úprave nastáva v istom zmysle prekryvanie inštitútov nekalej súťaže a nedovoleného obmedzovania súťaže. Podľa nej: „Pri sledovaní tohto vzájomného vzťahu je nevyhnutné vyčakať na to, ako sa v budúcnosti táto oblasť na európskej úrovni vyvinie a či prinesie harmonizáciu, ktorá by si vyžiadala novú právnu úpravu.“

Slovenské dni práva neboli len o prednáškach, účastníci konferencie sa aktívne zapájali do diskusie po každom vystúpení prednášajúcich. Z celého úspešného podujatia vydala Slovenská advokátska komora Zborník s jednotlivými prednáškami, ktorý je k dispozícii v info centre SAK a je možné si ho kúpiť.

–no–

Foto Vladislav Zigo

Hlavný referát o problémoch elektronizácie justície predniesla štátna tajomníčka MS SR Mgr. Mária Kolíková

Na tému Nekalá súťaž reagovali svojimi koreferátmi (sprava) JUDr. Andrea Moravčíková, sudkyňa Krajského súdu v Trnave, JUDr. Jozef Vozár z Ústavu štátu a práva SAV a Mgr. Silvia Šramelová z Protimonopolného úradu SR

Hlavný referát k nekalej súťaži predniesol prof. Petr Hajn z Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne

Zo zasadnutia predsedníctva SAK

Predsedníctvo SAK sa zišlo **13. a 14. októbra 2011** na dvojdňovom rokovaní v hoteli Sitno vo Vyhniciach. Rokovanie viedol predseda SAK JUDr. Borec, ktorý privítal prítomných a predniesol správu predsedu o aktivitách, ktoré vykonal, a o stretnutiach, na ktorých sa za komoru zúčastnil. Za overovateľku zápisnice členovia P SAK určili Mgr. Hellenbart.

Podľa programu členovia P SAK **schválili** zápisnicu zo septembrového zasadnutia. **Vzali na vedomie** písomné informácie o súdnych konaniach, ktorých je komora účastníkom, ústnu informáciu tajomníka JUDr. Popovca o legislatívnom procese novely zákona o advokácii, správu PR agentúry DEVON o činnosti za september, ako aj informáciu o pripravovanej novele § 70 zákona o dani z pridanej hodnoty.

V rámci vyhodnotenia 1. jesenného termínu advokátskych skúšok a diskusie o otázkach na advokátske skúšky členovia P SAK **schválili** nové znenie otázok z občianskeho a obchodného práva so zámerom upraviť aj otázky z daňového a správneho práva.

Členovia P SAK **súhlasili**, aby Nadácia slovenskej advokácie pokračovala vo svojej činnosti. Otázka jej financovania a projektu fungovania bude predmetom ďalších rokovaní.

Členovia P SAK znovu otvorili otázku návrhu Spisového poriadku a po dlhšej diskusii **rozhodli**, že opäť oslovia členskú základňu prostredníctvom Newslettera. **Konštatovali**, že zrejme nebol dostatočne odkomunikovaný pôvodný zámer, s ktorým treba podrobnejšie oboznámiť advokátov.

K bodu rokovania *Informácie odboru medzinárodných vzťahov* predložili JUDr. Biroščáková a Mgr. Marečková koncepcie činnosti odboru medzinárodných vzťahov, ktoré členovia P SAK **schválili**. **Vzali na vedomie**, že JUDr. Erben

s účinnosťou k 31. decembru 2011 požiadal o uvoľnenie z funkcie vedúceho delegácie SAK v CCBE a **vymenovali** do tejto funkcie Mgr. Michala Bužeka. **Určili** zástupcov, ktorí sa zúčastnia na podujatiach so zahraničným prvkom, a **vzali na vedomie** správy JUDr. Puchallu, JUDr. Kerecmana, Mgr. Draškabu a Mgr. Bužeka zo zahraničných ciest.

Predsedníctvo SAK **určilo** termín a miesto tradičného novoročného stretnutia právnikov na 12. januára 2012 v hoteli Radisson Blu Carlton v Bratislave.

Na návrh JUDr. Blahu ako predsedu organizačného výboru bol v rámci harmonogramu podujatí plánovaných na rok 2012 **schválený** termín V. ročníka medzinárodného šachového turnaja *Advokát Chess Open* 27. a 28. apríla 2012.

V kontexte vzdelávacích aktivít komory predsedníctvo **schválilo** termín letného seminára advokátov 8. a 9. júna 2012 v hoteli Partizán na Tálloch a **rozhodlo** organizovať jesenné semináre advokátskych koncipientov v roku 2012 v hoteli Sitno vo Vyhniciach a hoteli Partizán na Tálloch.

JUDr. Kerecman predložil návrh na vyhotovenie propagačného materiálu komory vo forme CD nosiča s nahrávkou zvukového záznamu hlasu Dr. Vladimíra Fajnora na podporu tradícií slovenskej advokácie. Predsedníctvo SAK **súhlasilo** so zabezpečením prehrávky hlasu z LP platne a s následnou výrobou CD v prebale s komentárom a logom SAK.

Predsedníctvo SAK **súhlasilo** s tým, že v priestoroch komory bude do života uvedená publikácia pod názvom *Historia advokácie na Slovensku*, ktorej autormi sú JUDr. Kerecman a JUDr. Manik, a schválilo program podujatia.

Prvá časť riadneho zasadnutia P SAK sa skončila o 17.30 h.

Na druhý deň od 9.00 h rokovalo P SAK o odvolaniach proti rozhodnutiam disciplinárnych senátov. Popoludní pokračovalo v riadnom zasadnutí. Štandardne prerokovalo žiadosti súvisiace so zoznamami advokátskych koncipientov, advokátov a obchodných spoločností vedených komorou.

Druhý pracovný deň zasadnutia predsedníctva sa skončil o 17.30 h.

Zapísala –no–

Pyta(j)te sa predsedníctva

Vzťahuje sa na advokátov povinnosť používať elektronické registračné pokladne podľa zákona číslo 289/2008 Z. z.?

Používanie elektronických registračných pokladníc upravuje zákon NR SR č. 289/2008 Z. z. z 18. 6. 2008 o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

§ 1 ods. 2 zákona vymedzuje, že sa vzťahuje na fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá na základe oprávnenia

na podnikanie predáva tovar alebo poskytuje službu (ďalej len „podnikateľ“); aj na podnikateľa s trvalým pobytom alebo so sídlom mimo územia SR, ak predáva tovar alebo poskytuje službu na území SR.

Takto formulovaná osobná pôsobnosť zákona môže zvädzať k záveru, že zákon sa vzťahuje aj na advokátov, zvlášť keď zák. č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu zaradil aj advokátov medzi poskytovateľov služieb.

§ 2 zákona vymedzuje základné pojmy a v písmene j) je pomerne jednoznačná odpoveď, že **na účely tohto zákona sa službou rozumie služba uvedená v prílohe číslo 1, z ktorej vyplýva, že advokáti nie sú zaradení medzi poskytovateľov služieb podľa tohto zákona.**

Daný stav nezmenil ani zák. č. 494/2010 Z. z., ktorý zavádza zmeny v používaní elektronických registračných pokladníc od 31. 12. 2011, ktoré nerozširujú okruh poskytovateľov služieb aj na advokátov.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta bezodkladne sa vyjadriť na žiadosť komory k obsahu sťažnosti alebo iného podania

Nerešpektovanie povinnosti advokáta vyjadriť sa na žiadosť orgánov komory riadne a bezodkladne k obsahu sťažnosti v rámci konania, ktoré proti nemu vedie Slovenská advokátska komora na podnet iného, je disciplinárnym previnením.

(Rozhodnutie VI. Disciplinárneho senátu Slovenskej advokátskej komory z 29. septembra 2010 sp. zn. DS VI.-96/09:1615/2009 – Dr. On/Fá)

Dotknuté ustanovenie:

- § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

na list Slovenskej advokátskej komory v Bratislave (ďalej iba SAK), ktorý mu bol poslaný dňa 15. 5. 2009 a doručený dňa 27. 5. 2009 ako i na prípis SAK, ktorý mu bol poslaný dňa 11. 6. 2009 a ktorý prevzal dňa 12. 6. 2009 z dôvodov, aby sa vyjadril k podanej sťažnosti sťažovateľa A. B., nereagoval napriek tomu, že oba tieto prípisy obsahovali poučenie v zmysle § 28 ods. 4 zákona o advokácii, podľa ktorého je advokát povinný na požiadanie komory sa bezodkladne vyjadriť k obsahu sťažnosti alebo iného podania

čím sa dopustil

disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, pretože porušil povinnosť advokáta podľa § 28 ods. 4 zákona o advokácii.¹

Podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii disciplinárny senát uložil disciplinárne obvinenému advokátovi disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet Slovenskej advokátskej komory paušálne trovy disciplinárneho konania v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 14. 10. 2009 návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému advokátovi pre porušenie povinnosti uloženej v § 28 ods. 4 zákona o advokácii za nereagovanie a nepodanie vysvetlenia na podnety SAK jemu adresované a pre porušenie povinností uložených v § 13 Advokátskeho poriadku SAK a § 18 ods. 3 zákona o advokácii pre neodovzdanie potrebných dokumentov klientovi po skončení zastupovania.

Disciplinárny senát po vykonanom dokazovaní zistil nasledujúci skutkový stav:

Sťažovateľ A. B. podal sťažnosť na disciplinárne obvineného advokáta, v ktorej uviedol, že disciplinárne obvinený mu poskytoval právne služby, s ktorými nebol spokojný, preto mu listom zo dňa 16. 3. 2009 oznámil, že končí s využívaním jeho právnych služieb. Napriek tomu mu dosiaľ disciplinárne obvinený nevydal potrebné doklady pre nového advokáta, aj keď ho o vydanie týchto dokumentov požiadal písomne.²

SAK prípismi zo dňa 15. 5. 2009 a zo dňa 11. 6. 2009 opakovanne vyzvala dotknutého advokáta, aby sa k sťažnosti sťažovateľa písomne vyjadril s poučením, že v zmysle ust. § 28 ods. 4 zákona o advokácii je povinný bezodkladne sa k obsahu sťažnosti vyjadriť. Disciplinárne obvinený sa napriek tomu, že mu preukázateľne boli oba prípisy doručené, k podanej sťažnosti ani k prípisom SAK nevyjadril.

Disciplinárne obvinený sa vo veci samej vyjadril až na žiadosť predsedu disciplinárneho senátu dňa 16. 10. 2009, a to aj tak oneskorene po uplynutí predĺženej lehoty, ktorá mu bola na jeho žiadosť poskytnutá, pričom na preukázanie svojich tvrdení nepredložil žiadne dôkazy ani neodstránil rozpory, ktoré vyplynuli z jeho tvrdení po porovnaní s predloženými listinnými dôkazmi sťažovateľa.

Disciplinárny senát na základe týchto skutočností dospel k záveru, že uvedeným opakovaným nerešpektovaním povinnosti advokáta vyjadriť sa riadne a bezodkladne k predmetu sťažnosti sťažovateľa, resp. k žiadosti orgánov SAK, ktoré voči nemu viedli konanie, disciplinárne obvinený sa dopustil opakovaného porušenia povinnosti uloženej v ust. § 28 ods. 4 zákona o advokácii, ktoré je disciplinárnym previnením.

Pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho opatrenia vychádzal disciplinárny senát na jednej strane zo skutočnosti, že disciplinárne obvinený nebol uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia voči svojmu klientovi, na druhej strane však prihliadol na skutočnosť, že disciplinárne obvinený svojím prístupom vo vzťahu k orgánom komory výrazne sťažil naplnenie základných poslání SAK, ktorými je zachovanie dobrého mena advokátskeho stavu a dôvery občanov v tento stav, ako aj ku skutočnosti, že disciplinárne obvinený už bol v minulosti disciplinárne trestaný.

Poznámky

1 § 28 ods. 4 zákona o advokácii:

„Advokát je povinný na požiadanie komory bezodkladne vyjadriť sa o obsahu sťažnosti alebo iného obdobného podania v rámci konania, ktoré proti nemu v súlade s týmto zákonom a predpismi komory vedie komora na podnet iného, a poskytnúť jej potrebné vysvetlenie a požadovanú spisovú dokumentáciu.“

- 2 Disciplinárne obvinený bol rovnakým rozhodnutím oslobodený spod disciplinárneho návrhu v časti, v ktorej sa mu kládlo za vinu porušenie povinností podľa ust. § 13 Advokátskeho poriadku SAK a podľa ust. § 18 ods. 3 zákona o advokácii z dôvodu, že na základe vykonaného dokazovania bolo zistené, že disciplinárne obvinený v danej veci nezastupoval sťažovateľa A. B., ale jeho syna C. B., preto medzi sťažovateľom a disciplinárne obvineným nemohol ani vzniknúť vzťah advokáta a klienta, ktorý by v prípade vád zastupovania zakladal porušenie povinností advokáta voči svojmu klientovi.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia

*Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátska koncipientka*

INZERCIA

sa v elektronickej verzii nezobrazuje

INZERCIA

sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta postupovať svedomito pri ochrane práv a záujmov klienta

Je povinnosťou advokáta pri spisovaní kúpnej zmluvy si riadne overiť, či od predchádzajúcej kúpnej zmluvy týkajúcej sa tej istej nehnuteľnosti všetci účastníci platne odstúpili.

(Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 24. februára 1995, sp. zn. K 51/94¹)

Dotknuté ustanovenia:

- § 14 zákona č. 128/1990 Sb. o advokácii (teraz obdobne § 16 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 85/1996 Sb. o advokácii v platnom znení)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1² a § 18 ods. 2³ zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia podľa ust. § 25 ods. 1 zákona č. 128/1990 Sb. o advokácii

tým, že

napriek tomu, že dňa 11. 10. 1993 spísal kúpnu zmluvu medzi manželmi P. ako predávajúcimi a manželmi T. a manželmi K. ako kupujúcimi, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľnosti v katastrálnom území H., dňa 5. 3. 1994 spísal ďalšiu kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod tej istej nehnuteľnosti, a to medzi manželmi P. ako predávajúcimi a manželmi T. ako kupujúcimi bez toho, aby si vopred overil, či všetci účastníci pôvodnej kúpnej zmluvy od nej odstúpili,

teda

pri ochrane práv a záujmov klienta nekonal svedomito

čím porušil

povinnosť uloženú ust. § 14 zákona o advokácii,⁴

za čo mu bolo uložené

disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 1000 Kč.⁵

Z odôvodnenia:

Na základe vykonaného dokazovania zistil disciplinárny senát nasledujúci skutkový stav:

Dňa 11. 10. 1993 spísal disciplinárne obvinený kúpnu zmluvu medzi manželmi P. ako predávajúcimi a manželmi T. a manželmi K. ako kupujúcimi, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti v katastrálnom území H. Spísanie zmluvy u disciplinárne obvineného advokáta objednal jeden z kupujúcich Z. T. Disciplinárne obvinený však túto zmluvu na žiadosť kupujúceho Z. T. katastrálnemu úradu nepredložil a následne dňa 5. 3. 1994 spísal novú kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod tej istej nehnuteľnosti, medzi pôvodnými predávajúcimi manželmi P., kde však ako kupujúci už vystupovali len manželia T. Túto novú kúpnu zmluvu predložil katastrálnemu úradu bez toho, aby si overil, či všetci účastníci pôvodnej zmluvy, najmä manželia K., ktorí už neboli zmluvnou stranou novej zmluvy, od pôvodnej zmluvy odstúpili. Manželov K. vôbec o spísaní novej kúpnej zmluvy a jej predložení katastrálnemu úradu neinformoval.

Disciplinárne obvinený k veci samej uviedol, že jeho klientom bol len Z. T., ktorý ho informoval, že nehnuteľnosť mala byť pôvodne kupovaná spoločne s manželmi K., pretože chceli spoločne podnikáť. Medzitým však medzi nimi došlo k nezhodám, preto od zámeru spoločne podnikáť ustúpili a mali sa dohodnúť tak, že nehnuteľnosť kúpia len manželia T. Ako doklad o tejto dohode predložil Z. T. papier s ručne písanými poznámkami bez dátumu a podpisu, ktoré sa týkali vyporiadania majetkových otázok medzi sťažovateľom K. a Z. T. Disciplinárne obvinený pochybil, keď takýto doklad považoval za dostatočný prejav vôle manželov K. odstúpiť od pôvodnej zmluvy.

V danom prípade bolo v zmysle ust. § 14 zákona o advokácii povinnosťou disciplinárne obvineného pred spísaním

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

novej zmluvy si overiť, či všetci účastníci riadne od pôvodnej zmluvy odstúpili, aby nemohlo dôjsť k poškodeniu práv účastníkov pôvodnej kúpnej zmluvy, čo však disciplinárne obvinený neurobil, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia.

Pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho opatrenia disciplinárny senát prihliadol na pomerne krátku advokátsku prax disciplinárne obvineného ako aj na skutočnosť, že podľa názoru disciplinárneho senátu zo strany disciplinárne obvineného nešlo o úmyselné poškodenie záujmov sťažovateľa K. a dospel k záveru, že uloženie pokuty vo výške 1000 Kč je za týchto okolností primerané.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia.

Poznámky

1 preložené a spracované podľa Horný, V.: **Z kárné praxe.**
In: Bulletin advokácie, č. 9/1995, s. 57–58

2 § 18 ods. 1 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.“

3 § 18 ods. 2 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.“

4 § 14 zákona č. 128/1990 Sb. o advokácii:

„Advokát je oprávnený a povinný chrániť práva a oprávnené záujmy svojho klienta. Jedná pri tom čestne a svedomito, dôsledne využíva všetky zákonné prostriedky a uplatňuje vše, čo podľa svojho presvedčenia a príkazu klienta pokladá za prospešné.“

5 § 25 ods. 1 písm. b) zákona č. 128/1990 o advokácii:

„Pokuta až do výšky 10 000 Kč“.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala

Mgr. Tatiana Frištková
advokátska koncipientka

Bulletin advokácie prináša...

Vyberáme z čísla 9/2011 českého *Bulletinu advokacie*

V **úvodníku** sa predseda Kárnej komisie Českej advokátskej komory JUDr. Petr Čáp venuje dôstojnosti zvonjšku advokáta (pri výkone povolania, resp. mediálnom vystupovaní) a zároveň sa v istých prípadoch prihovára za preskúšavanie aj advokátov v praxi z advokátskych predpisov s možnými dopadmi na výkon advokátskej praxe.

Aktuality upozorňujú na stále prebiehajúcu výmenu advokátskych preukazov (do 31. 12. 2011), upozorňujú aj na činnosť falošného neexistujúceho exekútora JUDr. Marka Holečka z Prahy a pozývajú advokátov na detašovaný panel organizovaný Českou advokátskou komorou a Svetovou asociáciou právnikov (WJA) v dňoch 23. – 28. 10. 2011 v Prahe na tému *Budúcnosť vzťahu klienta a advokáta, povinnosť identifikácie klienta a s tým spojená oznamovacia povinnosť.*

Výber z judikatúry obsahuje Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 10. 3. 2011, spis. zn. Cdo 2742/2009 k náhrade

za prieťahy v trestnom konaní. Rozsudok Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 26 Cdo 5068/2008 rieši problematiku trvalého opustenia domácnosti z pohľadu náležitostí vyžadovaných pre právny úkon (v súvislosti s nájmom bytu). Rozsudok veľkého senátu občianskoprávného a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 31 Cdo 2036/2008 sa venuje oceňovaniu členského podielu v bytovom družstve, kedy v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov za časový okamih dôležitý pre určenie ceny členského podielu nepovažuje okamih vyporiadania, ale okamih, kedy bolo zrušené spoločné členstvo v družstve a teda bolo možné s členským podielom disponovať.

Z judikatúry Súdneho dvora EÚ číslo obsahuje Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-47/08, v ktorom Súdny dvor EÚ v rámci rozhodovania o vyhradení prístupu k povolaniu notára vlastným štátnym príslušníkom v rámci slobody usadzovania z dôvodu účasti na výkone verejnej moci, rozhodol, že Belgické kráľovstvo, tým, že pre prístup k povolaniu notára stanovilo podmienku štátnej príslušnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré preňho vyplývajú z čl. 43 ES. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva je zameraná predovšetkým na porušovanie Čl. 34 Dohovoru (locus standi) v rozsudku z 27. mája 2010 (Düzdemir a Güner proti Turecku), v rozsudku z 1. júna 2010 (Gäfgen proti Nemecku), v rozsudku z 20. júla 2010 (Ciorap proti Moldavsku), v rozsudku z 13. júla 2010 (D. B. proti Turecku), v rozhodnutí o neprijateľnosti zo

14. septembra 2010 (Farcas proti Rumunsku), v rozhodnutí o neprijateľnosti z 24. mája 2011 (Vidacovic proti Srbsku) a v rozhodnutí o neprijateľnosti z 28. júna 2011 (Ouaediri proti Švajčiarsku).

Rubrika **Z odbornej literatúry** obsahuje recenzie publikácií *Daňový poriadok, komentár* od autorov J. Baxu, O. Drába, L. Kaniovej, P. Lavického, A. Schillerovej, K. Šimeka, M. Žiškové, *Prehľad judikatúry vo veciach rozhodcovského konania* od autora L. Lisseho, *Zdravotnícka prax a právo* od autorky O. Sovovej, *Verejné zbory* od autorov P. Matesa, J. Škodu a F. Vaveru a *Das Anwaltsprivileg und sein zivilprozessualer Schutz. Studien zum ausländischen und internationalen Privatrecht* od autora R. Magnusa.

V časti **Z českej advokácie** je uverejnené Rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie Českej advokátskej komory z 3. 12. 2010, podľa právnej vety ktorého ide o závažné porušenie povinnosti advokáta, ak inkasovanú vymoženú čiastku nevyplatí bez odkladu klientovi. V časti periodika venovanej diania v **Európe** je obsiahnutá správa z Európskeho seminára v Ríme, konaného 10. 6. 2011 venovaného rodinnému právu a Mgr. Liběna Vondráčková, LL.M. sa venuje problematike civilnej zodpovednosti usporiadateľa športovej udalosti (v konkrétnom prípade futbalovej) z pohľadu nemeckého práva.

Informácie a zaujímavosti obsahujú Stanovisko výboru Pražského združenia Jednoty českých právnikov k návrhu nového Občianskeho zákonníka, približujú dianie okolo návrhu zákona o advokácii v Tunisku po tohtoročnej revolúcii a venujú sa aj niektorým aspektom pri tlmočení z ruského jazyka pre potreby výkonu advokátskeho povolania z pohľadu tlmočníka z tohto jazyka.

Príspevky **z odbornej teórie a praxe** sú venované nasledovným problémom:

JUDr. František Púry, doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc.

Postih úpadkových deliktov podľa nového trestného zákonníka s prihliadnutím k úprave prípustného rizika

V úvode článku autori venujú priestor všeobecne tzv. úpadkovým deliktom a časovej nadväznosti ich úpravy v Trestnom zákonníku (ďalej TZ), následne analyzujú jednotlivé skutkové podstaty a upozorňujú na niektoré súvisiace zmeny vo všeobecnej časti TZ. Upozorňujú na výkladové ustanovenie § 128 Trestného zákonníka, subsidiaritu trestnej reprezie a úpravu prípustného rizika. V rámci výkladu jednotlivých znakov prípustného rizika sa venujú spoločensky prospešnému výsledku rizikového konania, rešpektu k záujmom chráneným trestným zákonom, subsidiarite rizikového konania, vzťahu medzi ziskom a stratou, minimalizácii možných strát, vylúčeniu škôd na živote a zdraví, optimálnej informovanosti a postupu "lege artis", subjektu rizikového konania, súladu s požiadavkami právnych noriem a neexistencii rozporu rizikového konania s verejným záujmom, zásadami ľudskosti alebo s dobrými mravmi. V závere príspevku sa, vzhľadom na diferenciu medzi pojmom prípustného rizika v zmysle trestnoprávnej úpravy a pojmom podnikateľského rizika, venujú úvahám o podnikateľskom riziku.

JUDr. Ludvík Ševčík ml., Michal Kincl

Ústavná sťažnosť v bagatelnej veci alebo divadelné predstavenie pre predškolský vek

Príspevok je venovaný rozhodnutiu Ústavného súdu ČR z 25. novembra 2010, kedy uznesením odmietol ústavnú sťažnosť pre zjavnú neopodstatnenosť návrhu, ktorú dôvodil tým, že bagatelné veci nie sú pre svoju hodnotu predmetu konania často vôbec schopné súčasne predstavovať porušenie základných práv a slobôd. Po analýze konkrétneho rozhodnutia autori podporujú názor, aby si ústavný súd, vzhľadom na prevahu generálne preventívnej funkcie nad funkciou individuálne protektívnu, mohol slobodne vybrať len veci zásadného významu, ktoré meritórne rozhodne. Upozorňujú na skutočnosť zjavnú v súčasnom právnom systéme, kedy podstatný počet ústavných sťažností, hoci aj z materiálneho hľadiska nezanedbateľných, končí aj z dôvodov, akým je napríklad bagatelnosť, na smetisku nemeritórnych rozhodnutí.

Mgr. Jiří Špelina

Dátové schránky a ukladanie plných mocí v elektronickej podobe u orgánov verejnej moci

Autor v úvode konštatuje, že v súčasnosti má dátovú schránku zriadenú len približne jedna pätina advokátov. V súlade so zákonnou úpravou budú postupne sprístupnené po dátume 1. júl 2012 dátové schránky všetkým advokátom. Po všeobecnom priblížení procesu konverzie listinných dokumentov do záväznej elektronickej podoby sa na záver autor príspevku venuje postupu pri ukladaní plnej moci v elektronickej podobe u orgánov verejnej moci.

Mgr. Miroslava Káňová

Druhýkrát k účinkom exekučného konania a k dispozičnému oprávneniu dediča

Príspevok je reakciou na článok Mgr. Davida Hozmana, exekútorského koncipienta, uverejnený v *Bulletine advokácie* č. 5/2011. Autorka polemizuje s jeho závermi vzhľadom na formuláciu exekučného príkazu vo vzťahu k dohode dedičov, uzatvára, že autor preberá stanovisko súdnych exekútorov spočívajúce v ignorancii právoplatného súdneho rozhodnutia a v svojvoľnom a nezákonnom postupe v snahe zaistiť dostatok majetku dlžníka potrebného na uspokojenie pohľadávky veriteľa. V príspevkoch popísaný postup exekútorov napriek rozšírenosti považuje za neakceptovateľný.

JUDr. Klára Samková, Ph.D.

K článku JUDr. Luboša Chalupu „Právny význam judikatúry“

Autorka v reakcii na príspevok JUDr. Luboša Chalupu uverejnený v *Bulletine advokácie* č. 6/2011 konštatuje, že v praxi, žiaľ, často dochádza k nerešpektovaniu nálezov Ústavného súdu ČR jednak v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu ČR, ako aj v rozhodovacej praxi súdov nižšieho stupňa. V tejto súvislosti upozorňuje na nálezy Ústavného súdu ČR II.ÚS 476/09, I.ÚS 562/11 a III.ÚS 495/2005.

Spracoval: **JUDr. Peter Kalata**
kancelária SAK

Povojnové exponovanie sa advokátov v CSR

JUDr. Rudolf Manik

Prinášame štvrtú, záverečnú časť referátu JUDr. Manika, ktorý odznel na siedmej konferencii o histórii advokácie 26. novembra 2010.

Tradičné podujatie usporiadal Výbor pre históriu advokácie Českej advokátskej komory a Spoločnosť pre históriu advokácie.

JUDr. Ivan Pietor sa narodil 29. 7. 1904 v Turčianskom Svätom Martine v národnobuditeľskej rodine, z ktorej bol jeho starý otec Ambro Pietor redaktorom Národných novín a otec Miloš Pietor zase Národného hlásnika. Ivanovou matkou bola Mária Pietorová rod. Ivanková, narodená v roku 1879; jeho otec, ktorý sa narodil o tri roky skôr, zomrel v roku 1914 na následky pobytu v uhorskom väzení. Z dvoch sestier Ivana Pierota sa stala známou spoluzakladateľka Slovenského komorného divadla Naďa Hejná, ktorej bol udelený titul zaslúžilá umelkyňa. Po skončení stredoškolských štúdií v rodnom Martine sa v roku 1921 rozhodol pre štúdium práva na Karlovej univerzite v Prahe, počas ktorého sa stal členom spolku Detvan, Ústredného zväzu československého študentstva i s poukazom na svoju ďalšiu budúcnosť paradoxne Komunistické študentské frakce (Kostufra). Ako čerstvý absolvent práva sa I. Pietor dal v roku 1926 na prax **advokátskeho koncipienta** (kandidáta advokácie) a o rok neskôr sa už hrdil akademickým titulom JUDr.³⁹ Zároveň sa oženil s Máriou Murtínovou, pričom spolu mali dcéru Máriu a syna Miloša, z ktorého sa stal neskôr známy divadelný a televízny režisér. Následne v rokoch 1930–45 vykonával povolanie **advokáta** vo vlastnej advokátskej kancelárii v Bratislave. Podľa vlastnej výpovede z Krajského veliteľstva Štátnej bezpečnosti v Bratislave zo 4. 2. 1949 jeho advokátska kancelária „až do vojny išla veľmi slabo, takže do značnej miery žil som z platu mojej ženy“. Po vyhlásení nezávislosti Slovenska odišiel nakrátko do zahraničia, aby sa po návrate zapojil do protifašistického odboja, pomáhal prenasledovaným Židom. Okrem toho zabezpečoval prechod francúzskych zajatcov z Maďarska na Slovensko a spolupracoval od roku 1943 najmä so skupinou okolo V. Šrobára, ktorý ho považoval za svojho zástupcu i nástupcu. Do jeho života kruto zasiahla smrť manželky v roku 1942, po ktorej sa sám podujal na opatrovanie 2 maloletých detí i svojej starnúcej matky. V roku 1944 se zúčastnil v Slovenskom národnom povstaní, počas ktorého zastával post člena Slovenskej národnej rady, **povereníka pravosúdia** (september 1944) a vzápätí jeho zástupcu. Po neúspešnom pokuse prejsť k Červenej armáde, nasledujú-

com potlačení povstania, sa vrátil do Liptova, kde pôsobil ako člen partizánskej skupiny mjr. Kučeru. Vo februári 1945 prišiel do oslobodených Košíc pracovať najskôr v legislatívnom odbore Predsedníctva delegácie SNR pre oslobodené územie a následne vo funkcii zástupcu povereníka pre vnútorné veci. Už v tomto období sa zasadzoval o dvojkoľajnosť verejnej správy tak, aby ju okrem novovzniknutých národných výborov tvorili aj bývalé obecné úrady. V marci 1945 sa stal členom predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktorej poslancom bol až do roku 1946 a potom od apríla 1945 zasadol do kresla **ministra vnútorného obchodu**. Ivan Pietor v máji 1945 brojil za zakomponovanie zákazu majorizácie Slovenska českou parlamentnou väčšinou v budúcej ústave ČSR. V rokoch 1945–48 bol poslancom Národného zhromaždenia a jedným z vedúcich činiteľov Demokratickej strany, od Aprílovej dohody z roku 1946 dokonca členom jej užšieho výkonného výboru a exponentom jeho katolíckeho krídla. Uvažovalo sa o ňom dokonca ako o predsedovi Kresťansko-republikánskej strany napriek jeho čechoslovakistickým názorom, strana však nakoniec nevznikla. Na predvolebnej schôdzi v obci Sol' v okrese Vranov nad Topľou údajne 12. 5. 1946 prehlásil: „Jedného fašizmu sme sa striasli a druhý inej farby sa nám stavia. Občania, modlite sa a postite, aby Satan 26. mája nevyhral nad nami. Ja ako advokát obhajoval som gardistov pred ľudovým súdom“.⁴⁰ O týždeň neskôr na straníckej schôdzi v Bardejove vraj zase uviedol, že ak vyhrajú voľby komunisti, príde Červená armáda, obsadí Slovensko a komunisti vyvlastnia súkromný majetok. Členovia strany zdravili gardistickým, čiže fašistickým pozdravom. Agenti strany pripínali na ploty a dvere nápisy: „Každá sviňa, každý pes, ktorý volí KSS“. Post ministra vnútorného obchodu vymenil po vymenovaní vlády K. Gottwalda v júli 1946 za miesto **ministra dopravy**, v ktorom pôsobil až do Víťazného februára 1948. V roku 1947 hlasoval vo vláde za udelenie milosti bývalému prezidentovi Slovenskej republiky Jozefovi Tisovi. V čase politickej krízy na Slovensku sa domnieval, že útoky komunistov nie sú orientované proti katolíkom, ale agrárnikom v Demokratickej strane a snažil sa preto loajálnejšie

postupovať smerom ku KSS i odstaviť J. Lettricha z vedenia strany. Aj na II. zjazde Demokratickej strany v januári 1948 bol zvolený do jej výkonného výboru. 20. februára 1948 podal spolu s ďalšími ministrami demisiu, ktorú prezident Edvard Beneš prijal. Aj I. Pietora Ústredný akčný výbor Demokratickej strany ešte vo februári 1948 vylúčil z členstva v strane a zbavil mandátu poslanca SNR i ÚNZ. Po komunistickom puči odišiel z politického života a začal pracovať v Bratislave v Kovorobných a strojárenských závodoch, kde bol zaradený do výroby. V zamestnaní bol šikanovaný pre neplnenie pracovných povinností, lebo „kazí prácu a vyhovára sa, že zle vidí“. Ešte v roku 1948 sa zamestnal na 4 roky ako právnik v bratislavskom podniku Technomat n. p., no v roku 1952 prišla tzv. Akcia B. V rámci nej Pietorovi znárodnili majetok, vysťahovali ho s rodinou a ubytovali v dedinke Žikava v dome obecného pastiera bez elektriny a dokonca aj bez podlahy. V rokoch 1952–55 tak musel pracovať v robotníckej profesii v Ponitrianskych tehelniach Zlaté Moravce. Roky 1955–59 pre Pietorovu životnú púť zase priniesli prácu podnikového právnika u zamestnávateľa Odevné závody Trenčín n. p. Počas tohto zamestnania mu v roku 1956 zomrela matka a v roku 1970 odišiel Ivan Pietor do penzie, zomrel pritom až 5. 8. 1977 v Trenčíne. Z jeho medailí a vyznamenaní zaujme okrem Radu SNP I. triedy z roku 1945 poľský rad Polonia restituta či francúzsky Vojenský kríž, I. Pietor bol od roku 1946 dokonca Rytierom radu Čestnej légie.⁴¹ Za pozas-

tavenie stojí určite umelecká činnosť Ivana Pietora, ktorý po sebe zanechal viacero olejomalieb (krajinky z Turca či okolia Topoľčian i Trenčína alebo jeho autoportréty) a priatelil sa s M. Benkom, M. Galandom či M. Bazovským.

JUDr. Vladimír Slávik sa narodil 2. decembra 1902 v Dačovom Lome neďaleko Krupiny manželom Jurajovi Slávikovi (1859–1912) a Elene Slávikovej rod. Bujnovej (1876–1949), ktorí ešte okrem neho mali 3 ďalšie deti. Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici a na právnických fakultách Karlovej univerzity v Prahe i Univerzity Komenského v Bratislave. Po získaní akademického titulu JUDr. pôsobil ako **advokátsky koncipient** v Košiciach, tajomník Obchodnej komory v Banskej Bystrici a od roku 1929 ako **advokát** v Michalovciach. Následne pracoval ešte v povolaní verejného notára v Humennom a od roku 1931 v Modrom Kameni. Už v predmníchovskej republike sa exponoval v Republikánskej strane poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu teda agrárnikov a to aj ako poslanec obecného zastupiteľstva, navyše bol starostom Sokola i Sedliackej jazdy. Angažoval sa aj v náboženskej oblasti, v rokoch 1932 až 1954 bol dozorcom cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku t. j. luteránov v rodnom Dačovom Lome.⁴² Počas Druhej svetovej vojny bol ako prívrženec občianskej odbojovej skupiny Flóra odporcom spojenectva s Veľkonemecskou ríšou a pomáhal organizovať prechod vlastencov zo Slo-

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

venska cez Maďarsko a Juhosláviu na Západ. Za svoje protišťátne postoje bol v roku 1941 dokonca zbavený postu verejného notára. Do profesionálneho životopisu Vladimíra Slávika patrí aj pozícia právneho zástupcu Slovenskej poisťovne v Bratislave (1942). Počas Slovenského národného povstania sa zapojil do tohto protifašistického vystúpenia slovenského ľudu a stal sa prezidiálnym šéfom Povereníctva pre veci vnútorné; zakladal aj revolučné národné výbory. Koncom vojny zase v januári 1945 prevzal post vedúceho referátu železníc a pôšt Delegácie SNR pre oslobodené územie v Trebišove a potom v Košiciach. Následne bol vymenovaný za **námestníka povereníka pre národnú obranu** a v marci 1945 za vedúceho úradu povereníctva SNR, kde pracoval až do septembra toho istého roka. Rok 1945 znamenal pre V. Slávika aj obdržanie vyznamenaní ako Rad SNP I. triedy, Československý vojnový kríž 1939, Rad Za zásluhy I. stupňa či Rad rumunskej koruny.⁴³ Vrcholovým profesionálnym postom Vladimíra Slávika bolo kreslo **námestníka ministra zahraničného obchodu** v Prahe, ktoré zastával v období 1945–48. Ako prívrženec Demokratickej strany bol aj jej funkcionárom v pozícii legislatívneho referenta výkonného výboru strany. Po Víťaznom februári bol zbavený funkcií pri pokuse o prechod hraníc, zadržaný a väznený 7 a pol roka. Keďže bol komunistickému režimu nepohodlný, po prepustení pracoval manuálne ako skladník resp. hospodár vo vývojovom stredisku Inžinierskych stavieb Košice v decéniu 1960–70. V roku 1970 odišiel do dôchodku a o dva roky neskôr bol právne rehabilitovaný. V. Slávik, ktorého manželkou bola Viera Zacharová, zomrel 22. júna 1980 v Košiciach.

JUDr. Matej Murtín prišiel na tento svet 3. mája 1905 v Lipovskom Svätom Mikuláši do rodiny murárskeho majstra a staviteľa Mateja Murtina (1872–1927) a Márie Murtinovej rodenej Porubjakovej (1882–1964), mal pritom až 6 súrodencov. Po absolvovaní gymnaziálnych štúdií v rodnom meste pokračoval v príprave na budúce povolanie v rokoch 1923–27 na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, 2 semestre študoval aj vo Viedni. Po získaní akademického titulu doktora práv v roku 1927 ho prijali do služieb Zemskej banky v Prahe ako koncipienta, pričom bol služobne pridelený právnenému oddeleniu filiálky v Bratislave. Spolu s ostatnými zamestnancami Zemskej banky na Slovensku bol v júli 1939 prevzatý do služieb Slovenskej hypotečnej a komunálnej banky v Bratislave. Práve roky II. svetovej vojny 1939–45 mu priniesli o. i. výkon **advokátskej praxe**. V osobnom živote mal v manželstve so sesternicou advokáta a budúceho ministra Ivana Pietra Georjinou Pietrovou Bousovou, narodenou v roku 1913, tri deti. Počas Slovenského národného povstania sa zapojil do ozbrojeného zápasu s fašistami, bol menovaný za člena prezídia Povereníctva Slovenskej národnej rady pre financie a z postu vedúceho banky zabezpečil prevoz zásob zlata do Banskej Bystrice ako srdca povstania. Na sklonku vojny tak prevzal vo februári 1945 miesto zástupcu povereníka a od júla do septembra 1945 bol **povereníkom pre financie**. Od júla 1945 navyše pracoval ako člen Dočasnej správy Národnej banky česko-

slovenskej (NBČS), pričom po ukončení činnosti Dočasnej správy NBČS v októbri 1948 ho menovali za predsedu trojčlenného revidujúceho výboru NBČS a túto funkciu vykonával až do jej zániku v roku 1950. Jeho ďalšie profesionálne pôsobenie od septembra 1945 do mája 1948 predstavoval post hlavného riaditeľa a potom zástupcu generálneho riaditeľa Slovenskej hypotečnej a komunálnej banky v Bratislave, zaujímavým je aj jeho exponovanie v rokoch 1947–50 v rangu honorárneho konzula Holandskej únie v Bratislave. Politicky pritom funkcionárčil ako člen hospodárskej komisie v Demokratickej strane.⁴⁵ Po prevzatí moci v ČSR komunistami, keď vstúpil do KSS, pracoval v období 1948–56 v pozícii námestníka hlavného riaditeľa Investičnej banky v Prahe. V tomto meste pôsobil od roku 1956, kedy neprezieravo dobrovoľne vystúpil z Komunistickej strany Slovenska, 2 roky ako právnik Ústredného likvidátora peňažných ústavov a podnikov. Rok 1958 mu však priniesol zatknutie po vykonštruovanom obvinení z buržoázneho nacionalizmu a o rok neskôr bol odsúdený za podvracanie republiky.⁴⁶ Na slobodu sa Matej Murtín dostal po rehabilitácii v roku 1969 a zomrel až o desaťročie neskôr 11. marca 1979 v Prahe.

Literatúra

- 39 Mináč, V. a kol.: **Slovenský biografický slovník, IV. diel.**
Martin : Matica slovenská 1990, s. 460.
- 40 Šutaj, Š.: **Slovenské občianske politické strany v dokumentoch (1944–1948).**
Košice : Spoločenskovedný ústav SAV 2002, s. 244.
- 41 www.snk.sk
- 42 www.ecav.sk
- 43 Mináč, V. a kol.: **Slovenský biografický slovník, V. diel.**
Martin : Matica slovenská 1992, s. 289.
- 44 www.nbs.sk
- 45 **Slovenskí demokrati '44–'48.**
Banská Bystrica : Múzeum SNP 2010, s. 40.
- 46 Mináč, V. a kol.: **Slovenský biografický slovník, IV. diel.**
Martin : Matica slovenská 1990, s. 249.

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2011

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovoobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom. Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať ná-tlačok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 19 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
172 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmyk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmyk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Mesačník Slovenskej advokátskej komory
Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 200 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
JUDr. Ing. Imrich Flassik (čestný podpredseda)
Mgr. Marek Benedik
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
JUDr. Roman Hošovský
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
JUDr. Marek Števček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Naďa Ondrišová, tel.: 02/5296 1236
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová, tel.: 02/5296 1556
darina.stracinova@sak.sk

Sídlo redakcie:

SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
tel.: 02/5296 1556, 5296 1236
fax: 02/5296 1554, 5292 4056

Vizuálna koncepcia:

Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
fax: 02/5292 4056, 5296 1554

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 4. 10. 2011
Uzávierka redakčnej časti: 20. 10. 2011
Toto číslo vyšlo 7. 11. 2011

Foto na obálke Vladislav Zigo

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pri dlhších príspevkoch sa odporúča krátky úvod (perex) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu**, ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné stylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje